

Glasiło Mestne občine Ljubljana, letnik XVIII, številka 8, oktober 2013, ISSN 1318-797X

Ljubljana

4
Ljubljana
Forum 2013:
Trajnostno
upravljanje z vodami
in prometom

8
Odrpte hiše
Ljubljane in Slovenije

11
Temeljni kamen
za Islamski verski
in kulturni center

32
Staro
letališče Ljubljana

ZMAJEV FESTIVAL NA LJUBLJANSKEM GRADU

OKTOBRA BO NA LJUBLJANSKEM GRADU
PESTRO ZMAJEVSKO DOGAJANJE

- .PRIHOD ZMAJEVE DRUŽINE NA LJUBLJANSKI GRAD.
- .PREBIRANJE ZMAJEVSKIH PRAVLJIC.
- .VODENI OGLEDI ISKANJE ZMAJEVEGA ZAKLADA.
- .USTVARJALNE DELAVNICE ZMAJ Z LJUBLJANSKEGA GRADU.
- .BRUHANJE OGNJA.
- .DELAVNICE IZDELOVANJA ZMAJEV NA VETER.
- .SPUŠČANJE ZMAJEV.

Srečanje ob vrnitvi zmajeve družine bo spremljala
živa glasba in zmajev ples, na voljo bosta tudi
Zmajevo zakladnica in čitalnica na prostem.

WWW.LJUBLJANSKIGRAD.SI

**5. in 6.
OKTOBER 2013**

V primeru zelo, zelo slabega
vremena in če bi padal dež,
bo Zmajev festival na
Ljubljanskem gradu
12. in 13. oktobra 2013

Ljubljanski grad, Grajska planota 1, p.p. 72, Si - 1001 Ljubljana, tel: + 386 1 306 42 30, e - pošta: info-center@ljubljskigrad.si, www.ljubljskigrad.si

Ustanoviteljica
Mestna občina
Ljubljana

V sodelovanju s Kulturno
umetniškim društvom LJUD

@Ljubljanskigrad
Ljubljana Castle

Za obiske
dogodkov na
Ljubljanskem gradu
priporočamo vožnjo s
tirnno vzpenjačo

Ljubljana

Džamija

Zmajev festival na Ljubljanskem gradu	2
Goran Vojnovič: Džamija	3
Aina Šmid: Blaž Golob ob Ljubljana Forumu 2013	4
Spremembe prometnega režima v središču mesta	6
Kristina Dešman: Odprte hiše Slovenije	8
Temeljni kamen za Islamski verski in kulturni center	11
Mirjana Ribič: Utrip evropskega košarkarskega prvenstva	12
Staša Cafuta Trček: Vtisi tujih turistov o Ljubljani	15
Nada Breznik: Mestni štipendist dr. Marko Keber	16
Aina Šmid: 50. rojstni dan Pionirskega doma	17
Dr. Tanja Pihlar: Sedma obletnica svetovalnice Posvet	18
Mednarodni gledališko-glasbeni spektakel SMG Osvajanje sreče	19
Dušan Muc: Mozaik moje Ljubljane	19
Emi Vega: Evropski prostovoljci	20
Emi Vega: Ljubljanski hostli IV	22
Mirjana Ribič: Podjetje Larus Inventa, član LUI	24
Četrtni razgledi	26
Mag. Blaž Vurnik: Staro letališče Ljubljana	32
Spomin Poldeta Bibiča na Ljubljano, kot je bila nekoč	33
Stane Jagodič: Nagrajena fotografija Mitja Kralja	34
Ljubljanski vestnik	35
Okoljske meritve	39
Abonmaji Slovenskega mladinskega gledališča	40

Fotografiji na naslovnici:

Zgoraj: Videoinstalacija Emonca na pročelju Slovenske filharmonije v času evropskega košarkarskega prvenstva, foto: Dunja Wedam

Spodaj: Temeljni kamen za Islamski verski in kulturni center, foto: Nik Rovani

Fotografija na strani 3:

Goran Vojnovič, foto: Delo.si

Avtorica nepodpisanih besedil je odgovorna urednica Nada Šumi.

Izdajatelj: Mestni svet Mestne občine Ljubljana, Mestni trg 1. Zanj: župan Zoran Jankovič. Uredniški odbor: Mitja Meršol (predsednik), Tjaša Ficko, Vesna Kos – Bleiweis, Aleš Kardelj, Stanka Ritonja. Odgovorna urednica in lektorica: Nada Šumi, kontakt: 041/737 863, glasilo.ljubljana@ljubljana.si. Avtorica logotipa: Petra Černe Oven, Studio ID, Oblikovalska zasnova: Miljenko Licul. Naslov uredništva: Glasilo Ljubljana, Mestni trg 1, Ljubljana. Tisk: Set d.o.o., Grafična priprava: Lupa design. Naklada: 121.000 izvodov. Natisnjeno na okolju prijaznem papirju. Glasilo brezplačno prejme vsako gospodinjstvo v Mestni občini Ljubljana.

Pred leti, ko je bila debata o ljubljanski džamiji najbolj vroča, je nekdo mojega očeta povsem nedolžno in rahlo retorično vprašal, kako bi se pa on počutil, če bi živel v bližini džamije. Češ, njemu, ki živi na Fužinah, je vseeno, ker bo ostal na varni razdalji, oni, ki živijo za Bežigradom, pa bodo resnično ogroženi, saj jih bo lahko hodža z minareta obmetaval z vodnimi balončki ali jim sredi noči vrtel pesmi Halida Bešlića.

Moj oče, ki se je rodil v kraju, kjer živi danes več kot devetdeset odstotkov muslimanov, vprašanja seveda ni razumel. Zanj je namreč to zvenelo, kakor bi ga nekdo spraševal, kako bi se počutil, če bi živel v bližini pošte ali v bližini stavbe Službe družbenega knjigovodstva. Džamija je bila v njegovem življenju kvečjemu priročna orientacijska točka. Pri eni džamiji si zavil levo, če si šel v kino, pri drugi pa desno, če si šel na železniško postajo. Nihče se ni nikoli spraševal, kako je živeti v njihovi bližini. V Bosni so namreč vsi živeli v njihovi bližini.

Kako lahko džamija nekoga ogroža, meni, ki sem v očetov rojstni kraj redno odhajal na počitnice in se nad džamijami prav po otroško navduševal, dokler nisem dovolj odrasel, da so mi postale enako nezanimive kot pošte in stavbe Službe družbenega knjigovodstva, ni bilo zato nikoli povsem jasno. Dolgo časa sem z zanimanjem poslušal njene goreče nasprotnike, iščoč v njihovih argumentih vsaj delček smiselnega pojasnila na to vprašanje.

A namesto tega sem dobil kup nebistroumnih nesmislov, ki so napeljevali na možnost, da se nam bo kmalu nekdo z letalom zaletel v Nebotičnik in da nas bo predsednik države začel nagovarjati z »Alah daj!« Bil je žaljivo do vseh slovenskih muslimanov, ki tukaj živijo že desetletja in katerih edini, meni znani greh je ta, da so njihovi bureki občasno malce premastni. Na kakšen drug način naj bi slovenski Albanci in Bošnjaki, ki v veliki meri sestavljajo tukajšnje muslimansko manjšino, ogrožali našo družbo, mi nikoli ni uspelo izvedeti.

Zato je bilo tudi prav, da se je ta brezpredmetna debata zaključila in da smo gradnjo džamije v Ljubljani po štiridesetih letih sprejeli kot neizogibno dejstvo po precej preprosti logiki, da bo številnim našim someščanom in sodržavljanom ljubljanska džamija dvignila kakovost bivanja, ne da bi jo komurkoli od nas, ki tja ne bomo zahajali, znižala. Življenje bo namreč za nemuslimanski del Ljubljane ostalo popolnoma nespremenjeno, tako kot ostane življenje popolnoma nespremenjeno za vegetarijance, ko se v mestu odpre nova srbska restavracija.

To pa je smisel mesta, še posebno glavnega mesta neke države. To, da se neprestano trudi izboljševati kakovost bivanja različnih skupin prebivalcev in pri tem štiti vse ostale. Zato, če v tej zgodbi izpustimo problematični kako, so bile v prvi vrsti zgrajene Stožice, čeprav niso vsi Ljubljanci športni navdušenci. Zato je urejeno in za promet zaprto središče mesta, čeprav v njem živi le majhen del Ljubljancev. Zato, ker je v mestu kakovost življenja vsakega posameznika odvisna tudi od kakovosti življenja njegovih someščanov. Pa tudi njegovih rednih ali manj rednih obiskovalcev.

In zato je nujno, da je mesto odprto, naklonjeno vsem, da poskuša poskrbeti za verne in neverne, za šport in za kulturo, za tiste v središču in tiste na obrobju, za mlade in stare, za domačine in turiste. Mesto namreč pripada vsem in Ljubljana ima predvsem iz tega razloga še veliko dela. Džamija je le en majhen kamenček v mozaiku sodobnega, do vseh prijaznega in odprtega evropskega mesta, kakršno si vsi želimo.

Pri čemer si eni želijo še kakšno kopalnico, drugi novo železniško in avtobusno postajo. Tretji navijajo za boljšo dostopnost iz smeri Brnika, Vrhnike, Grosupljega ali Kamnika. V blokovskih naseljih se že dolgo čutijo zapostavljene, skoraj povsod imajo pereče probleme s parkiranjem. Mladi upajo na kakšen nov študentski in dijaški dom, na kakšno neprofitno stanovanje več. Kulturniki pa bi nove akademije, prenovljeno ali kar novo Dramo.

Na vse to jaz dodajam še tri svoje pobožne želje: prva je postavitev športnega spominskega parka v Stožicah, kjer bi mesto našli kipi ali kakšna druga vrsta obeležja našim največjim športnikom; druga je Hiša avtizma, majhen, muzejsko oblikovan prostor, ki bi domače in tuje obiskovalce približal svetu avtističnih ljudi; tretja pa večji kulturni festival (glasbeni, literarni, filmski ...), ki bi se odvijal zgolj po blokovskih naseljih, kamor ljubljanska kultura vse preredko zaide.

Veliko želja imamo torej. Veselimo se vsake, ki se je uresničila. Četudi ne nam osebno.

Goran Vojnovič

Vizija trajnostnega upravljanja in prometom v zelenem mestu

Blaž Golob ob Ljubljana Forumu 2013

Aina Šmid

Foto: Peter Irman

Blaž Golob, direktor inštituta GoForeSight.

Foto: Nik Rovar

Utrinek iz druge razvojne konference Ljubljana Forum 2012.

Blaž Golob zadnja leta vodi GoForeSight Institut, inštitut, ki se ukvarja z vizijo in strategijami oblikovanja trajnostnega razvoja mest, mest prihodnosti torej. Je človek nove dobe, ki s svojim delom povezuje interdisciplinarna znanja in ljudi z različnih področij, od urbanistov, arhitektov, ekonomistov, futurologov, oblikovalcev, filozofov do pravnikov in poslovnežev. Je vizionar, ki vidi luč na koncu – in ta je zelena! Na Ljubljanskem gradu vsako jesen sredi oktobra s svojim uigranim timom organizira forum, ki odpira eno od aktualnih tem trajnostnega razvoja mest in regij v prihodnosti.

Zadnja leta veliko slišimo in beremo o trajnostnih mestih prihodnosti? Kakšna naj bi bila takšna mesta, kako delujejo?

Trajnostno mesto je mesto, ki porabi malo energije, predvsem veliko manj kot danes in je hkrati tudi prijetno za bivanje. Povezati ta cilj z oblikovanjem, arhitekturo in kulturno dediščino je velik izziv za urbaniste, načrtovalce in upravljavce mest, za politike, industrijo, nevladne organizacije in seveda za državljane, za prebivalce mest. Zaradi sedanje krize so viri za upravljanje trajnostnih strategij trenutno omejeni, a so na razpolago. Imamo srečo, da smo vpeti v evropski prostor, eden od partnerjev našega Forumu je tudi Evropska investicijska banka, ki namenja del sredstev. Naša posebnost je, da s tehnologijo, ki je danes na razpolago, spodbujamo možnost, da lahko državljani, različne nevladne organizacije in interesna združenja vplivajo na odločitve glede oblikovanja prihodnosti mest. Zato je seveda potrebno imeti na drugi strani tudi odprto upravo, ki te impulze sprejema in svoje odločitve v skladu s tem korigira.

Kakšen je model trajnostnega mesta v EU in posebej v Jugovzhodni Evropi, za katero ste strokovnjak. V čem so razlike med regijami?

Prav projekt, ki smo ga zastavili tukaj v Ljubljani, naj bi odražal posebnosti te regije, vmesno točko med razvitimi mesti naše bližnje okolice, kot so na primer Dunaj, ki je po indikatorjih kakovosti življenja na samem vrhu, ali pa Zürich oziroma Švica, ki nam je bila nekdanji velik zgled in s katero smo se radi primerjali. Pomembno, je kako naj se mesto približa takšnemu idealu, kot je recimo Dunaj, kakšne korake je za to potrebno ubirati. V tem segmentu vidimo delovanje Ljubljana Forumu, namreč, da združuje in povezuje mesta z znanjem, z vizijo.

Kam se v teh vizijah umešča Ljubljana? Smo blizu temu novemu konceptu in perspektivam, ki jih predstavljate tudi z vašim letošnjim forumom na temo upravljanja z vodami?

Eden od partnerjev pri koncipiranju našega letošnjega foruma o upravljanju z vodami in transportom je tudi podjetje Vodovod-Kanalizacija, del Javnega holdinga Ljubljana, s svojimi odličnimi strokovnjaki ter strokovnjaki z Geološkega zavoda Slovenije,

ki opravljajo izjemne raziskave. Pri upravljanju mesta, kjer se odločitve včasih sprejemajo precej hitro, pridejo impulzi s strani strokovnjakov z različnih področij pogosto premalokrat do izraza. Tudi to je eden od naših ciljev, da vse te segmente bolje povežemo. Ljubljana se zavzema za naslov zelene prestolnice, a po svoje je dobro, da do nagrade še ni prišlo, ker bi se morda prehitro zadovoljili, uspavali. Tako pa se moramo v tej tekmi nenehno primerjati z drugimi in preverjati kazalce na posameznih področjih, koliko smo dobri, kaj bi bilo še potrebno narediti. Župan mesta Ljubljane je zadevo dobro zastavil in dal temu področju prednost, tako da vse službe delujejo v to smer. Mesto je zelo odprto za tovrstne pobude. Že od samega začetka delovanja Ljubljana Forumu strokovno in konceptualno sodelujemo z vodjem Oddelka za urbanizem mag. Miranom Gajškom, saj vemo, da urbanizem vedno načrtuje dolgoročno.

Kakšna prihodnost se nam obeta na tem področju? Evropa in zlasti Slovenija sta še vedno v globoki recesiji in za raziskovanja ter vlaganja v tovrstne projekte so potrebna tudi precejšnja sredstva. Koliko so mestne ali regijske politike naklonjene takim pobudam

danes, ko se marsikje borijo za preživetje?

Večinoma so naklonjena. Evropska unija bo v prihodnjih letih, med letoma 2014 in 2020, namenila za to znatna sredstva, kar bo potegnilo za sabo tudi ekonomijo in odprlo nova delovna mesta, ki bodo usmerjena predvsem v trajnostne projekte in zelene ekonomije. Torej, kam vlagati? V trajnostno infrastrukturo. To je priložnost za upravljavce, marsikaterim lobijem in interesnim skupinam, ki se jim desletje s tem ni bilo potrebno ukvarjati, to ne bo po volji. A do tega bo vendarle prišlo in takšni bodo odpadli, do izraza pa bodo prišli novi, trajnostno naravnani akterji.

Kaj pravite na težnjo, o kateri se zadnje čase veliko govori, da preide upravljanje s pitnimi vodnimi viri v roke zasebnih podjetij? Evropska državljanska pobuda je ostro pozvala proti takšni privatizaciji. Voda in komunalna ureditev naj bi bili vendarle človekova pravica, voda pa javna dobrina, in ne blago.

Absolutno gre za javno dobrino, ki bi morala biti kodificirana in zapisana kot temeljna človekova pravica. Korporacije so z zelo sofisticiranim načinom lobiranja za zagotavljanje svojih kapitalskih interesov

Z vodami prihodnosti

na žalost daleč pred varuhi javnega interesa in različnimi civilnimi pobudami. Zato je zelo dobro, da se je to vprašanje v Evropi senzibiliziralo, saj vemo, da je marsikje po svetu prišlo do hudih anomalij v zvezi s privatizacijo vodnih virov. Voda se je podražila, postala je nedostopna itd. Moje stališče je, da mora voda ostati javno dobro. Tako je tudi stališče Mestne občine Ljubljana in župana osebno. S tem je povezano tudi vprašanje, kdo je danes sploh varuh javnega interesa. Vemo, da nam je bila tudi država ukradena. Imeti bi morali pravega varuha javnega interesa in vode, voda pa mora ostati vselej dostopna, nikdar privatizirana dobrina. Civilna združenja so tu izjemno pomembna, da nenehno opozarjajo na to problematiko, pomembno vlogo pa imajo tudi mediji.

Ljubljana je dolgo veljala za mesto z zelo dobro vodo, ki jo lahko piješ neposredno iz vodovoda. Je temu še tako?

Pitna voda je velika vrednota, ki ni tako samoumevna. Tu gre tudi velika pohvala podjetju Vodovod-Kanalizacija. Še premalo se zavedamo, da iz naših pip teče pitna voda, čeprav občasno prihaja do nihanj. Imamo kvalitetno vodo in skrbeti moramo, da bo tako tudi ostalo.

Povejte še kaj več o temi letošnjega konference, ki jo pripravlja Ljubljana Forum sredi oktobra na Ljubljanskem gradu. Kdo se je bo udeležil in komu je namenjena?

Tema letošnjega foruma *Prihodnost mest: Upravljanje vode in transporta v Podonavju* bo zajela dva segmenta. Upravljanje z vodami in upravljanje s prometom, ki je tudi eno kritičnih področij trajnostnih mest prihodnosti. Lotili se bomo prometa znotraj samih mest in prometa v posamezni regiji, tudi v Ljubljani. Letos torej odpiramo dve glavni temi. Forum je namenjen strokovnjakom, nevladnim organizacijam, predstavnikom industrije, ki v tem vidijo poslovno priložnost, in upravljavcem mest, ki skrbijo za to, da bodo mesta lepša, bolj prijazna, zdrava in trajnostna. Pričakujemo sedem županov iz mest Jugovzhodne Evrope, torej je interes za uresničevanje trajnostne vizije na tem področju in seveda za sredstva, ki jih Evropska unija za to namenja, precejšen. Po drugi strani pa gre tudi za realne probleme teh mest, ki imajo željo, da se približajo idealnemu modelu mesta prihodnosti.

Podonavska regija sega od izvira Donave v Nemčiji pa vse do njenega izliva v Črno morje, torej vključno z Moldavijo. Nekatere države na tem področju, kot na

primer Nemčija in Avstrija, so zelo razvite, nekatere, kot Moldavija, pa daleč zadaj, a so vseeno vključene v to razvojno vizijo. To je priložnost tudi za Slovenijo, ki ima izkušnje z nekdanjo Jugoslavijo ter razvojem manj razvitih področij. Na letošnjem forumu bo potekalo tudi srečanje Savske komisije, ki predstavlja pogodbeni sporazum štirih držav ob reki Savi: Slovenije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine ter Srbije. Vsaj 26 projektov je pripravljenih prav za to področje in njegov razvoj. Eden od teh je na primer kolesarska pot od izvira Save do njenega izliva v Beogradu, ki lahko prinese izjemne ekonomske učinke, razvoj turizma in infrastrukture na tem območju. Na tej poti niso akterji le mesta, ampak je vključeno tudi podeželje.

In kako ste vi zašli v te »vode«?

Nekoč prej sem delal za Evropsko komisijo in se ukvarjal s prihodnostjo držav. Še pred tem pa sem se ukvarjal z razvojem informacijske družbe, tako imenovanim e-upravljanjem, a ni bilo veliko posluha s strani države. Po drugi strani pa je bilo več posluha s strani mesta. V svetu se vedno bolj razvija koncept pametnih mest, t. i. *Smart Cities*, ki jih promovira tudi industrija kot je IBM, eden partnerjev Ljubljana Forum, pa tudi Evropska unija, ki spodbuja razvoj trajnostnih mest. Danes sem direktor inštituta GoForSight, ki opravlja pionirsko vlogo promoviranja in izvajanja študij predvidevanja razvoja ali t. i. »foresight«. Gre za metodološki pristop povezovanja različnih akterjev, pomembnih za razvoj mest in regij. Pred štirimi leti smo razvili nov koncept mednarodnega dogodka Ljubljana Forum, ki ga nenehno nadgrajujemo in pomeni v svetu neko posebnost. Smo del globalnega Milenijskega projekta in tudi letos pridejo k nam priznani futurologi.

LJUBLJANA FORUM 2013

17. in 18. oktober 2013 na Ljubljanskem gradu

Tema: Prihodnosti mest: Upravljanje vode in transportna v Podonavju
Cilji konference:

- predstavitev globalnih izzivov upravljanja z vodami in prometom v podonavski regiji,
- predstavitev vizij upravljanja z vodami in transportom,
- predstavitev mehanizmov finančne pomoči,
- predstavitev industrijskih rešitev in novih poslovnih modelov.

BREZPAČNA MOBILNA APLIKACIJA A DO B: LJUBLJANA ZA TRAJNOSTNI PROMET

Vsi smo se že znašli v položaju, ko smo se vprašali, kako bi najhitreje prišli na drugi konec mesta, torej kako bi najučinkoviteje prišli od točke A do točke B. Če v vprašanje dodamo še pogoj, da želimo potovati na kar se da trajnosten način, se znajdemo pred izzivom, ki so ga reševali in odlično rešili Sabina Bakula, Urška Kadunc, Urška Kisovec, Anja Kozlan in Sebastian Žetko (Izhodiščni koncept LPP UX). Zasnovana rešitev – nova mobilna aplikacija – je nastala pod mentorstvom Petre Černe Oven in Barbare Predan na kreativnem taboru storitvenega in informacijskega oblikovanja *Oblikovanje agende ali kako se izogniti reševanju problemov, ki to niso* v organizaciji Regionalne razvojne agencije Ljubljanske urbane regije (RRA LUR) in društva Pekinpah.

Na podlagi odličnih odzivov s strani strokovne in laične javnosti so se v Regionalnem centru kreativne ekonomije odločili za drzen korak implementacije nove mobilne aplikacije. K razvoju aplikacije so povabili vrhunski Mac/iOS razvojni studio Guerrilla Code (Matej Bukovinski in Luka Penger), za odlično oblikovanje mobilne aplikacije pa je poskrbel absolvent oblikovanja vizualnih komunikacij na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje Sebastian Žetko.

Predlagana rešitev združuje tri oblike trajnostnega transporta v mestu Ljubljana: kolo – BicikeLJ, avtobus – Ljubljanski potniški promet in hojo. Hkrati pa je to ena prvih vključenih kolesa kot trajnostnega, javno dostopnega prevoznega sredstva v mobilno aplikacijo evropskega mesta, kar pomeni obogatitev celostne ponudbe za uporabnika.

Mobilna aplikacija uporabniku na izredno preprost način ponuja optimalno (trajnostno) izbiro za premostitev razdalje od točke A do točke B. Poleg izrisane poti nam aplikacija ponudi še vse druge potrebne podatke: ● čas poti, ● razdaljo v kilometrih, ● natančen zemljevid poti, ● postajališče BicikeLJ, ki je najbližje naši začetni in končni postaji, ● število koles in prostih mest na posameznem postajališču BicikeLJ, ● najbližjo avtobusno postajo s časom odhoda avtobusa in minutažo vožnje, ● pa tudi informacijo, kje moramo prestopiti na drug avtobus ali izstopiti.

Mobilna aplikacija »A do B: LJ« je torej nova pridobitev v smeri gradnje zelene prestolnice. Vse meščane in dnevne migrante spodbuja k uporabi javnega prevoza in tako ustvarja pogoje za izboljšanje prometnega kaosa v širši regiji ter pomeni še enega od nujnih korakov k izboljšanju kakovosti življenja prebivalcev in obiskovalcev mesta. S tem projektom Ljubljana – kandidatka za zeleno prestolnico Evrope – drzno stopa korak naprej. Prva testna verzija aplikacije je bila predstavljena na Evropskem tednu mobilnosti.

Aplikacija je narejena za operacijski sistem »iOS«, uporabnikom pa je dostopna v spletni trgovini »iTunes« pod imenom »A to B: Ljubljana«.

NOVI MESTNI PROSTORI

Foto: Nik Rován

4. septembra je župan Zoran Janković odprl prenovljeni ZD Črnuče. V okviru obnovitvenih del, ki so potekala od septembra 2012 do junija 2013, so stavbo zdravstvenega doma nadgradili za eno etažo, dogradili dvigalo, prenovili celotno kletno etažo in delno 1. nadstropje ter prenovili pritličje in nadstropja.

Foto: Nik Rován

3. septembra je na Rudniku zaživel že osmi dnevni center aktivnosti za starejše.

Foto: Nik Rován

19. septembra sta župan Zoran Janković in dekan Biotehniške fakultete prof. dr. Igor Potočnik odprla prenovljeni rastlinjak Botaničnega vrta. Sredstva za prenovno sta prispevali Mestna občina Ljubljana in Biotehniška fakulteta.

Foto: Nik Rován

Sibirska tigrina Vita in Vito v ZOO Ljubljana sta 31. avgusta dobila sodobno ogrado. Sestavljata jo dva večja zunanja prostora v naravnem gozdu, ki lahko funkcionirata ločeno ali kot celota, ter dva notranja prostora.

Spremembe prometnega

Foto: Nina Šibič

Po prenovi Slovenske ceste bo na novozaprtem območju sprva nameščena začasna urbana oprema.

Foto: Dunja Wedam

Na predelu od Figovca do Šubičeve ceste intenzivno poteka I. faza prenovitvenih del, ki bodo predvidoma končana v dveh tednih.

Kot je bilo napovedano pred začetkom evropskega tedna mobilnosti in predvideno v strateškem dokumentu Prometna politika v Mestni občini Ljubljana, ki jo je pripravil podžupan prof. Janez Koželj in ga je sprejel Mestni svet na 18. redni seji 24. septembra lani, so se na Slovenski cesti na odseku med Šubičevo in Gosposvetsko cesto začela prenovitvena dela za sprva začasno ureditev tega novega zaprtega dela mestnega središča. Na tem odseku ceste še naprej vozijo avtobusi mestnega potniškega prometa in taksiji, sicer pa je za motorni promet dovoljen le še dostop stanovalcev in dostavnih vozil, dostop do centralne Pošte in do hotela Slon. S tem ukrepom Mestna občina Ljubljana omejuje tranzitni promet motornih vozil v središču mesta in daje prednost javnemu prometu, kolesarjenju in hoji.

Prometni režim med Šubičevo in Gosposvetsko cesto

V osrednjem delu, na odseku med Šubičevo in Gosposvetsko cesto, je prekinjen osebni motorni promet, na preostalih odsekih, med Šubičevo in Aškerčevo ter Gosposvetsko in Tivolsko, pa motorni promet poteka v dveh smereh po dveh voznih pasovih. Avtobusi mestnega potniškega prometa vozijo po celotni Slovenski cesti in ustavljajo na vseh postajališčih, po končani prenovi pa bodo ustavljali na dveh glavnih ter dveh vmesnih postajališčih. V osrednjem delu bosta enotno oblikovani avtobusni postajališči Konzorcij/Kazina in Ajdovščina/Figovec.

Po ureditvi zahodne strani Slovenske ceste je v načrtu odprtje prenovljenega zahodnega dela in zapora vzhodnega dela ter izvedba približno 70-metrskega asfaltnega podesta na avtobusnem postajališču pri Pošti (podobno kot pri Ajdovščini). Sledi zaris kolesarskih stez in avtobusnih pasov, nato pa še postavitev urbane opreme na vzhodni polovici Slovenske ceste. Takoj zatem bo na vrsti preureditev

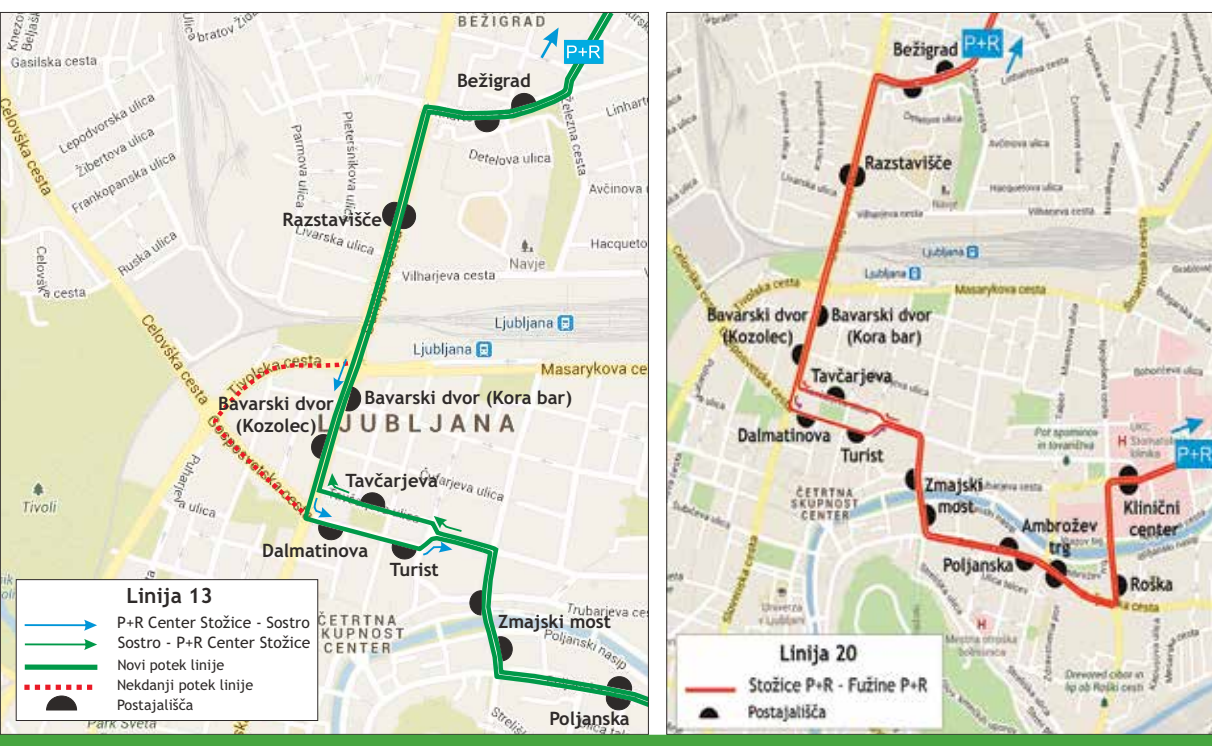
dela Slovenske ceste od Aškerčeve do Šubičeve, kjer je gradbenih del manj, vendar bo to tudi trajna rešitev. Začasna preureditev naj bi bila končana v najkrajšem času.

Dostop do garažne hiše pod Kongresnim trgom

je ureden s Šubičeve ceste in z južnega odseka Slovenske ceste s posebnim voznim pasom. Dovozi za stanovalce, dostava lokalov, centralne pošte in za goste hotela Slon bodo zagotovljeni s posebnim z elektronskim nadzorom in dovolilnicami. Spremenjen prometni režim bo vplival na povečanje števila potnikov LPP. Na Slovenski cesti vstopa in izstopa 13 milijonov potnikov na leto, samo lansko leto se je v enem tednu zaprte Slovenske ceste število aktivacij urbane na linijah LPP povečalo za 60.000. Z novo ureditvijo bodo potniki LPP pridobili več prostora za vstop in izstop in več udobja na dveh glavnih prestopnih postajališčih LPP. Južni in severni odsek Slovenske ceste bosta obdržala obstoječo funkcijo prometnice, medtem ko bo osrednji del postal živahno in udobno urejeno vozlišče javnega prevoza, kolesarskih in pešpoti v vzdolžnih in prečnih smereh.

režima v središču mesta, povabilo k zeleni mobilnosti

Potek linij mestnega potniškega prometa 13 in 20.

Podžupan prof. Janez Koželj: »Za rumene pasove za LPP samo v smeri proti mestnemu središču smo se odločili v okviru dodatnih ukrepov, ki naj bi zmanjšali pritisk osebnih vozil na mestno središče in jih že prej preusmerili, da ne bi ustvarjali prevelike gneče, ko bi naleteli na zaprti del Slovenske ceste v jutranji konici. Hkrati pa bi na ta način omogočili mestnim avtobusom neovirano in tekočo vožnjo po voznem redu. Ta ukrep se je vsaj zaenkrat izkazal za učinkovit.«

Rumeni pasovi na Dunajski in Celovski cesti

V okviru preureditve Slovenske ceste je na **Dunajski cesti** zarisani rumeni pas za avtobuse od Plečnikovega stadiona do Slovenske ceste. Na **Celovski cesti** rumeni pas sega od Litostrojske do Gosposvetske ceste, kjer rumeni pas že obstaja. Oba rumena pasova (bo)sta zarisana v smeri proti centru mesta.

Spremembe tras mestnih avtobusov 13 in 20

Proga 13: Zaradi prilagoditve spremenjeni prometni ureditvi na Slovenski cesti sta trasi linij 13 in 20 delno spremenjeni in prilagojeni lažji uporabi sistema P+R v Stožicah in Fužinah.

Linija 13 v smeri Sostro ne poteka več po Tivolski cesti na Gosposvetsko cesto mimo Kolizeja, temveč po Slovenski mimo Bavarskega dvora (Kozolec).

Proga 20: Na trasi proge 20 je po novem vožnja krajša za 10 minut. Od 30. septembra nova linija v smeri P+R Fužine zapelje s Slovenske ceste po Dalmatinovi in Komenskega ulici ter zavije na Resljevo in Kopitarjevo, nato levo na Poljansko in čez Fabianijev mostu na Zaloško. V nasprotni smeri (P+R Stožice) vožnja poteka po trasi Zaloška–Fabianijev most–Lipičeva–Poljanska–Zmajski most–Komenskega–Tavčarjeva–Slovenska cesta.

Na ta način se bo linija 20 ponovno približala tržnici in staremu delu mesta, kakor tudi gimnaziji, šolam in dijaškemu domu ob Poljanski cesti. Še vedno bo potrebno prestopanje za vožnjo proti južnemu delu Ljubljane, za kar je kot prestopna točka najbolj primeren Bavarski dvor, kjer je mogoče prestopiti na linije 2, 3G, 6, 9, 11, 19B, 19I in 27. Študentje in dijaki,

ki so doslej uporabljali linijo 20 za prevoz do izobraževalnih ustanov na Aškerčevi, morajo po novem prestopati. Za prevoz do svoje fakultete ali šole lahko uporabljajo progi 2 in 11, ki imata nespremenjeno traso. Prestopanje med progami je omogočeno na celotnem odseku Zaloške ceste, kjer imajo proge 2, 9, 11, 20 in 25 skupno traso. Proga 20 ima po novem tudi spremenjeno ime: P+R Stožice – P+R Fužine. S spremembo trase linije 20 bo v smeri P+R Fužine na Ilirski urejeno novo postajališče Hrvatski trg. Na tem postajališču ustavljajo tudi avtobusi na liniji 5. Z uvedbo novega postajališča se skrajšuje tudi pot do Njegoševe ulice.

S spremenjeno traso obeh linij se bo občutno skrajšal čas potovanja med Štepanjskim naseljem in Bežigradom ter med Bežigradom in Mostami, zato Mestna uprava pričakuje, da se bo povečala uporaba parkirišč P+R v Stožicah in Fužinah na Chengdujski.

Zaradi pričakovanega povečanja števila potnikov na vseh progah Ljubljanskega potniškega prometa so na najbolj obremenjenih linijah 1 in 6 dodani odhodi avtobusov v jutranjih konicah.

Meščani in meščanke so vabljeni, da se čim pogosteje vozimo s kolesi in mestnimi avtobusi, obiskovalci mesta pa, da parkirajo na P+R parkiriščih v Stožicah, na Dolgem mostu in na Chengdujski cesti, od koder se lahko v mesto zapeljejo z avtobusi.

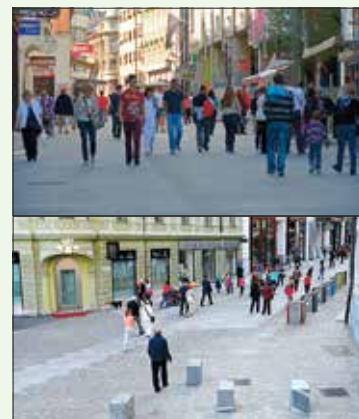

Foto: Dunja Wedam

Na Čopovi ulici je prenovljeno vodovodno in kanalizacijsko omrežje in položen tlak iz pohorskega tonalita. Ob izteku proti Prešernovem trgu so nameščene tudi potopne zbiralnice odpadkov. Zamenjane so ulične svetilke, ob osi ulice pa so za slepe in slabovidne postavljene taktilne oznake v izvedbi inoks trakov.

Foto: Dunja Wedam

Pretlakovani Novi trg, ki je osvobojen pločevine, je dobil tudi okrasni stebričasti javor, ki korespondira z nasproti stoječim vodnjakom ob izteku trga.

Foto: Dunja Wedam

Povsem prenovljeno Petkovskovo nabrežje krasijo plastike Jakova Brdarja, ki se tako navezujejo na Mesarski most z umetnikovimi dominantnimi kipi.

Foto: Dunja Wedam

V zaprtem območju središča od septembra vozi zaprti električni minibus, ki bo meščanom na voljo tudi pozimi.

Odkrijte dobre prostore!

Odpрте hiše v Ljubljani in po vsej Sloveniji

Kristina Dešman

Odpрте hiše Slovenije so prireditev, v okviru katere je v enem vikendu za voden ogled odprtih okrog 100 stavb. Prireditelj dopolnjujejo številni spremljevalni dogodki in je zato dobra priložnost, da začnemo razmišljati o prostoru in ga raziskovati. Skuša zbuditi zanimanje javnosti za kakovostne stavbe in prostore. Naš življenjski prostor bi gotovo lahko bil boljši, za to pa smo do neke mere odgovorni sami. Dobra arhitektura in oblikovanje prostora nista le kaprici, ki bi ju bi smeli zapostavljati, temveč bi moralo zanimati vsakogar. Navsezadnje arhitekture ne gradijo le arhitekti, ampak predvsem naročniki in uporabniki.

Spodbujanje in uveljavljanje odličnosti v oblikovanju prostora

Mednarodna mreža *Open House Worldwide*, v katero so včlanjene tudi *Odpрте hiše Slovenije* skupaj še s 17 mesti po vsem svetu, si prizadeva pokazati, spodbuditi in uveljavljati odličnost v oblikovanju prostora. Z odličnostjo je mišljeno oblikovanje, ki je trajno, premišljeno, uporabno, privlačno in dostopno vsakomur.

V Sloveniji prireditev *Odpрте hiše* poteka od leta 2010 dalje. V začetku je bil cilj preprost – predstaviti, kar se je v Sloveniji dobrega zgradilo v zadnjih letih, in ljudem omogočiti, da obišejo stavbe, ki so jim sicer nedostopne. Prvo leto je bilo na ogled 45 stavb, ki jih je obiskalo 400 ljudi. Lansko leto je bilo na programu okrog 100 stavb in dogodkov, ki jih je obiskalo več kot 3500 ljudi. V štirih letih so *Odpрте hiše* prerasle v festival kakovostne arhitekture, prvi vikend v oktobru pa je postal datum, ki si ga je vredno označiti v letnem koledarju. Letos bo OHS prireditev v Sloveniji potekala za konec tedna 5. in 6. oktobra.

V Ljubljani bo na ogled 40 stavb

Odpрте hiše so priložnost za dejavno interakcijo s prostorom okoli nas. Jeseni si bo mogoče v Ljubljani ogledati skoraj štirideset stavb. Prizadevamo si, da bi bile stavbe javnega značaja dostopne vsakomur vsaj za en dan, zato smo v preteklih letih odprli Državni zbor, Ustavno sodišče in NUK. Morda vas zanima zaodrje ljubljanske Opere ali podzemlje Kongresnega trga? Če želite arhitekturno razlago stavb, mimo katerih se vsak dan vozite s kolesom, se lahko pridružite *Arhitekturnemu kolesarskemu krogu*, ki ga organizira Ljubljanska kolesarska mreža. Za otroke bodo pripravljene brezplačni delovni listi, s katerimi bodo skupaj s starši opazovali in razmišljali o prostoru. Za poseben posladek pa bo odprta igralnica v Mali ulici. V tednu pred

Foto: Dominik Košak

SRCE, Hiša rešitev za mlade

Židovska steza 6, Ljubljana, 2013

Ajda Rems, Petra Kregar, Anže Veršnik, Sinan Mihelčič – Zavod skupina Štajn

S prenovo je obstoječi prostor postal svetel in prijazen ambient. Osnovni gradnik je reciklirana rabljena lesena paleta, ki je cenovno dostopna in jo je mogoče enostavno predelovati. Opremo so sami izdelali arhitekti.

JAVNE STAVBE

Foto: Miroslava Andric

Muzej Sodobne Umetnosti

Metelkova 22, Ljubljana, 2011

Groleger arhitekti

Muzej sodobne umetnosti v novonastalem muzejskem kompleksu na območju nekdanje vojašnice. Stavba ima poševne zunanje stene, zidovi razstavnih prostorov so navpični, vmesni prostor pa zasedejo komunikacije.

Foto: Miran Kambič

Kulturno pastoralni center srbske cerkvene občine v Ljubljani

Prešernova 35, Ljubljana, 2012

Borut Simič, Janez Žerjav – Atelje Neapolis

Kulturno pastoralni center stoji v parku za pravoslavno cerkvi sv. Cirila in Metoda. Zasnova objekta s skeletno konstrukcijo sledi organizaciji prostora ortodoksne skupnosti, barva opreme in likovnih poudarkov se omejuje na predpisane barve in simbole ortodoksne cerkve.

Foto Blaž Budja

Družinski center Mala ulica

Prečna 7, Ljubljana, 2013

Mateja Panter, Špela Kuhar

Družinski center je prvi te vrste v Sloveniji. Prostorji, oprema in detajli so zasnovani tako, da otroke popeljejo domišljajske svetove, in spodbujajo željo po odkrivanju.

Foto: Damjan Svarc

Centralna Ekonomska Knjižnica, CEK – EF

Kardeljeva ploščad 17, Ljubljana, 2012

Blaž Češka, Jernej Hočevar, Martin Lovrečič, Matevž Vrhovnik – Tria Studio

V nekdanjih skladiščih in depojih Ekonomske fakultete je nastala sodobna knjižnica. Oprema študentom omogoča skupinsko ali individualno delo.

Foto: Marko Zoranovič

Galeria River

Breg 22, Ljubljana, 2012

Peter Gabrijelčič, Boštjan Gabrijelčič – Arhitektura

Nekdanje petsočno stanovanje v historični Zoisovi palači je spremenjeno v hotel. Vse zgodovinske prvine so ohranjene, minimalistično zasnovana oprema pa poudarja razlikovanje med starim in novim.

Foto: Aljoša Rebolj, Sašo Kos

Nočni ogled Kristalne palače

Ameriška ulica 8, Ljubljana, 2011

Branko Smolej, Denis Simič – Atelje S

Nočni ogled najvišje stavbe v Sloveniji - Kristalne palače.

Foto: Tom Ruttink

Kongresni trg, Kongresni trg, Ljubljana, 2011
Damijan Gašparič, mag. Andrej Prelovšek, Maj Juvanec, Uroš Jereb – Panprostor / Delavnica
 Kongresni trg je je postal pomemben simbolni prostor, na katerem so se vselej odvijali pomembni dogodki. Prenovljena podoba trga ohranja Plečnikovo zasnovo iz tridesetih, pod njim pa je umeščena parkirna hiša in prezentacija arheoloških ostankov in situ. Zbirno mesto pri spomeniku sv. Trojice

dogodkom si bo v Slovenski kinoteki mogoče ogledati filme, v katerih arhitektura igra pomembno vlogo. Dogodki, kot je *Črna knjižnica*, obisk *Vrta čutil* in ogled prilagoditev za invalide na Magistratu, ki nastajajo v sodelovanju z združenji gibalno in senzorno oviranih, opozarjajo, da mora biti prostor kakovostno oblikovan za vsakogar.

Za ogled zasebnih stavb se je treba prijaviti prek spleta

Pri organiziranju svojega vikenda se lahko prepustimo naključju in se postavimo v vrsto pred hišo, ki nas zanima, vendar pa je bolje, če svoje ogleda načrtujemo vnaprej. Na nekatere objekte – to velja predvsem za zasebne stavbe – se je treba vnaprej prijaviti prek spletne strani prireditve. Vstop v objekte, ki zahtevajo prijavo, bo mogoč le s potrjeno rezervacijo. S pomočjo spletne strani si boste lahko pripravili seznam stavb, ki bi si jih radi ogledali, tam so zemljevidi, natančni podatki o stavbah in slikovno gradivo. Priporočamo uporabo koles ali javnega prometa. Na ogled pridite dobre volje. Enega od dveh dni lahko posvetite obisku kakšnega konca Slovenije, ki ga še ne poznate, in si tam ogledate zanimivo arhitekturo. Ne skušajte si ogledati preveč stavb v enem vikendu! Fotografiranje v objektih je dovoljeno in zaželeno, če na vodenju ne bo izraženo drugače. Odprtih hiš se lahko udeležimo tudi kot prostovoljci na objektih in od vikenda odnesemo dragocene izkušnje. Za prostovoljca/ko se prijavite prek spletne strani.

Odprte hiše pa skušajo postati tudi celoleten dogodek: nekateri dogodki (npr. obiski najbolj priljubljenih stavb) se ponovijo med letom. Spletna stran www.odprtehisleslovenije.org med letom deluje kot pregledna zbirka sodobne slovenske arhitekture. Tu so v rubriki OHS prosti čas zbirka dobro oblikovanih turističnih, gurmanskih in nakupovalnih objektov.

Foto: Martin Kruh

Arhitekturni atelje Medprostor
 Breg 22, Ljubljana, 2010
Rok Žnidaršič, Jerneja Fischer Knap – Medprostor
 Arhitekturni biro, urejen v zgodovinski Zoisovi palači.

Foto: Miran Kambič

Biotehniška fakulteta
 Jamnikarjeva 101, Ljubljana, 2010
Lena Krušec, Tomaž Krušec, Vid Kurinčič – Arhitektura Krušec
 Nova stavba Biotehniške fakultete z dekanatom in knjižnico z obliko in fasado vzpostavlja dialog s kompleksom fakultete iz šestdesetih let. Prostorska organizacija z veliko vstopno ploščadjo kaže odprtost izobraževalne ustanove.

Foto: Miran Kambič

Vander Hotel
 Krojaška ulica 6-8, Ljubljana, 2012
Jurij Sadar, Boštjan Vuga, Mirjam Milič, Petra Stojsavljevič, Vanja Gortnar – Sadar+Vuga
 Štiri obstoječe stave v starem delu mesta so združene in oblikovanje v butični/dizajn hotel s 16 sobami. Navzven stavbe obdržijo svojo izvorno podobo, njihova notranjost pa v mesto prinese nekaj svežega in nepričakanega.

Foto: Žiga Culiberg

Gimnazija Ledina - prenova dekliških garderob
 Resljeva 12, Ljubljana, 2012
Ana Kosi, Ana Kreč, Jure Horvat, Tina Rome – Svet vmes
 Na Gimnaziji Ledina so oblikovane nove dekliške garderobe, ki ustvarijo ločen in intimen kotiček za preoblačenje in spravljanje šolskih potrebščin. Ambient je oblikovan dekliško.

Foto: Alberto Parise in Miran Kambič

Interier javnega dela hotela Plaza
 Bratislavska cesta 8, Ljubljana, 2012
Katjuša Kranjč, Rok Kuhar – Raketa (interier); Sandi Trajkov (arhitektura)
 Javni del interjera gostom hotela pokaže, da so prišli v kreativno močno prestolnico. Vse pohištvo, luči in majhne podrobnosti so izdelane v Sloveniji.

Foto: Milan Lazarevič

Prenova poslovnih prostorov podjetja Si.mobil
 Šmartinska 134 b, Ljubljana, 2013
Kragelj Arhitekti Alenka Kragelj Eržen
 Novi delovni prostori podpirajo štiri sklope delovnih aktivnosti: sodelovanje, osebno delo, učenje in druženje. Izbrani materiali in oprema so prijazni zdravju ljudi in okolju. Za ogled bo potrebna rezervacija.

Foto: Ana Kreč, Jaka Verbič

OŠ Koseze - prenova hodnika - Ulica idej
 Ledarska 23, 1100 Ljubljana, 2012
Ana Kosi, Ana Kreč, Jure Horvat, Tina Rome – Svet vmes
 V Osnovni šoli Koseze načrtujejo postopno prenovu prostorov pod skupnim imenovalcem Ulica idej; do danes sta bili uspešno izvedeni dve od štirih faz načrta prenove hodnikov v zanimiv, poučen interaktivni ambient.

Foto: Dragan Arrigler

Oblikovalski studio Gigodesign
 Kamniška ulica 49, Ljubljana
Janez Vrhunc – Maechting Vrhunc
 V povojni industrijski stavbi je zasnovan oblikovalski studio. Ohranjena konstrukcija stavbe odpira enovit dvoetažni oceansko urejen delovni prostor z velikimi delovnimi mizami.

Foto: arhiv Urad predsednika

Predsedniška palača
 Gregorčičeva 22, Ljubljana, 1898
Rudolf Bauer
 Neorenesančno stavbo, ki dominira na Prešernovi ulici, so že od začetka uporabljali za različne vladne namene. Od l. 1993 so v njej predsednik Republike Slovenije, njegov urad in Generalni sekretariat slovenske vlade. Enaki stavbi stojita še v Sarajevu in na Dunaju. Za ogled bo potrebna prijava.

Foto: Miran Kambič

Situla

Vilharjeva, Ljubljana, 2013
 Matija Bevk, Vasa Perovič, Andrej Ukmar, Christophe Riss, Gonzalo Piqueras, Jure Kozin, Maja Valič, Davorin Počivašek, Ida Sedušak, Nataša Sprah, Blaz Goričan – Bevk Perovič arhitekti
 Poslovno-stanovanjski kompleks Situla je prva od načrtovanih stolpnic na štirih vogalih ljubljanske železniške postaje.

Foto: Miran Kambič

Začasne bivalne enote, Pipanova pot 28, Ljubljana, 2012
 Rok Bogataj, Miha Dešman, Eva Fišer Berlot, Vlatka Ljubanović, Katarina Pirkmajer Dešman - DANS arhitekti
 Bivalne enote Mestne občine Ljubljana z minimalnim prostorskim standardom so namenjene začasni rešitvi stanovanjskega problema. Energetsko varčen stanovanjski blok ovija zanimiva kovana mreža - čipka.

Foto: Andreja Albreht

Vrt čutil

Langusova 8, Ljubljana, 2010
 Irena Rozman Fattori, Andreja Albreht
 Vrt čutil je rekreacijska površina in učilnica na prostem, kjer se šola in slabovidni otroci seznanjajo z različnimi naravnimi elementi. Posebnost je poligon za učenje hoje.

Foto: Virginia Vrecl

Arheološka parka Emonska hiša in Zgodnjekrščansko najdišče

Mirje 4 in Erjavčeva cesta 18, Ljubljana, 2012
 Polona Filipič, Peter Šenk, Marko Pretnar, Primož Špacapan – Studio Stratum
 V na novourejenem arheološkem parku so na ogled arhitekturni ostanki, ki so bili nekoč del vsakdanjega življenja Emoncev. Infrastrukturni pristop pomeni dodajanje sodobnih plasti, ki omogočajo celostno izkušnjo arheološke dediščine. Novi deli so načrtno zasnovani tako, da ne sledijo rimskim ostankom.

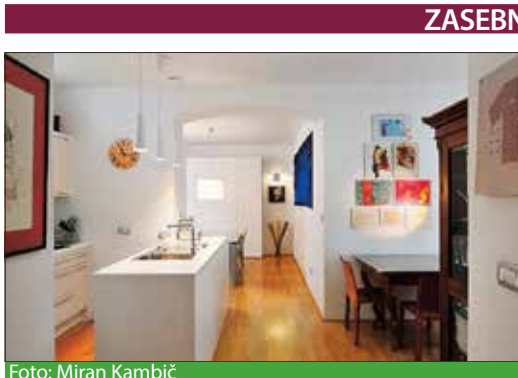

Foto: Miran Kambič

Prenova stanovanja na Karlovški

Ljubljana, 2010
 Sonja Miculinič – Omnia Arhing
 Dvoetažno stanovanje v hiši s konca 19. stol. je namenjeno družini s tremi otroki. V nadstropju so javni deli stanovanja in otroške sobe, v pritličju pa spalnici in kopalnica: nudi prostor za druženje in zasebnost. Za ogled bo potrebna rezervacija.

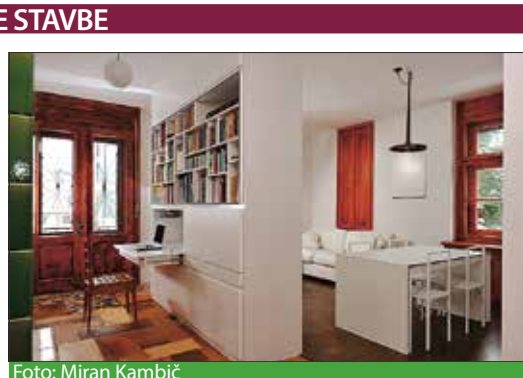

Foto: Miran Kambič

Prenova stanovanja Suhadolc

Ljubljana, 2008
 Mima Suhadolc, AIR
 Stanovanje v predvojni stavbi gradbenika Antona Suhadolca s prenovo ohranja svoj čar preteklosti, obenem pa služi potrebam sodobne družine. Za ogled bo potrebna rezervacija.

Foto: Miran Kambič

Enodružinska hiša NMII

Ljubljana, 2011
 Rok Bogataj, Miha Dešman, Eva Fišer Berlot, Vlatka Ljubanović, Katarina Pirkmajer Dešman - DANS arhitekti
 Družinska hiša z leseno konstrukcijo stoji v drugi vrsti in zapolnjuje nekdanji vrtni prostor. Oblikovana je preprosto, proti okolici pa se odpre z veliko teraso. Za ogled bo potrebna rezervacija. Parkiranje neposredno ob hiši ni mogoče.

Foto: Matevž Paternoster

Stanovanje S2

Ljubljana, 2001
 Iztok Prosen, Tanja Kerčmar
 Prenova starega podstrešja v stari Ljubljani v sodobno stanovanje z zanimivo prostorsko zasnovano enoprostornega stanovanja. Za ogled bo potrebna rezervacija.

Foto: Boštjan Debelak

Hiša / atelje Debelak

Ljubljana, 1991
 Boštjan Debelak
 Stavba je prva v seriji majhnih poceni hiš, grajenih na omejenih lokacijah in zgrajenih za primerljivo vsoto majhnega enosobnega blokovega stanovanja. Zaradi ozkega zemljišča je hiša široka le dobre 3 m, notranji prostori pa se nizajo v štiri etaže. Arhitektovo prvo naročilo za – lastno hišo. Za ogled bo potrebna rezervacija.

Foto: arhiv Kombinat

Tri hiše v Rožni dolini

Ljubljana, 2013
 Tomaž Čeligoj, Luka Tomori, Ana Grk, Blaž Kandus, Alenka Korenjak, Tina Rugelj, Brina Vizjak – Kombinat
 Tri montažne enostanovanjske hiše v Rožni dolini v Ljubljani stojijo na mestu dveh starejših hiš. Vse so zasnovane v obliki črke L in se v pritličju odpirajo v vrt. Za ogled bo potrebna rezervacija

Foto: Mojca Kocbek Vimos

Hiša Kocbek

Ljubljana, 2013
 Mojca Kocbek Vimos
 Rekonstrukcija objekta v spomeniško zaščitem Trnovskem predmestju ohranja njegov gabarit. Proti ulici je urejen poslovni del z lastnim vhodom, bivalni del v dveh etažah pa se odpira na vrt zadaj. Za ogled bo potrebna rezervacija.

Program z urnikom

Srcu prireditve Odrpte hiše Slovenije je spletna stran, na kateri je objavljen natančen program z urnikom. Informacije so na voljo tudi na družbenih omrežjih, v tednu pred dogodkom pa bo na Prešernovem trgu OHS informacijska točka. Mestni prostor je vsem viden, a pogosto spregledan zaklad, je odprti muzej naše zgodovine in kulture, je odprta učilnica, zato ga z veseljem raziskujmo! Se vidimo 5. in 6. oktobra!

»Dan ponosa in sreče za Ljubljano«

Slovesno položen temeljni kamen za Islamski verski in kulturni center v Ljubljani

Fotografije: Nik Rovani

14. septembra 2013 je bil slovesno položen temeljni kamen za Islamski verski in kulturni center po načrtu arhitekturnega studia Bevk&Perović arhitekti, ki je zmagal na mednarodnem arhitekturnem natečaju pred dvema letoma. Simbolno dejanje, ki široko odpira prostor za strpno demokratično sožitje s 50.000 muslimani na Slovenskem, je potekalo v navzočnosti dvajset tisoč vernikov iz vse Slovenije, najvišjih predstavnikov državne in mestne oblasti ter visokih verskih voditeljev iz Slovenije in tujine. Zgodovinsko zaslugo za gradnjo centra ima župan Zoran Jankovič, ki je tudi s pravnimi sredstvi ubranil pravico muslimanov do lastnega verskega prostora pred odpori v delu mestnem svetu in delu javnosti.

V soboto, 14. septembra 2013, so na območju med Kurilniško in Parmovo ulico, kjer bo stal Islamski kulturni center, slovesno položili temeljni kamen za Islamski verski in kulturni center v Ljubljani. Na slovesnosti se je zbralo okoli dvajset tisoč ljudi iz Slovenije in drugih evropskih držav. Verniki so se iz vse Slovenije pripeljali z avtobusi. Obiskovalce je nagovoril tudi župan Zoran Jankovič, ki je po več kot 40 letih političnega omahovanja z odločno podporo izgradnji centra omogočil, da bo 50.000 muslimanov v Sloveniji v naslednjih treh do petih letih dobilo svoj verski in kulturni prostor. Predvidena investicija za izgradnjo centra znaša 12 milijonov evrov. Že pred začetkom gradnje bo islamska skupnost v projekt vložila 9 milijonov evrov, kolikor znašajo projektna dokumentacija, nakup zemljišča, komunalni prispevek in izgradnja ceste do objekta; novozgrajena cesta bo v lasti Mestne občine Ljubljana.

Župan **Zoran Jankovič** je poudaril, da je dan polaganja temeljnega kamna dan ponosa in sreče za Ljubljano, saj slovenska prestolnica s tem dokazuje, da je odprto, strpno in solidarno mesto. Islamski skupnosti so po več kot štirih desetletjih stalnih, mirnih in sistematičnih prizadevanj tukajšnjih muslimanov odprta vrata za enakopravno sožitje v Sloveniji.

Zbrane so nagovorili domači in tuji gostje, med njimi minister za vakufe in islamske zadeve **Gait bin Mubarak Al Kuvvari** iz Katarja, od koder prihaja finančna pomoč za gradnjo islamskega kulturnega centra slovenski islamski skupnosti, in najvišji predstavnik muslimanov v BiH ter najvišji verski vodja muslimanov v Sloveniji **Husein Kavazović**. Zbrane je nagovoril tudi član predsedstva Bosne in Hercegovine **Bakir Izetbegović**.

Mufti Islamske skupnosti v Republiki Sloveniji **Nedžad Grabus** je ob začetku slovesnosti poudaril, da skupnost vernikov brez džamije ne more razvijati svojega duhovnega potenciala, obenem pa menil, da bo novi center tudi skupno dobro. Islamski kulturni center, ki se bo srečeval z večinskim krščanskim okoljem, bo krepil medverski dialog in postavjal temelje za skupno dobrodelno sodelovanje v širši skupnosti.

Poleg predstavnikov evangeličanske cerkve na Slovenskem, srbske pravoslavne cerkve in judovske skupnosti se je prireditve udeležil tudi predsednik Slovenske škofovske konference in novomeški škof **Andrej Glavan**, ki je poudaril, da bodo muslimani s svojim verskim in molitvenim središčem tudi simbolno dobili svoje mesto v Sloveniji. To kaže na demokratičnost in strpnost družbenega okolja, ki si ga želi tudi za kristjane v islamskih državah.

Predsednica Vlade **RS Alenka Bratušek** je poudarila, da z novo džamijo ne bodo le izpolnjene ustavne pravice, ampak bo to mestu in državi dalo poseben čar. Evropa brez islama ne bi bila raznolika in bogata celina. Pri postavitvi temeljnega kamna gre po njenem prepričanju za simbolno zmago nad vsemi oblikami verske nestrpnosti. Z džamijo slovenska prestolnica postaja »pravo odprto in pluralno evropsko mesto«. »To ni le velik trenutek za islamsko skupnost v Sloveniji, ampak tudi za celotno Slovenijo,« je poudarila.

Prejšnji predsednik RS **dr. Danilo Türk** je zbranim vernikom povedal, da so že doslej veliko prispevali k razvoju Slovenije in poudaril, da smo vsi državljani Slovenije in državljani sveta, zato je naša skupna naloga prizadevanje za mirno sožitje.

»Ljubljana je najlepše mesto naših košarkarjev«

Mirjana Ribič

Ljubljana je dokazala, da je zares prava in najboljša gostiteljica evropskega prvenstva v košarki 2013. Prvenstvo, ki se je končalo 22. septembra, je svoj vrhunec dejansko doživelo že dan prej, ko je slovenska reprezentanca igrala zadnjo tekmo na prvenstvu. Po zmagi nad Ukrajinco in osvojenim 5. mestom so se naši junaki odpravili na mestno navijaško cono na Kongresni trg, kjer so pozdravili nepregledno množico navdušenih navijačev, ki so se jim prišli zahvalit za odlične predstave in neprecenljive trenutke, ki smo jih skozi celotno prvenstvo vsi skupaj delili z njimi!

Fotografije: Nik Rovnan

Veseli se na mestnih navijaški coni ob dobrih predstavah naših košarkarjev!

Lipko in Zmajček sta si v Mestni hiši ogledala prvenstvo 2013, ki so ga na koncu visoko v zrak dvignili.

Množično zaključno slavlje

V imenu košarkarjev so se »zlatim navijačem«, »najboljšim na svetu«, zahvalili: Jaka Lakovič, kapetan slovenske reprezentance, Goran Dragič, gonilna sila naše reprezentance in član prve peterke prvenstva po izboru akreditiranih novinarjev, ostali košarkarji, nazadnje pa tudi selektor Božidar Marković, ki je povedal: »Mi smo leteli na vaših krilih in zaradi tako čudovitih navijačev nismo spali 18 noči. Hvala vam, ker ste športno navijali tudi, ko smo izgubljali. Če bi vsi v tej državi delali tako kot košarkaška reprezentanca Slovenije in celoten tim z njo, bi Slovenija imela odlično prihodnost brez problemov.«

Reprezentanti so ob tej priložnosti županu Zoranu Jankoviću podarili dres s svojimi podpisi.

»Pred začetkom prvenstva sem rekel, da bomo tukaj na Kongresnem trgu proslavljali finale naše

reprezentance, in to se je tudi zgodilo, kajti peto mesto je finale. Čestitke vsem in hvala lepa celotni ekipi za vse, kar ste dali našemu mestu, Sloveniji in Slovencem. Tudi zaradi vas je Ljubljana najlepše mesto na svetu,« se je zahvalil župan.

Brez prometnega kaosa

Obiskovalci tekem so se lahko z mestnimi avtobusi vozili brezplačno, organizirani sta bili posebni liniji avtobusov med Halo Tivoli in dvorano Stožice ter parkirišči v okolici Centra Stožice, uvedenih je bilo nekaj sprememb prometnega režima, parkiranje na 3.706 parkiriščih v okolici dvorane Stožice, s katerimi upravlja JP LPT, pa je bilo med tekmami brezplačno. Urejeno je bilo tudi brezplačno parkiranje avtomobov na Tbilisijski ulici, na Ježici, na Žalah III in na hipodromu Stožice. Na avtobusih, ki so vozili na posebnih linijah, so se lahko vsi potniki ves čas prvenstva vozili brezplačno, obiskovalci tekem pa so

se lahko z vstopnico za ogled tekme, ki je veljala na dan vožnje, vozili z mestnimi avtobusi brezplačno tri ure pred tekmo in tri ure po njej; to možnost so imeli tudi vsi obiskovalci tekem, ki so se pripeljali z avtobusi na integriranih in medkrajevnih linijah LPP iz občin Grosuplje, Horjul, Škofljica, Brezovica, Dobrova-Polhov Gradec, Medvode, Ig, Dol pri Ljubljani in drugih.

Navijači na Kongresnem trgu

Rdeča nit tega največjega športnega dogodka v samostojni Sloveniji je bila prijateljsko druženje in veselo vzdušje med navijači, ne glede na to, za katero moštvo so navijali. Ljubljana je bila vse do konca prvenstva popolnoma v znamenju tega športnega dogodka. A ni šlo samo za tekme, mestna navijaška cona na Kongresnem trgu je postala privlačna mestna točka za vse ljubitelje košarke,

Spomenka Valušnik, predsednica društva Vesele nogice:

Iskreno sem hvaležna Mestni občini Ljubljana, ker nam je na današnji dan omogočila nekaj stojnic, da javnosti in mimoidočim predstavimo naše društvo in zberemo nekaj prostovoljnih prispevkov. Ob tej priložnosti pa so se nam pridružili pevci in glasbeniki skupine Chillax, skupaj z vodjem skupine Jakom Škapinom. Nastopajo prostovoljno in za nas zbirajo prispevke. Zelo smo jim hvaležni, ker razumejo težave prizadetih otrok.

Tjaša Kus, študentka, Ljubljana:

Za košarko sta me navdušila moj oče in brat. Redno spremljam tekme in naši ekipi želimo zmago, oziroma vsaj eno kolajno. Organizacija ogleda tekem je izvrstna, kajti lepo je navijati v množici.

Gašper Vojevec, študent, Ljubljana (o tekmi med Češko in Slovenijo):

Težka tekma, vendar sladka zmaga. Gledati tekme na prostem tukaj v Ljubljani, je super. Zame je poseben užitek navijati skupaj s številnimi Ljubljančani in tudi tujci, ki navijajo za naše.

Jaka Škapin, vodja skupine Chillax:

Nastopamo od avgusta lani, ime skupine pa ima simboličen pomen. Širimo dobro voljo in ob glasbi sproščamo sebe in svoje zveste poslušalce. Danes smo odprli razstavo v slovenskem parlamentu z naslovom *Naš svet je drugačen*. Radi nastopamo v dobrodelne namene in to bomo počeli tudi v prihodnje.

Fotografije anketirancev: Robert Ribič

Matevž Kepić, študent, Ljubljana:

Tukaj je odlična atmosfera, prvenstvo v košarki pa je prišlo kot nalašč. Mladi imamo igre.

Jernej Dvoršak, študent, Ljubljana:

Jaz bom zelo kratek. Ni lepšega kot pod milim nebo gledati domačo reprezentanco. Hvala mestu Ljubljani, organizatorjem in sponzorjem.

na svetu tudi zaradi

EuroBasket SLOVENIA 2013

ZORAN JANKOVIČ: POZITIVNI UČINKI EVROPSKEGA KOŠARKARSKEGA PRVENSTVA

la pokal EuroBasketa
ili francoski košarkarji.

Župan Zoran Jankovič je v Mestni hiši ob koncu prvenstva gostil košarkarske legende Borislava Stankoviča, Borisa Kristančiča, Iva Daneva in Aljošo Žorgo, ki so si ob tej priložnosti ogledali tudi premierno predvajanje dokumentarnega filma Bili smo svetovni prvaki. Na fotografiji je še predsednik Fibe Europe Ivan Mainini.

Košarkarsko igrišče na Kongresnem trgu je bilo vseskozi polno košarkarjev vseh starosti.

Na sprejemu po zadnji odigrani tekmi se je v soboto ponoči na mestni navijaški coni na Kongresnem trgu zbrala nepregledna množica navijačev, ki so bučno pozdravili in se poklonili našim junakom. Predvsem sem navdušen, ker je bilo med njimi ogromno mladih, tistih, na katerih stoji naša prihodnost. Športniki so najboljši vzor in če bodo prihodnje generacije imele še naprej take vzornike, kot so naši košarkarji, se jim ni treba bati za uspešno prihodnost in pravo usmeritev v njihovem življenju. Tudi zato je bila odločitev, da prvenstvo organiziramo v Sloveniji, prava. Sam sem bil med prvimi podporniki Košarkarske zveze Slovenije, ko se je podala na pot kandidature za evropsko prvenstvo, saj sem bil že takrat, tako kot danes, trdno prepričan, da bomo v Ljubljani, še posebej v novi dvorani Stožice, znali narediti presežek v primerjavi z vsemi dosedanjimi evropskimi prvenstvi.

In res, Ljubljana je v preteklih treh tednih živela s košarko, dvorana Stožice je upravičila svoj sloves, središče mesta je bilo polno obiskovalcev in meščanov. Lahko rečem, da je EuroBasket Sloveniji prinesel veliko. Na eni strani nas je združil, saj smo te tri tedne enotno stali za našimi junaki in jih podpirali. Po drugi strani je evropsko prvenstvo v košarki nedvomno še bolj utrdilo položaj Slovenije na evropskem športnem zemljevidu.

Prepričan sem, da bo pravkar končano prvenstvo imelo pozitivne učinke tudi na turizem, saj smo navijačem predstavili Ljubljano kot atraktivno in gostoljubno mesto, polno življenja, v katero se splača vrniti. O Ljubljani se danes zagotovo govori po vsej Evropi, prepoznavnost mesta se je povečala tudi zaradi novega promocijskega filma o Ljubljani, ki je bil pred prenosi tekem predvajan po vsej Evropi.

*(Izjava župana Zorana Jankoviča
za časnik Športna ekipa, 23. 9. 2013)*

Lea in Gašper, Škofja Loka: V Ljubljano sva prišla zaradi odličnega vzdušja, ki ga ima naše glavno mesto. Poleg ogleda tekme naju je pritegnil tudi koncert po tekmi, skratka, tekmovalno vzdušje in zabava sta odlični. Na tekme v dvorane ne bova šla, ker nisva mogla dobiti kart. Tekme med Slovenijo in drugimi državami so že zdavnaj razprodane. V Ljubljano bova še prišla gledat tekme na Kongresnem trgu, ker je vzdušje enkratno.

Arturas in Aidas, Latvija: Prihajava navijat za naše fante. Želiva, da prinesejo domov zlato kolajno. V Ljubljani sva na dopustu, tukaj bova devet dni. Ljubljana je čudovito mesto z veliko zelenja in prelepimi parki. Tudi okolica Ljubljane nama je všeč, obrežje reke, mostovi in restavracije. Hrana je odlična, prav tako pivo, ljudje pa so zelo prijazni. Še bova prišla k vam na dopust in si ogledala celotno Slovenijo.

Maj Pavlovič, Zaplana: Mami mi je poslikala obraz, oči mi je kupil zastavo in užival sem, da sem lahko skupaj z veliko množico na ves glas navijal za naše. Tako sem pomagal, da smo zmagali.

Isidore Sekli, Korzika: Slovenija mi je zelo všeč. Ljubljana je prelepa, park Tivoli je pravi zeleni raj. Presenečen sem, kako je vse lepo in čisto, pa še domačini so zelo prijazni. Navijal bom tudi za Slovenijo.

Melike in Merve, Turčija: Vaše mesto naju je začaralo s svojo lepoto. Tukaj študirava biologijo na Biotehniški fakulteti. Navdušeni sva nad okolico in obilnim zelenjem. Imate tudi zelo lepo urejene parke, skratka, vse je tukaj v harmoniji med naravo in urbanim prostorom. Obe sva ljubiteljici športa in bova navijali za našo ekipo, ki bo igrala s Italijo v Kopru. Ljudje so tukaj prijazni in zelo dobro poznajo našo državo.

Mladen Pavlovič, Zaplana: Tekma med Slovenijo in Grčijo je sijajna, doživeti to v tako izjemni dvorani, kot so Stožice, pa je doživetje, ki ni primerljivo s tekmo v manjši dvorani, čeprav je bilo tudi v Tivoliju adrenalinsko. Dvorana upravičeno nosi ime stožiška lepota in ponosen sem, da jo imamo.

Fotografije: Nik Rovar

Na tekme smo se brezplačno vozili z mestnimi avtobusi z grafično podobo EuroBasketa. Posebni avtobusi so vozili tudi na dveh brezplačnih linijah, ki so omogočale lažji prihod na tekme!

Veseli smo ob ponovnem snidenju košarkarjev zlate jugoslovanske reprezentance, ki so leta 1970 v Hali Tivoli osvojili naslov svetovnih prvakov. V Ljubljani so se zbrali pred začetkom EuroBasketa.

njihove spremljevalce in vse, ki imajo radi, da mesto živi! Tu so si obiskovalci na velikem zaslonu lahko ogledali neposredne prenose tekem ter spremljali pester zabavni program. Tam je bilo tudi košarkarsko igrišče, na katerem so se obiskovalci lahko preizkusili v metih na koš, na spretnostnih poligonih, v tekmovanjih v metu trojk, v prostih metih ter v zabijanju, na turnirjih v ulični košarki in še marsičem, ob tem pa so se na igrišču predstavljali tudi ljubljanski košarkarski klubi.

»Obisk stojnice pred poslovalnico Müller na Čopovi je nad našimi pričakovanji, zato smo zelo hvaležni

Mestni občini Ljubljana, ki nam je omogočila prodajo pred trgovino. Odziv domačih navijačev in tudi tujcev je zelo dober. Veseli smo tudi, ker je Čopova ulica prenovljena in kot prodajalci smo ponosni, da so urbanisti blizu našega vhoda vgravirali verze Prešernove Zdravljice, slovenske državne himne. Ljudje se ustavljajo in berejo verze,« nam je povedal Damir Delić, vodja poslovalnice.

Laskava bilanca

Za celotno analizo in končno oceno učinkov evropskega košarkarskega prvenstva bo potrebnih nekaj mesecev, že zdaj pa vemo, da je bilo prodanih

182.000 vstopnic in da si je tekme ogledalo 330.000 obiskovalcev – na 90 tekmah je bilo povprečno po 3.700 gledalcev. Na mestni navijaški coni na Kongresnem trgu je bilo ves čas pestro, še posebej med prenosi tekem na velikem ekranu, na katerih je igrala slovenska reprezentanca, se je tam zbrala množica ljudi, še posebej mladih. Po izjavah udeležencev tekem in spremljevalnih dogodkov pa je jasno, da je prvenstvo prineslo pomembne dolgoročne promocijske učinke tako za Ljubljano kot za celotno Slovenijo.

Foto: Miha Fras

Peter Vilfan

Peter Vilfan:

Evropsko prvenstvo v košarki je dokončno potrdilo pravilno, hrabro in vizionarsko odločitev ljubljanskega župana Zorana Jankoviča, da kljub nasprotovanju, skepsi, celo posmehu, vztraja pri izgradnji športnega centra Stožice, v sklopu katerega je tudi najlepša dvorana v Evropi. Brez nje ne bi bilo izjemnega, že kar neverjetnega odziva slovenskih ljubiteljev košarke, ne bi bilo na tisoče navijačev na Jesenicah, v Celju in Kopru, saj tudi kandidatura za prvenstvo ne bi bila mogoča. Stožice so svoj obstoj in potrebnost dokončno potrdile.

EuroBasket 2013 nam bo za vedno ostal v lepem spominu !

»V Ljubljano sem se v trenutku zaljubila«

Staša Cafuta Trček

Ljubljana je septembra vrvela v turističnem utripu. V septembru se je obisk tujih gostov povečal za 8,7 odstotka (261.493 nočitev); število registriranih nočitev v zadnjih osmih mesecih pa je naraslo za 7,8 odstotka (632.728 nočitev). To priča o tem, da še zdaleč ni samo evropsko košarkarsko prvenstvo privabilo tujih gostov v Ljubljano in Slovenijo, ampak je za njihov obisk zaslužen predvsem dober glas popotnikov in tujih novinarjev, ki zadnja leta odkrivajo Ljubljano kot skriti biser in se navdušujejo tako nad njenim historičnim delom kot kozmopolitskimi novimi preobrazbami. So pa tudi mladi košarkarski navijači poskrbeli za 35-odstotno večji nakup turističnih kartic in ni dvoma, da bodo tudi oni širili dober glas Ljubljane po Evropi in svetu.

Mark, profesor, Lyon, Francija

Ljubljana je zame kot pravljica. Zelo dobro se počutim pri vas in se redno vračam. Želim si, da Ljubljana za vedno ostane očarljivo mesto. Vsakič, ko se vrnem, je nekaj obnovljeno, spremenjeno. Prav tega me je tudi malo strah, saj spremembe v takšnem zgodovinskem mestu lahko spremenijo njegovo dušo. Veste, kaj pogrešam v Ljubljani? Stavbo Šumi, ki me je asociirala na vaše glavno mesto. Vsakič, ko se sprehajam po Slovenski cesti, zrem v praznino in ljubim Ljubljano, ki je ni več.

Fotografije: Staša Cafuta Trček

Mark

Johan, menedžer, Pariz, Francija

Ljubljana je zelo obvladljivo in čisto mesto in se je v zadnjih desetih letih zelo spremenila. Poleg pečata starosti je postala tudi sodobna evropska prestolnica s številnimi ponudbami, od trgovin do zelo dobrih restavracij in možnosti preživljanja prostega časa. Ponudba je vsekakor pestra. Cene so korektno. Všeč mi je tudi, da na primer v centru Ljubljane živijo domačini, kar pa za mnoga mesta v Evropi žal ni več mogoče, saj se zaradi prevelike skomercializiranosti ter množičnega turizma vsi selijo na obrobje.

Johan

Stephen, novinar, Denver, ZDA

V ta del Evrope sem prišel z namenom, da pripravim reportažo ali pa celo kakšen uporaben vodič za naše popotnike. Ljubljana me zelo spominja na Kolorado. Je obkrožena z naravo, oziroma, bolje rečeno, Slovenija in Ljubljana je narava. S partnerico se počutiva kot doma, le da ima vaša dežela evropski pridih. Poleg prestolnice sva si ogledala tudi Slovenijo, med drugim sva obiskala festival Dnevi poezije in vina na Ptujju. Tako kot verjetno drugi turisti pa sva navdušena nad Bledom, Bovcem in Piranom.

Stephen

Giuliana, podjetnica, Mestre, Italija

V Ljubljano se redno vračam. Najbolj me navdušujejo bari in restavracije ob Ljubljani, še posebej Makalonca, kjer lahko sediš čisto poleg reke in začutiš mestni utrip iz drugačnega zornega kota.

Giuliana

Futaba Tanaka Kuznik, Praga, Češka

S Slovenci imam lepe izkušnje, še posebej, ker sem navajena na Prago, kjer so ljudje bolj nezaupljivi do tujcev. Odraščala sem v Tokiu, ki je obdan z morjem, zato sem toliko bolj navdušena nad državami, kot je vaša, ki imajo veliko čiste vode. Pohvaliti moram zelo dobro laško pivo Opazila sem, da zelo lepo skrbite za pse. Kot slabost bi rada povedala, da sva se z bodočim možem želela poročiti v Ljubljani, a je to praktično nemogoče, saj mora biti par fizično navzoč pri vas že najmanj 14 dni pred poroko. Za nas tujce je to zelo velik problem.

Futaba Tanaka Kuznik

Krista Francke, ekonomistka, Arnhem, Nizozemska

Preden sem pripotovala v Slovenijo, nisem imela prave predstave, kam grem. Zdaj, ko sem tukaj, pa lahko rečem, da me spominja na dom. Ljudje so odprti, razgledani, prijazni. V Ljubljano sem se v trenutku zaljubila. Vaš uradni slogan I Feel sLOVEEnija je odličen, saj pove točno to, kar turisti tukaj občutimo – to je ljubezen.

Krista Francke

Miguel, DJ, London, Velika Britanija

V ta del Evrope sem prišel zaradi mednarodnega festivala DJ-jev, ki je potekal v Dalmaciji. Nazaj grede sem se ustavil še v Ljubljani. Vsepovsod vidim košarkarske žoge in šele tukaj sem ugotovil, da gostite evropsko košarkarsko prvenstvo. Na Portugalskem, od koder prihajam, in v Londonu kjer živim, ta šport ni pretirano priljubljen, zato se tudi ne čudim, da nisem vedel. Če primerjam Slovenijo in Hrvaško, najdem več plusov pri vas. Pri vaših sosedi se mi zdi, da se vse odvija skozi denar. V Ljubljani sem opazil več nasmejanih obrazov. Tudi kar zadeva cene, dobim tukaj več in boljše za isti denar. Še se bom vrnil.

Miguel

Jacquie, upokojenka, Brisbane Avstralija

Z možem sva se odpravila na nekajmesečno potovanje po Evropi. Prek Romunije in Madžarske sva pripotovala v Slovenijo. Slovenci ste zelo gostoljubni. V Ljubljani se zagledaš v Tromostovje, ki ti ostane v trajnem spominu. Ni pa mi všeč, da me najprej zbodejo v oči napisi, kot so na primer hitra prehrana in pice. Želela bi si, da bi prišlek v vašem glavnem mestu najprej opazil napis, kot je kranjska klobasa. Klobasarna z ogromno leseno znamenito klobaso je pristnejša v primerjavi z napisi za kebab in pico. Razmislite, to je najmanj, kar nam lahko naredite in s tem polepšate kvalitetno lokalno ponudbo.

Jacquie

Dr. Marko Keber, specialist za vrtalne naprave

Nada Breznik

Foto: osebni arhiv

Slika v laboratoriju za vrtnje v trde kamnine. Znotraj cevi na desni je vrtalna naprava za vrtnje v naftni industriji, ki so jo v celoti razvili na univerzi.

Marko Keber je bil izjemen študent Fakultete za strojništvo v Ljubljani. Diplomiral je pri profesorju Mihi Boltežarju, ki vodi Laboratorij za dinamiko strojev in konstrukcij. Doktoriral je iz nelinearne dinamike na Univerzi Abardeen na Škotskem. Kar se mu je dogajalo po vpisu na to univerzo, je bilo le stopnjevanje trdega dela, prevzemanje vedno večjih odgovornosti z obeh strani, njegove in univerze, ki je postala njegova poznejša delodajalka. Po doktoratu na univerzi se je samo preselil v sosednjo pisarno in prevzel mesto raziskovalca. A ne zgolj za kabinetno teoretsko delo. Danes se ukvarja z nihanjem in kontrolo dinamike podvodnih fleksibilnih cevi, ki se uporabljajo predvsem v naftni industriji za vrtnje in črpanje nafte v globokih morjih. Zanimanje za rezultate teh raziskav narašča predvsem v industriji. - Doma se ta čas slabo zavedamo dejstva, da se najboljšim v tujini po koncu študija vrata odpirajo brez trkanja.

Po zelo uspešnem študiju strojništva v Ljubljani si bil sprejet na univerzo v Aberdeenu na Škotskem. Kaj te je napotilo prav na to univerzo?

Pot na Škotsko je bila bolj po neznano. In ravno to me je najbolj privlačilo. Pred diplomom sem od svojega mentorja slišal za možnost nadaljevanja študija v Aberdeenu. Vedel sem, da bom imel tu priložnost delati na področjih, ki v Sloveniji niso razvita. Aberdeen je namreč eden od dveh svetovnih centrov naftne industrije, akademski interes pa je

tudi zaradi tega usmerjen na posebna področja. Poleg tega sem imel možnost sodelovanja s priznanim profesorjem, ki je bil tudi moj mentor pri doktorski disertaciji.

Kakšni so bili študijski pogoji in kakšne so tvoje raziskovalne in druge delovne obveznosti zdaj, ko si zaposlen?

Od študentov na tej univerzi se pričakuje, da so popolnoma samostojni pri raziskovalnem delu. To ima svoje prednosti

in tudi slabosti. S temo, ki sem jo obravnaval v doktoratu, se pred mojim prihodom tu ni ukvarjal nihče, zato je bilo delo na začetku zastavljeno zelo na široko. Moj profesor je želel raziskovanje svoje skupine razširiti na novo področje in tako sva odrinila v globino brez zemljevida ali opisa poti. Večkrat sva zašla ali pa se izgubila v primerih, za katere so bili potrebni resursi, ki jih univerza ni imela. Posledično se je naslov moje disertacije večkrat spremenil in sem zato na koncu nabral toliko gradiva, da ga obdelujem še zdaj. Mentor mi je omogočil delo na drugih univerzah s priznanimi strokovnjaki. Tako sem nekaj časa preživel na univerzi v Sao Paulu v Braziliji, kjer sem v njihovem laboratoriju za podvodne strukture testiral obnašanje posebnih cevi za naftno industrijo. Ker takih struktur na odprtem morju ni mogoče opazovati v različnih razmerah, so laboratorijski testi edini način preverjanja raznih teorij in so zato neprecenljivi.

Prednost dela, kjer je vodenja zelo malo in kjer je uspeh odvisen predvsem od tebe, vidim v tem, da si prisiljen navezati stike. Naučiš se tudi uspešno predstaviti rezultate, kar je pomembno zaradi stalnega preverjanja napredka. To pa pozneje olajša pripravo na razna mednarodna strokovna srečanja, ki sem se jih kot študent redno udeleževal.

Po doktoratu sem se odločil ostati na univerzi, saj sem bil povabljen, da se pridružim raziskovalni skupini, ki razvija nove tehnologije za vrtnje v trde kamnine. Že med študijem sem precej časa posvetil tej temi in sem tudi delal na projektu, zato je bila odločitev lahka. Znotraj skupine sem trenutno odgovoren za tehnični del, predvsem načrtovanje, izdelavo in testiranje prototipa nove vrtalne naprave, ki za delovanje uporablja najsodobnejše materiale in znanstvena dognanja na področju nelinearne dinamike. Na tem mestu moram poudariti, da so me v ključnih trenutkih večkrat reševali prav znanje in praktične izkušnje, pridobljeni na Fakulteti za strojništvo v Ljubljani.

Kaj šteješ za svoj največji uspeh in zakaj?

Uspehe, ki sem jih doživel, bi težko predstavil kot svoje. Svoje uspehe lahko merim z uspehi celotne skupine, ki je vestno in vztrajno delala na razvoju kompleksne vrtalne naprave, za katero smo ravno ta teden dobili posebno priznanje škotskega ministra za energijo. V manj kot letu dni smo jo uspeli razviti, izdelati, sestaviti in testirati. In to v majhni skupini, ki se je sočasno posvečala še drugim raziskovalnim projektom. Če bi moral izpostaviti en sam uspeh, bi bil to tisti večer, ko smo našli nastavitve parametrov, ki so nam omogočili izboljšanje hitrosti vrtnja v granit za 1000 odstotkov. Za nas je to pomenilo, kot bi zadeli glavni dobiček na loteriji!

Si želiš vrnitve v domovino in kje bi si želel delati in nadgrajevati že pridobljeno znanje in izkušnje?

Ko bo projekt, pri katerem trenutno delam, končan, bi se rad vrnil v domače okolje in nadaljeval raziskovalno oziroma razvojno delo v Sloveniji. Kljub trenutnim gospodarskim in političnim težavam verjamem, da slovenska podjetja in ustanove znajo ustvariti uspešne izdelke in ponuditi storitve, ki so v mnogih primerih na bistveno višji ravni kot tukaj. Zanimivo je videti slovenske izdelke na trgovskih policah in slišati o tehnološko naprednih produktih, ki se uporabljajo kot sestavni deli kompleksnih naprav. Nekaj takih je v uporabi celo na tukajšnji univerzi. Slovenija ni tako neprepoznavna v svetu, kot se rado govori. In po mojih izkušnjah prepoznavnost državi dajejo predvsem dobri znanstveniki in uspešna podjetja. V takem, ki neguje kulturo inovacij, bi z veseljem delal tudi sam.

50. rojstni dan Pionirskega doma

Aina Šmid

 PIONIRSKI DOM

Foto: Nik Rovar

Pionirski dom je 50. rojstni dan praznoval 6. septembra s slovesno akademijo, na kateri so predstavili tudi spominsko knjigo z zapisi pionirjev in pedagogov, ki so se kalili v tej vseskozi pionirski neformalistični vzgojno-izobraževalni ustanovi.

Mladi v Ljubljani so imeli tudi v časih, ko različnih kreativnih dejavnosti, znanja in šol vseh stopenj in oblik še ni bilo toliko na voljo kot danes, velik privilegij. Imeli so Pionirski dom – Center za kulturo mladih, kot so ga, malo bolj uradniško suhoparno, poimenovali kasneje. V petdesetletni zgodovini se je v znameniti Plečnikovi, nikoli dokončani okrogli stavbi za Bežigradom, nekdanjem semenišču in v njihovi enoti, današnjem Art centru, na Komenskega 9, zvrstilo na desetine generacij otrok in pedagogov, ki so utirali pot ustvarjalnosti in znanju, kakršno tedaj zagotovo ni bilo doma za togimi šolskimi zidovi. Igrive eksperimentalne metode v učenju jezikov, kiparjenje in modeliranje, spoznavanje skrivnosti likovnega jezika in grafičnih tehnik, izdelovanje lutk in nastopanje na odru, sodelovanje pri nastajanju opere (tudi z nekaterimi velikimi zvezdami tedanjega časa), spoznavanje različnih gledaliških tehnik in pristopov, ogled odličnih kinotečnih in sodobnih filmov, pisanje scenarijev in snemanje filmov, glasbeno in literarno preizkušanje s priznanimi ustvarjalci in še marsikaj. Da ne govorimo o srečanjih, plesih, maskenbalih, četvorkah, bugi-vugiju in veličastnih, večtisočglavih obiskih Dedka mraza v Festivalni dvorani, ki je bila desetletja sinonim družabnega življenja za mlade v Ljubljani.

Jubilejna spominska knjiga

O tem navsezadnje govorijo tudi zbrani spomini in spominčki, ki so izšli ob častitljivi obletnici v posebni knjižni izdaji na dan velikega slavlja, ki ga je letos, na pragu svoje nove sezone, pripravil Pionirski dom. Kje drugje kot v Festivalni dvorani. Spominska knjiga je nastajala v želji, da bolj kot zgodovinska poročila zbere pristne spomine akterjev vseh generacij, nekdanjih in sedanjih pionirjev ter pedagogov in tako obudi vsaj delček tistega duha, ki ga je soustvarjal Pionirski dom v kulturni klimi Ljubljane šestdesetih, sedemdesetih, osemdesetih let – in tako vse do danes.

»Ustvarjalna oaza sredi sivega družbenega dogajanja«

Etnolog **prof. dr. Janez Bogataj**, ki je bil kar nekaj let učenec Bogdana Borčiča na likovnem oddelku, je na primer zapisal: »Če samo primerjam likovne programe oziroma vsebine na šoli s tistimi, v katerih smo sodelovali v Pionirski knjižnici, se kaj hitro pokaže razlika, tako kot bi primerjal srednji vek in moderno!« Pesnik in pisatelj ter urednik **Milan Dekleva** pa se kot glasbeni pedagog v Pionirskem domu, kjer je začel svojo prvo službo, spominja: »Po odjugi konec šestdesetih, v katero spadajo tudi študentski nemiri, so se demokratične zahteve hitro osule, novih civilnih

pobud pa (skoraj) ni bilo na obzorju. Lahko rečem, da sem imel z zaposlitvijo veliko srečo: Pionirski dom je bil ustvarjalna oaza sredi sivega družbenega dogajanja. Delati za otroke in mlade je bil privilegij; delati s tako zanimivimi ljudmi, kot so bili Lojze Kovačič, Mirjana Borčič, Draga Ahačič, Andreja Gjud, Drago Hrvacki, Lado Pengov, Dušan Tršar, Samo Simčič, Meta Šubic, Janez Jauh, Tomo Pirc, Lojze Domanjko in drugi, pa je bila zame nepozabna izkušnja.«

Dramski igralec **Aleš Valič** se spominja svojih mladih let v lutkovnem oddelku, ki ga je vodil Lojze Kovačič: »Običajno nekaj ljudi usmerja in zaznamuje mladega odprtega človeka. Eden od teh je bil zame Lojze Kovačič. Seveda kar nekaj časa nisem vedel za njegovo življenjsko zgodbo. Nisem vedel za njegov prihod v Ljubljano, ki ga tako poglobljeno opiše v romanu Prišleki, nisem vedel za Goli otok. Čutil pa sem njegovo nesebičnost in ljubezen do otrok. Čutil sem njegov nemirni iskateljski duh, ki se ni ustavljal pred nobenim problemom, ampak je svobodno iskal naprej. Čutil sem, da mu ni žal nobenega časa za nas. Vadili smo ob najrazličnejših dnevih in urah. Najpomembnejšo plat njegovega dela z nami pa sem doživel šele kasneje: ves čas nas je obravnaval kot sebi enakovredne in se z nami pogovarjal odkrito. Pomagal nam je graditi osebnost in pogled na svet, ne da bi se mi otroci tega zavedali.«

»Pionirje v najširšem smislu potrebujemo danes bolj kot kdajkoli«

Na nedavno srečanje ob jubilejni petdesetletnici v Festivalni dvorani, danes nekoliko postarani retrodami z balkoni in oboki iz petdesetih let, ki še čaka, da se izvije iz krempljev denacionalizacije, so prišli mnogi stari in mladi pionirji. »Valilnica talentov«, kot je nekdo poimenoval Pionirski dom, je pokazala, da je bila usodna za marsikatero uspešno kariero, pa tudi zatočišče za mnoge ustvarjalne duhove, ki so tam kot pedagogi laže in svobodneje zadihali in izživel svojo umetniško žilico. Z nagovorom na velikem srečanju sta se mu poklonila tudi župan Ljubljane Zoran Jankovič in predsednik republike Borut Pahor. Na vprašanje, ali ima Pionirski dom danes še takšno poslanstvo kot nekoč, je Viktorija Potočnik, ki vodi PD od leta 2006, razmišljala: »Pionirski dom in njegove vsebine potrebujemo vsak dan bolj. Biti inovativni, spodbujati ustvarjalnost na jezikovnokulturnem in kulturno-umetniškem področju je v teh turbulentnih časih temelj za preživetje tega naroda. Pionirje v najširšem smislu potrebujemo danes bolj kot kdajkoli.«

Dodajmo še, da se zgodba s Spominsko knjigo nadaljuje. Spomini vseh, ki so bili nekoč aktivni in ustvarjalni pionirji ali pa so to še danes, so še vedno dobrodošli na spletni strani Pionirskega doma, kjer bodo ugledali luč sveta v novem nadaljevanju.

ZADNJI PLES NIŽINSKEGA V WASHINGTONU

Foto: arhiv SMG

Primož Bežjak na fotografiji v Washington Postu, kjer so tudi v pregledu najpomembnejših dogodkov tedna zapisali: »Primož Bežjak briljira v drzni adaptaciji Zadnjega plesa Nižinskega, ki ga bodo danes zadnjič igrali na Flashpointu.«

Slovensko mladinsko gledališče je 27. avgusta na gostovanju v Washingtonu petkrat odigralo predstavo Zadnji ples Nižinskega po drami Normana Allena. Igrali so v neposredni bližini Bele hiše, in sicer v gledališču Mead Theatre Lab na Flashpointu. Po objavi izjemno naklonjene kritike v časniku Washington Post je bilo zanimanje za predstavo tolikšno, da bi lahko pred razprodano dvorano igrali vsaj tri tedne. Kritiki so bili nad predstavi evforično navdušeni. Gostovanje – zanimivo tudi zato, ker je potekalo v mestu, v katerem živi in ustvarja avtor drame Zadnji ples Nižinskega Norman Allen – je spremljalo razstavo Djagilev in Ruski balet 1909–1929: ko je umetnost plesala z glasbo v National Gallery of Art v Washingtonu.

Ameriški kritiki o predstavi

Kajti zremo tako veličastno predstavo, da si komajda upamo dihati. [...] V posebni, sveži režiji in postavitvi je Marko Mlačnik ustvaril evokativno in izvorno pokrajino, za potovanje po kateri si je izbral idealnega izvajalca. Sodelovanje med Mlačnikom in Bežjakom mi je priklicalo v spomin odrske kreacije velikega poljskega gledališkega režiserja Jerzyja Grotowskega in njegovega prvega igralca Ryszarda Cieślaka. Če sem takrat, ko sem si ogledal njune izjemne stvaritve, pomislil, da »ne bom nikoli več videl česa podobnega«, sem se prekleto zmotil. »Pravkar se mi je to zgodilo.«

John Stoltenberg, dramatik in kritik, DCMetro Theater Arts, 27. avgust 2013

Z vsem tem bi rada poudarila, da je to pomembna gledališka predstava. V Washingtonu lahko le redko izkusimo nekaj tako prvinskega in čustveno resničnega. Jezo. Grozo. Poželenje. Vse je tu, in ali ni prav to smisel gledališča?

Susan Galbright, DC Theatre Scene, 28. avgust 2013

Bežjak je v tem okolju neverjetno pogumen, obrača in vrti se z disciplino plesalca, medtem ko v vznemirjenem zanosu ali s tesnobnim mrmranjem podaja vročične monologe. [...] A ker sta kontekst umetnosti in spolnost, je koristno, da lahko o moški telesnosti preišljujemo od blizu, sicer pa nič ne megli silovitega vtisa, ki ga Bežjak naredi iz divjega talenta in čustvene nestabilnosti Nižinskega, ko Nižinski postane prvi plesalec sveta, četudi takrat, ko psihološko doseže dno. Adaptacija, kakor bi lahko pošteno označili to predstavo (tukaj v sklopu razstave Djagilev in Ruski balet 1909–1929: ko je umetnost plesala z glasbo v National Gallery of Art) ne tekmuje z ostrino Allenovega izvirnika. Namesto tega ima svoj lastni manični, neverjetni pogon, ki ga ženejo Bežjakova muskularnost, eleganca in preračunana brezglavost.

Nelson Pressley, Washington Post, 28. avgust 2013

Sedma obletnica svetovalnice Posvet

Dr. Tanja Pihlar

Zgibanka svetovalnice Posvet.

Center za psihološko svetovanje Posvet v letošnjem letu obeležuje sedmo obletnico uspešnega delovanja. 10. septembra je ob svetovnem dnevu preprečevanja samomora v svojih prostorih na Mestnem trgu priredil dan odprtih vrat za predstavnike medijev. Njegovo poslanstvo je nudenje strokovne pomoči ljudem v stiski, ki je dostopna vsem prebivalcem ne glede na njihov gmotni položaj.

Diskretna pomoč za simbolični prispevek

Začetki centra segajo v leto 2002, ko se je porodila ideja, da naše glavno mesto potrebuje svetovalnico v živo, kjer bi lahko hitro pomagali ljudem. S tem bi dopolnili delo Klica v duševni stiski in podobnih oblik pomoči. Center je bil ustanovljen leta 2006 s podporo Mestne občine Ljubljana in strokovnjaki Slovenskega združenja za preprečevanje samomora (izvedbo programa trenutno somogočata tudi Ministrstvo za zdravje, v preteklosti pa tudi Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti).

Svetovalnica je namenjena odraslim, ki se v različnih življenjskih obdobjih srečujejo s težavami in stiskami, ki jih ne zmorejo reševati sami in potrebujejo strokovno pomoč – ko gre za družinske in zakonske težave, čustvene stiske, težave na delovnem mestu, žalovanje ob izgubah, osamljenost, depresivno razpoloženje ipd. Pomoč nudi posameznikom, parom in družinam. Pomembno je, da ljudje v stiski pomoč poiščejo pravočasno, saj lahko težave s svetovalcem rešijo v razmeroma kratkem času, še preden se poglobijo. Pravočasna pomoč preprečuje nastanek duševnih motenj ali samomorilnega vedenja. Svetovanje je dostopno tudi po finančni plati, simbolični prispevek za obisk je 5 evrov. Osebam, ki poiščejo pomoč v posvetovalnici, se tudi ni treba bati stigmatizacije, s katero se nemalo krat srečujejo uporabniki psihiatričnih storitev.

Posvetovanja so individualna ali potekajo v skupini v obliki delavnic. Na individualnih posvetovanjih uporabniki skupaj s strokovnjakom naredijo načrt pomoči; pogovor jim pomaga, da bolje razumejo svoje težave, in jih usmerja k aktivnemu iskanju poti za rešitev. Če je potrebno, svetovanje napotijo tudi k ustreznemu zdravniku. Za prijavo na posvet ni potrebna napotnica. Za storitve ni čakalne dobe, v primeru akutne stiske je na voljo takojšnja pomoč.

Statistični podatki prepričljivo pritrjujejo delovanju svetovalnice

Potrebe po svetovanju naraščajo iz leta v leto. Lansko leto so v svetovalnici opravili 1945 svetovanj, pomoč so pri njih poiskali 604 uporabniki. Največ ljudi se je k njim zateklo po pomoč v najbolj produktivnem življenjskem obdobju v starosti od 21 do 40 let, najstarejši klient je imel 83 let. Dobra polovica je bila zaposlenih, brezposelnih je bilo 13 odstotkov. Med uporabniki prevladujejo ženske, ki najpogosteje pridejo po pomoč prve in nato pritegnejo k svetovanju še preostale družinske člane. Nekateri klienti se po nekaj letih znova vrnejo, ko se pojavijo nove težave, s katerimi se ne zmorejo spoprijeti sami.

V svetovalnici deluje 16 svetovalcev z različno izobrazbo (psihologi, socialni delavci, pedagogi ipd.), ki imajo terapevtsko znanje in so strokovno usposobljeni za različna področja. Imajo redne supervizije, na katerih se pogovarjajo o vodenju svetovanj.

Število uporabnikov potrjuje, da je tovrstna pomoč še kako potrebna. Analiza vprašalnikov o njihovem zadovoljstvu je pokazala, da jim svetovanje zelo pomaga pri reševanju težav in da pogovor ublaži stiske.

Naj na koncu navedemo še nekaj vtisov ljudi, ki so v Posvetu poiskali pomoč: »Pridobljeno znanje in izkušnje so mi pomagale izboljšati odnose znotraj družine in s partnerjem.« ● »Laže prepoznavam čustva in se postavim zase.« ● »Kadar se spomnim na delavnice, najprej pomislim na odprtost in zaupanje v skupini.«

(Vsi navedki so iz knjige Ker pogovor rešuje.)

Osvajanje sreče

Mednarodni gledališko-glasbeni spektakel 11. in 12. oktobra

Foto: arhiv MGML

Utrinki iz predstave Osvajanje sreče.

Slovensko mladinsko gledališče, Prime Cut Productions iz Belfasta in East West Theatre Center iz Sarajeva predstavljajo: Mednarodni gledališko-glasbeni spektakel s 100 nastopajočimi v predstavi Osvajanje sreče v režiji Harisa Pašovića. V Sloveniji bosta samo dve ponovitvi: 11. in 12. oktobra ob 20.00 v industrijskem ambientu med Šiško in Bežigradom.

Predstava Osvajanje sreče je mednarodna koprodukcija med Severno Irsko, Bosno in Slovenijo s **premiero v Londonderryju** v Severni Irski, ki letos nosi prestižni naslov **kulturne prestolnice Združenega kraljestva**. Predstava se uprizarja z novimi, vsakič na kontekst mesta in države prilagojenimi ter z domačimi umetniki obogatimi izvedbami v Belfastu, na in pod legendarnim mostom v Mostarju, kjer bo odprla mednarodni gledališki festival MESS, v opuščnem industrijskem objektu v Ljubljani ...

Britanski tisk jo napoveduje kot **avantgardno, drzno in nepričakovano gledališko-plesno predstavo** pod taktirko mednarodno uveljavljenega bosanskega režiserja **Harisa Pašovića**, ki je **med obleganjem Sarajeva v sodelovanju s Susan Sontag** postavil legendarno predstavo **Čakajoč na Godota**, tokrat pa bi s predstavo rad pokazal, da človečnost lahko preživi tudi v najhujših okoliščinah. Spomnimo še na njegovo instalacijo 11.541 praznih rdečih stolov, ki so leta 2012 zaznamovali dvajseto obletnico obleganja Sarajeva.

Gre za spektakel z glasbo v živo, ki so ga **navdihnili dela** slovitiga pacifista **Bertranda Russella**. V *Osvajanju sreče* bo moč videti **dinamično kombinacijo prvoosebni pripovedi** in ugledališčenj nekaterih **najhujših grozodejstev** vojn 20. in 21. stoletja v **Palestini, Vietnamu, na Severnem Irskem, v Kambodži, Čilu in Bosni**. Spomnimo na dejstvo, da je Haris Pašović režiser, ki vedno znova opominja bosansko in svetovno javnost na etične katastrofe. Igralska ekipa, ki jo sestavljajo **umetniki iz treh različnih držav** in v kateri bosta nastopila tudi dolgoletna člana igralskega ansambla Slovenskega mladinskega gledališča **Damjana Černe** in **Željko Hrs**, v Ljubljani pa jo bosta podprla tudi **Operni zbor SNG Opere in baleta Ljubljana** ter **Mladinski pevski zbor RTV Slovenija**, bo pričarala

nepozabno predstavo, ki raziskuje **človekovo zmoglost za preživetje, ljubezen in velikodušnost** tudi v najhujših okoliščinah.

V *Osvajanju sreče* bosta nastopila dva zbora ter mednarodna zasedba igralcev, pesalcev in glasbenikov. Ne gre za spektakel, ki bi bil namenjen samemu sebi in zgolj užitku, ampak spektakel skoraj stotih umetnikov, ki bo zagotovil **sapo jemajoč gledališki večer**, kakršnega še niste videli.

Pašović, ki je po besedah Iana Shuttlewortha iz *Financial Timesa* »že dolgo strasten zagovornik medkulturnega in znotrajkulturnega sodelovanja«, spet pripravlja gledališko-civilizacijski **izlet v neznanu**, ki ga ne smete zamuditi. Russellovo skoraj stoletno življenjsko zgodbo namerava preplesti z zgodbo o **prelomnih zgodovinskih dogodkih**, ki jim je bil filozof priča, in jo ugledališčiti skozi optiko njegovega **veselja do življenja**, o katerem piše v svoji razpravi *Osvajanje sreče*, ki je predstavi dala tudi ime.

Russell je v svoji avtobiografiji zapisal: »Tri strasti, preproste, a neustavljivo silne, so usmerjale moje življenje: hrepenenje po ljubezni, iskanje znanja in neznosno sočutje do človeškega trpljenja.« In prav njim, zlasti temu, da je imel oči odprte za krivice in vse hudo, je pripisal svojo srečo. Pašović se tako po navdihu velikega misleca v nenavadnem in politično angažiranem spektaklu namenoma odloča, da se bo na zgodovino po vseh njenih etičnih in humanitarnih polomih dvajsetega stoletja ozrl z **vidika sreče, ki je (bila) v življenju navadnih ljudi navzoča vedno, tudi v najtemnejših trenutkih**.

Vstopnice so na voljo v Prodajni galeriji SMG na Trgu francoske revolucije v Ljubljani. Več informacij na: www.mladinsko.com in conquestofhappiness.com

Mozaik moje Ljubljane

Opazujem, se spomnim, pogledam v knjigo in na medmrežje, vprašam, poznam.

Risba: Dušan Muc

Upodobljen je senčni obris Zmajskega mosta, stolnične cerkve Sv. Nikolaja in grajskega hriba. Obstaja pa še manj znani izraz za obris ali silhueto - kateri?

Odgovor na zastavljeno vprašanje pošlji s pripisom »Natečaj Mozaik moje Ljubljane«, s svojim naslovom in razredom ljubljanske osnovne šole, ki jo obiskuješ, najpozneje do 22. oktobra na e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljana.si ali na naslov: Mestna občina Ljubljana, Glasilo Ljubljana, Mestni trg 1, 1000 Ljubljana.

Med pravilnimi odgovori bo izžrebanec prejel dve brezplačni veliki kombinirani vstopnici za Ljubljanski grad.

Odgovor na vprašanje iz prejšnje številke glasila *Leseno kolo*, ki so ga odkrili na Ljubljanskem barju, je iz časa pred 5200 leti in velja za najstarejše leseno kolo z osjo. Starost, izraženo v stoletjih (52), teorej označujeta številki 2 in 5.

Fotografija: Matevž Paternoster

Vstopnici za Ljubljanski grad je dobila **Lara Mlekuš**, učenka 1. c razreda OŠ Riharda Jakopiča.

Rubriko pripravlja Dušan Muc.

NAGRADNI NATEČAJ ZA LJUBLJANSKE OSNOVNOŠOLCE

Če hodiš v ljubljansko osnovno šolo, si povabljen, da bolje spoznaš Ljubljano. Pravilno odgovori na zastavljeno vprašanje v rubriki Mozaik moje Ljubljane, dopiši, kateri razred in katero osnovno šolo v Ljubljani obiskuješ, in mogoče bo žreb izbral prav tebe, da se boš brezplačno popeljal na Ljubljanski grad z vzpenjačo, se povzpel na Razgledni stolp, si ogledal Virtualni grad in stalno razstavo slovenske zgodovine. Čakata te dve veliki kombinirani vstopnici, ki ti ju podarja Javni zavod Ljubljanski grad, da boš na Grad povabil tudi svojega spremljevalca.

Evropski prostovoljci

Emi Vega

Fotografije: Emi Vega

Darina Vorobeva

Jordane Nicoletti

Balasz Kojor

Evropska prostovoljska služba, EVS – European Voluntary Service, sodi med aktivnosti programa Mladi v akciji, ki ga izvaja Evropska komisija, v Sloveniji pa Nacionalna agencija MOVIT. Letno v Sloveniji gosti okoli 110 prostovoljcev, medtem ko odide v tujino kar za polovico manj Slovencev. EVS ob prostovoljskem delu omogoča pridobivanje praktičnih izkušenj v tujini. Prijaviti se je mogoče za dva do dvanajst mesecev, gostiteljska organizacija pa krije stroške prevoza, bivanja, prehrane in žepnine. Omogoči tudi brezplačni jezikovni tečaj in druge učne priložnosti v medkulturnem okolju. Za mednarodno prostovoljsko delo velja nekaj načel. Prostovoljci delo opravljajo brezplačno, ker stremijo k izboljšanju kakovosti življenja v svetu. Ob tem se učijo, širijo zavest, utrjujejo stališča glede prioritet, pridobivajo nove veščine in poznanstva. Nato pa zamisli in izkušnje, ki jih pridobijo z delovanjem na svetovni ravni, prenesejo na aktivnosti v lokalnem okolju. O tem, kako je vse to okusiti v živo, pripovedujejo trije mladi, ki so k nam prišli iz tujine, in dve Slovenki, ki sta odšli na tuje.

Darina Vorobeva

Prihajam iz Sankt Peterburga, vendar v Ljubljani nisem prvič. Tu sem na Ekonomski fakulteti opravila magistrsko stopnjo študija in se usmerila v mednarodno gospodarstvo. Spoznala sem veliko prijateljev in prav prek njih sem izvedela za razpisano mesto, kjer zdaj delam kot prostovoljka. Imam prijetno stanovanje, za hrano in žepnino dobim mesečno 235 evrov in sodelujem v organizaciji Gibanje za dostojno delo. Ostala bom eno leto.

Preučujem primere dobrih praks v državah EU, kjer se z nezaposlenostjo mladih spopadajo bolje. Najuspešnejši so v Avstriji. Izvajajo program neformalnega izobraževanja, s katerim mladi dograjujejo znanja ali pridobivajo nova, nato pa jim pomagajo poiskati delo. Organiziram tudi delavnice. Ta teden bo mladinski tabor z zanimivimi gosti; namenjen je študentom in iskalcem prve zaposlitve, osvetlili pa bomo volontiranje za zaposlitev. Ob zaključku projekta bomo predstavili izsledke in naš program. Slovenijo imam nadvrse rada, postala je moj drugi dom in hudo mi je, ko se soočam s položajem vrstnikov. Nezaposlenost je v Rusiji procentualno veliko nižja. Med mojimi prijatelji ni nikogar, ki ne bi dobil službe. Vsak, ki išče, v nekaj mesecih zagotovo dobi vsaj nekaj priložnosti. Morda je na podeželju manj rožnato, a večina mojih prijateljev dela na področjih, za katera so študirali. Poleg tega Rusija ogromno vlaga v umetnost in kulturo, kar pomeni, da so zaposlitve tudi na tem področju.

Jordane Nicoletti

Star sem 28 let in prihajam iz Francije, iz Grenobla. Sem torej hribovec in hokej igram že 18 let. Sicer imam dva magistrska – iz informacijskih in komunikacijskih znanosti ter iz novinarstva. Opravil sem šestmesečni pripravniški staž, bil sem komunikacijski menedžer in ukvarjal sem se z različnimi strategijami, menda uspešno, in hoteli so me obdržati. Jaz pa sem se odločil, da želim postati prostovoljec,

da za nekaj časa zapustim Francijo, da razširim pogled na svet – pogled s srcem; da presežem francoski način življenja, da se odcepim od družine, ker se še nikoli nisem, da grem odkrivat druge kulture in drugačne načine življenja, da pridobim nove izkušnje. Slovenijo sem izbral, ker občudujem slovensko hokejsko ekipo, predvsem Anžeta Kopitarja, sicer pa o vaši državi nisem vedel nič. A malo sem raziskoval in potem sem jo izbral tudi zaradi pokrajine – zaradi gora, zaradi morja, zaradi lepe Ljubljane. Navezal sem stike s francosko prostovoljsko organizacijo, sestavil sem okvirni program in imel nekaj priprav, potem pa je prišla pobuda iz Mladih zmajev. Moj koordinator mi je predstavil delo, kakršno me čaka, in bil sem navdušen.

Zdaj z otroki in mladimi igram nogomet in druge športe, učim jih hokeja, organiziram francoske dneve in kvize o Franciji, takrat tudi pečem »francoske« palačinke, otroci pa sodelujejo. Organiziram tudi turnirje nogometa in načrtujem šov talentov – pevcev in plesalcev. To so moje ideje, vendar pri francoskih večerih in šovih potrebujem pomoč, ker je že naval. Ob ponedeljkih sem v Zalogu, ob torkih v Šiški, ob sredah v Črnučah, ob četrkih za Bežigradom, petki pa so namenjeni pripravam na dejavnosti, vključno z izdelavo plakatov. V povprečju delam pet ur na dan, poleti pa več. Otroci radi pridejo in uživajo. Sprva jih je bilo težko zmotivirati – sedeli so za računalniki ali pa so se igrali s telefončki. A zdaj je lažje. Nekoliko že govorim slovensko, otroci pa vse raje prihajajo. Na voljo je veliko aktivnosti. Zame je zanimivo, ker so nacionalno mešani – po poreklu so iz vseh nekdanjih republik Jugoslavije, pa med seboj nimajo nikakršnih težav. V Franciji je to zelo drugače.

Prišel sem februarja, ostanem pa do decembra. Živim v centru, imam stanovanje in sostanovalca, pa še 240 evrov mesečno za hrano in žepnino. Ko se bo tole izteklo, bi rad našel še kako možnost v Ljubljani, ker sem se zaljubil v mesto in v vaše-naše otroke.

Balasz Kojor

Prihajam iz Budimpešte. Sem medijski menedžer in novinar. Štiri leta sem s svojimi znanji podpiral delovanje Kulturnega centra v Peči, nato sem v Budimpešti delal za enega popularnejših klubov – kot je vaš Kino Šiška, in naposled ugotovil, da je to le zabava. Odločil sem se za prostovoljstvo in med nevladnimi organizacijami, ki se ukvarjajo z okoljskimi vprašanji, našel Zavod Voluntariat v Ljubljani.

Večinoma delam v pisarni – zaupali so mi vizualne komunikacije in grafični dizajn. Pripravljam tudi videodokumentacijo, pri čemer kombiniram snemanje in uredniški del pri kratkih filmih. Predvsem pa me veseli, kadar grem na teren. Danes sem bil na Povšetovi in sem z zaporniki urejal permakulturni vrt. Vzporedno poteka rehabilitacijski program za zapornike. Dobro je, ker nekaj časa preživijo v vrtu in delajo, v petih mesecih pa se tudi lahko usposobijo za poklic vrtnarja. Naslednja akcija bo v nedeljo. Šel bom na Jesenice, pravzaprav v Karavanke. Pomagal bom pri urejanju gozdne poti, ki bo povezala nekdanje nahajališče železove rude z muzejem in bo opremljena z informacijskimi tablami.

Sicer je prostovoljstvo proces učenja ob praksi. Pri EVS ne gre za pravo volontiranje, ker so stroški življenja pokriti. A samo prostovoljstva vse leto si ne bi mogel privoščiti. V Ljubljano sem prišel januarja in bom ostal do decembra. Zelo mi je všeč, ker je mesto lepo in je obvladljivo s kolesom. Glede Budimpešte sem lokalpatriot in vendar lahko rečem, da je tu vse bolj sproščeno. A najlepše je, ker s svojega okna ob jasnih dnevih vidim Kamniške Alpe. Pred nekaj leti sem bil na Triglavu, in to je bilo eno mojih boljših doživetij. Rad bi svoj okoljski aktivizem podprl s študijem in vpisal ustrezen magistrski program. Zase potrebujem le sobo in nekaj hrane. Ne zanima me zbiranje stvari in denarja. Bolj pomembno je, kaj naredim, kaj prispevam.

Sara Rekar

Sara Rekar

Stara sem 26 let, zaključujem magistrsko nalogo na Fakulteti za Uporabne poslovne in družbene študije v Mariboru in rada bi se preselila na Finsko. Ta želja me spremlja že dolgo in priložnost – oditi tja kot EVS prostovoljka – je bila zame idealna.

Bila sem v Lapui, v mestecu, ki leži 600 km severno od Helsinkov. Znašla sem se v pokrajini nižinskih gozdov, jezer in komarjev. Največji hrib je visok 500 m in nudi veliko možnosti za zimske športe. Mesto ima le 14.000 prebivalcev, zato pa več kot 10 šol in več kot 10 vrtcev, kar pomeni obilo pozornosti, namenjene otrokom. Prispela sem v začetku maja, vrnila pa sem se februarja letos. Delala sem z otroki petih in šestih razredov, predvsem v krožkih ročnih spretnosti, in pripravljala različne dogodke. Predstavila sem jim Slovenijo, na mednarodnih dnevih pa prestolnice EU, seznanila sem jih z zadevami prostovoljstva in EVS, očistili smo mesto, četudi je precej čisto, in še kaj. Otroci so se ob meni znebili strahu in predsodkov pred tujci. Sprostili so se in govorili s angleško, s tem pa premagali vcepljeno predstavo o perfekciji. Ob delu z otroki sem sama pridobila dodatno samozavest; zdaj vse izpeljem laže in hitreje.

Moja prostovoljska izkušnja je v celoti pozitivna. Zdaj sem samostojnejša in odločnejša. Spoznala sem drugo deželo, njeno kulturno okolje in nove ljudi. Vsekakor se želim vrniti na Finsko. Finščine sem se učila že prej, v Lapui pa sem na tečaju svoje znanje nadgradila. Vendar sem še daleč od tekočega obvladanja jezika, kar je za službo na Finskem pogoj.

Ana Podgornik

Stara sem 28 let in sem univ. dipl. politologinja, usmerjena v mednarodne odnose. Zanimajo me predvsem slovanske države Vzhodne Evrope. Rusija me je očarala že pri sedemnajstih, ko sem obiskala prijateljico. V Ukrajini sem bila prvič poleti 2011 – prek Zavoda Voluntariat sem sodelovala na ekološkem delovnem taboru – država in ljudje pa so name napravili velik vtis. Zato sem si v okviru EVS izbrala Ukrajino. Pridružila sem se Centru za evropske iniciative v mestu Sumy na severu države.

Moji glavni zadolžitvi sta bili vodenje delavnic ali Euroclub krožkov v osnovnih in srednjih šolah ter sodelovanje v mladinskih taborih. Enkrat tedensko sem v regionalni knjižnici vodila tečaj slovenskega jezika, ob različnih priložnostih pa pripravljala obeležitvene dogodke. Najbolj sem bila vesela sodelovanja s sumsko državno univerzo, kjer sem od septembra 2012 do februarja 2013 vodila predavanja na temo civilne družbe in mednarodnih odnosov ter pogovorno skupino na temo kulturne raznolikosti. Delo mi je bilo všeč, ker sem lahko program pripravljala sama. Največji izziv je bila priprava lekcij slovenščine za začetnike, ker si nisem mogla pomagati z internetom. Lekcije sem povzela po svojem učbeniku češčine, saj je bila struktura nalog primerna tudi za slovenščino, le prevesti jih je bilo treba. Med vsemi aktivnostmi mi je bilo poučevanje slovensčine najbolj ljubo. Z učenci smo lekcije redno podaljševali za eno uro, dokler nas ni bila knjižničarka zaradi izteka delovnega časa primorana vreči iz knjižnice.

Ana Podgornik

V mestu Sumy sem bivala eno leto. Ukrajinci so posebni ljudje. Otroci in mladi so kot povsod – veseli in razigrani. Ko odrastejo, pa so se predvsem na podeželju in v manjših mestih primorani podrediti družbenim pričakovanjem. Dekleta se poročajo, ko zaključijo šolanje, in imajo do petindvajsetega leta najmanj enega otroka. Težava je v tem, da se veliko zakonov konča že po nekaj letih. Enostarševske družine so velik problem v Ukrajini, prav tako nezaželeni otroci, ki polnijo sirotišnice. Kontracepcija je tu še vedno tabu, posledica pa veliko število sirot in alarmantno visoka stopnja okuženosti z virusom HIV. Življenje v Ukrajini ni lahko. Čeprav jo imam izredno rada, si ne predstavljam, da bi si svojo družino ustvarila tam. Zdaj me čaka pripravništvo pri Evropski komisiji, v kabinetu komisarja Potočnika, v Bruslju. Potem pa se nameravam vrniti v vzhodno Evropo in h konkretnim razvojnim projektom, ki spreminjajo razmerja na bolje.

Vemo, da mladim pri nas ob vstopu na trg dela manjkajo izkušnje. Če bi leto življenja posvetili prostovoljstvu v tujini, bi se naučili novega jezika in drugih veščin, s tem pa pridobili primerjalno prednost pred vsemi tistimi, ki tega ne bodo storili. Meni je to pomagalo. Vsem staršem pa želim sporočiti: ne bojte se izpustiti svojih otrok v »širni svet«, čeprav bi to pomenilo leto dni premora v njihovem študijskem procesu. Izobrazba brez izkušenj je danes kaj malo vredna. Navsezadnje pa tudi to: EVS vas poleg 30 odstotkov potnih stroškov ne bo stala čisto nič.

Poleg EVS imamo v Ljubljani tudi Zavod Voluntariat, ki deluje na Cigaletovi 5. Ustanovljen je bil ob reorganizaciji neprofitnega in nevladnega Društva MOST leta 1999. Prek prostovoljcev sodeluje v več kot 80 državah na vseh celinah, pri nas pa ponuja široko paleto storitev. Predvsem povezuje mlade, ki s prostovoljnim delom pomagajo lokalnim skupnostim reševati pereče probleme. Na Zavodu delajo tudi z marginaliziranimi skupinami ter na področju varstva okolja in razvojnega sodelovanja. Vsako leto na kratkoročne projekte ali tabore v tujini pošljejo med 80 in 120 slovenskih prostovoljcev, v Sloveniji pa gostijo enako število tujih. Za dolgoročne projekte v tujini prestežejo 15 do 20 razpisanih mest, sprejeme pa 2 ali 3 tuje prostovoljce, ki delujejo pri nas od 6 do 12 mesecev. Od leta 1991 so razvili mrežo partnerskih organizacij ali skupin v Sloveniji in po svetu. Kot partner v mednarodni mreži za prostovoljno delo sodelujejo s številnimi organizacijami – 60 jih je v Evropi, 21 v Afriki, 19 v Aziji, 6 v Južni in Srednji Ameriki, 3 so v Severni Ameriki in 1 je v Avstraliji – vse pa so del mreže SCI. Ob tem dvostransko sodelujejo s še približno 20 drugimi nevladnimi organizacijami iz tujine.

NA VOLJO 48 KADROVSKIH ŠTIPENDIJ IN ZAPOSILITEV PO ZAKLJUČKU ŠOLANJA

Na podlagi potreb, ki so jih podali delodajalci v Ljubljanski urbani regiji do konca meseca junija 2013, je Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije (RRA LUR) 11. septembra 2013 objavila JAVNI RAZPIS ŠTIPENDIJ ENOTNIH REGIJSKIH ŠTIPENDIJSKIH SHEM (RŠS LJUBLJANSKE URBANE REGIJE) ZA ŠOLSKO/ŠTUDIJSKO LETO 2013/2014.

V okviru Regijske štipendijske sheme se razpisujejo kadrovske štipendije, ki jih podeljujejo delodajalci s sedežem v eni izmed 26 občin Osrednjeslovenske regije in so delno sofinancirane iz sredstev EU. V letošnjem letu 23 delodajalcev ponuja priložnost za 48 štipendij v različnih izobraževalnih programih.

Osnovna višina štipendije znaša 15 % minimalne plače v RS za dijake, 28 % minimalne plače v RS za dodiplomske študente ter 34 % minimalne plače v RS za podiplomske študente. Štipendistom pripada k osnovni štipendiji tudi dodatek za uspeh in dodatek za izobraževanje zunaj stalnega prebivališča. Povprečna štipendija v letu 2012/2013 je znašala 230 evrov, višina najvišje podeljene štipendije za dijake je bila 280 evrov, za študente pa skoraj 400 evrov.

Seznam aktualnih razpisanih štipendij je objavljen na spletni strani RRA LUR (www.rralur.si), kjer je dostopen tudi obrazec vloge za prijavo.

Prijave z dokazili morajo kandidati poslati v označeni kuverti na naslov: RRA LUR, Tehnološki park 19, 1000 Ljubljana.

Rok za oddajo vlog je 11. oktober 2013.

DODATNE INFORMACIJE: mag. Liljana Drevenshek (vodja projekta), e-naslov: liljana.drevenshek@ljubljanasi.si; Meta Koprivšek Tomažič (področna svetovalka), e-naslov: meta.koprivsek-tomazic@ljubljanasi.si; spletna stran www.rralur.si, tel.: 01/3061905.

Projekt Regijske štipendijske sheme Ljubljanske urbane regije je sofinanciran iz sredstev Evropske unije, in sicer iz Evropskega socialnega sklada.

Ljubljanski hostli IV

Emi Vega

Fotografije: Emi Vega

Hostel Celica.

Hostel park.

Zgodba o ljubljanskih hostlih se je začela v velikem slogu s Celico. Ta hostel je v kategoriji mladinskih prenočišč postal svetovna znamenitost, ob tem pa velik izziv za vse druge, ki se lotevajo tega podjetja pri nas. Poglejmo, kako si vsak po svoje prizadevajo za lastno zgodbo.

Hostel Celica, Metelkova 8

Hostel Celica stoji ob vhodu v Metelkova mesto kot glavna atrakcija te ljubljanske posebnosti. V 29 sobah je prostora za 90 gostov. 20 je umetniško preoblikovanih celic – to so dvo- in triposteljne sobe, ki jim pritečejo skupne kopalnice. Devet sob je večposteljnih in te imajo kopalnice zase. Ena izmed sob z lastno kopalnico je prirejena za invalide. Recepcija je odprta 24 ur. Poleg restavracije – Slovenske gostilne in Zahodne kavarne ter Letnega vrta in Orientalske kavarne je v Celici tudi Galerija Srečišče. Tedensko prirejajo kulturno umetniške dogodke in zabave, ki so za goste pa tudi za zunanje obiskovalce brezplačni. Organizirajo sprejeme in vodene ogleda ter omogočajo seminarske dejavnosti

in različne umetniške delavnice. Organizirajo tudi izlete in ture in prevoz na letališče, imajo knjigarno in prodajalnico spominkov in izmenjevalnico knjig, pa tudi infotočko in računalniški kotic ob prostem dostopanju do interneta v celotni zgradbi, ob tem pa še pralnico, sefe in shrambo prtljage. Med plačljive usluge prištevajo izposojlo koles in najem avtomobila, zajtrki pa so vključeni v ceno.

Hostel Celica je 30. maja letos praznoval deseti rojstni dan. Upravlja ga družba ŠOU Hostel, ki je tud 25-odstotna lastnica; preostali lastniški delež gre Mestni občini Ljubljana. Izstopajoča posebnost tega hostla pa je umetniška nadgradnja nekdanjega vojaškega zopora – ali preobrazba omejevanja svobode

v privabljanje popotnikov z vsega sveta. Dodana vrednost je kontinuiteta: umetniška nadgradnja v zasnovi z rednimi kulturno umetniškimi dogodki nadgrajuje izkušnjo bivanja v Celici. Oboje privablja najrazličnejše ljudi, namestitev v nekdanjih zaporih pa je še vedno edinstvena priložnost v svetovnem merilu. Ideja transformacije se vedno znova pojavlja v publikacijah in različnih medijih, način delovanja pa kot primer dobre prakse prav tako. Vse to zagotavlja dober obisk. Na letni ravni imajo 75-odstotno zasedenost, od letošnjega junija in do septembra pa so bili povsem razprodani.

Hostel park, Tabor 9

Hotel Park je od leta 1980, ko je bil zgrajen, zamenjal nekaj preživetvenih strategij, z

novim lastnikom, pa je ob prenovi avgusta 2006 vstopil v novo zgodbo. Danes deluje kot hotel s hostelskim oddelkom. V slednjem ponujajo 88 ležišč v 31 dvo- ali štiriposteljnih sobah, od katerih jih polovica razpolaga z lastno kopalnico. Druga polovica je opremljena s straniščem, kopalnice pa so skupne. V pritličju je recepcija, ki je odprta 24 ur, je prostoren lobi z računalniškim koticom in je zajtrkovalnica, imajo pa tudi restavracijo z barom in lep gostinski vrt. Pranje in sušenje je omogočeno, prav tako shranjevanje prtljage in dragocenosti ter prevoz na letališče. Dostop do interneta je v celotni zgradbi. Zajtrk v ceno ni vključen, gostom pa nudijo popust v okoliških restavracijah. Sicer pa ustanova svojo prepoznavnost gradi kot ambasadorica

Kevin Bessert – Köln, Nemčija – Hostel Celica

Sem študent, v Ljubljano pa sem prišel na mesečno prakso. Družba, pri kateri delam, prodaja oblačila za medicinsko osebje. Moja naloga je tržna raziskava – kakšen je prodajni potencial izdelkov za Avstrijo. Ko sem prispel, sem okleval med hotelom in hostlom. Izbral sem Celico in ni mi žal. Tu srečujem veliko zanimivih ljudi z vsega sveta. Zlahka se sporazumemo, ker se kot mladi daleč od doma spopadamo s podobnimi situacijami. Veseli me tudi, ker se hostlu ves čas kaj dogaja – bilo je že več koncertov, skupaj si ogledamo tudi kako nogometno tekmo. Vendarle je bil najlepši moj prvi dan. Srečal sem mladega Brazilca in družno sva raziskovala Ljubljano. Šla sva tudi na Bled. Ljubljana je zelo lepo mesto, predvsem, kadar sije sonce. Veliko je očarljivih mestnih prostorov, morda jih je celo več kot v Kölnu in prav srečen sem, ker sem lahko tu. Ker sem prvič sam v tuji deželi za daljši čas, bom spoznal marsikaj o sebi samem, pa tudi svojo angleščino bom izboljšal. Ostaja mi še teden in pol, potem se vračam v Nemčijo. Vsekakor bom Ljubljano, ljudi in Hostel Celico ohranil v lepem spominu.

Sam Heller – New York, Združene države Amerike – Hostel Celica

Sem na šestmesečnem potovanju po Evropi. Zaključil sem gimnazijo, med drugim sem bil

tudi urednik šolskega časopisa, zdaj pa širim lastna obzorja in se hkrati poglobljam vase. Verjamem, da bom tako spoznal, kaj si želim delati v življenju in kaj bo prava študijska smer zame. Zdjaj sem na potovanju tretji teden. Bil sem v Avstriji in nekdo mi je priporočil Hostel Celico. Zato sem prišel v Ljubljano. O mestu še nimam kaj dosti vtisov, ker sem komaj prispel. Lahko pa rečem, da je hostel zelo zanimiv. Videl sem že kar dosti hostlov; precej podobni so si – večinoma so kot poceni hoteli ali moteli, ta pa je res poseben. Izvedel sem nekaj o zgodovini stavbe – o tem, da je bil tu zapor, vendar me bolj zanima način, kako so stavbo prenovili. Všeč so mi barve in oblikovalske podrobnosti, tudi notranje dvorišče je očarljivo. Predvsem mi je všeč utrip z mladimi od vsepovsod. Ljudje so zelo ljubezni in večinoma dobro govorijo angleško. Tudi na recepciji so prijazni in počutim se dobro. Prepričan sem, da bo izkušnja zanimiva in pozitivna.

Kohei Tsuburaya – Tokyo, Japonska – Hostel Zeppelin

V Slovenijo sem prišel, ker mi je vaša dežela zelo všeč. Sicer volontiram na slovenski ambasadi v Tokiu in naučil sem se že nekaj vašega jezika. Zdjaj pa bi rad svoje znanje še malo izboljšal. Rad bi tudi izvedel čim več o vaši kulturi in zgodovini, predvsem pa o ljudeh – o običajih, o načinu življenja. Ostal bom dva meseca. V Ljubljano sem prišel včeraj, vendar sem že šel na Ljubljanski grad in posedel

na Prešernovem trgu. Bilo mi je zelo všeč. Všeč so mi ljudje. Tako prijazni so. Ko sem pripotoval, nisem vedel, kako do hostla. Neka gospa mi je res ljubezno pomagala. Ljubljana se mi zdi zelo lepa. natrpano mesto, tu pa je občutek umirjenosti skorajda neverjeten. Hostel sem izbral prek interneta. V živo je še prijetnejši. Osebeje zelo prijazno. Všeč mi je moja soba in počutim se dobro.

Jamie Lester, Buckinghamshire, Velika Britanija, Hostel Zeppelin

Hrvaškem, kjer sem delal na neki kmetiji, delal sem v vasi blizu Kozine, nato v Mostu na Soči – to je zelo lepo mesto – tam sem pomagal pri gradnji in v zelenjavnem vrtu. Zdjaj sem namenjen na Madžarsko, nato v Črno goro. Nekaj dni nameravam preživeti na Bledu, ker sem si Ljubljano, predvsem njeno dogodkovno plat že ogledal. Prav v tem hostlu sem bil lani s prijatelji. Hostel mi je zelo všeč. Osebeje prijazno. Soba je v redu, posteljina je čista in čisti so drugi prostori, tudi sanitarije. V primerjavi s številnimi drugimi hostli je ta prav ljubeč. Taka – ljubka – je tudi vaša Ljubljana.

V Ljubljano sem prišel na krajši oddih. Sicer potujem in delam. Star sem 22 let in v tem obdobju me to zanima – potovati, spoznavati ljudi in svet. Sledim spletni ponudbi, kjer nudijo bivanje in hrano v zameno za pomoč. Tako sem bil na

Prenočišča Vodmat.

Hostel Ava.

Sax pub & Sax Hostel.

kulture in umetnosti. Nastopa kot sponzorica na naših filmskih festivalih, pa tudi ob filmskih snemanjih in sorodnih dogajanjih, zato so v svoje knjige gostov zapisali že vrsto bolj ali manj slavni umetnikov z vsega sveta. Poleg tega skrbijo, da pestrost dogodkov čez leto ne usahne. Med drugim prirejajo ustvarjalne delavnice za otroke, s Sebastjanom Cimerotičem pa nogometne urice. Restavracija svoj delež prispeva zase; s slavni kuharji, ki večinoma prihajajo iz Anglije, prireja gurmanske festivale, posvečene spoznavanju kulinarike dežel sveta. Z zasedenostjo hostla so zadovoljni, kajti lokacija ob ugodni ceni nočitev zagotavlja dovolj povpraševanja skozi vse leto. Nagovarjanje gostov, ki naj bi z nami delili svoje vtise, pa ni obrodilo sadov, kajti večinoma so vendarle hotelski. Vrzel zapolnjujemo z dvema zanimivima popotnikoma iz hostla, ki se predstaviti odreka.

Prenočišča Vodmat – Hostelrooms Ljubljana, Sketova ulica 4

Pred sedmimi leti je samski dom na Vodmatu dobil nove lastnike. V skladu z možnostmi bodo postopoma nadgradili bivalne razmere v zgradbi, vključno s prtiličem, kjer že

slabo leto deluje hostel – kot zapišejo: v tradicionalnem socialističnem slogu – in tako ponujajo samo sobe z umivalniki za mirne goste. Razpolagajo s 7 enoposteljnimi, 7 dvoposteljnimi in 4 štiriposteljnimi sobami, skupno pa s 33 ležišči. Kopalnice so skupne in urejene ločeno za moške in ženske, mogoča je uporaba skupne kuhinje v kleti, recepcija je čez teden odprta do devetih zvečer, sicer pa po dogovoru. Imajo pralnico, prtljago radi shranijo, sicer pa ponujajo konkurenčne cene in dobro voljo.

Hostel Ava, Trubarjeva 5

Hostel je ime dobil iz kratic, ki označujejo Akademijo za vizualne umetnosti in v resnici pomeni dopolnilno dejavnost te akademije – pa tudi nujo, ko gre za pokrivanje stroškov delovanja. Akademija je zasebna, obiskuje jo 40 študentov in od leta 2009 deluje v lepi historični zgradbi ob vhodu v Trubarjevo. Ta zgradba se cela spremeni v hostel med poletnimi počitnicami. Med šolskim letom hostel deluje v drugem nadstropju, kjer so tudi na novo urejene skupne kopalnice za vso hišo. Sanitarije so sicer v vseh nadstropjih, v hodnikih pa so tudi čajne kuhinje. Poleti razpolagajo z 69 posteljami, sicer pa lahko

sprejmejo do 29 gostov. Sobe so eno-, dvo-, tri- in štiriposteljne, urejene pa so v ateljejih – v umetniški maniri: na stenah visijo platna – slike študentov, ob oknih stojijo štafelaji – obešalniki, na galerijah so tudi ležišča. Poleti uredijo skupno dnevno sobo in kuhinjo z jedilnico, gostom je na voljo en računalnik, prost dostop do interneta velja ves čas, prav tako shranjevanje prtljage in možnost pranja, pa tudi izmenjave knjig. Recepcija je v prtiličju in je poleti odprta od šestih do polnoči, sicer pa ob dopoldnevih in tudi po dogovoru. Prostore so v času našega obiska v skladu z možnostmi obnavljali – nekaj bo beljenja, nekaj pa obnove podov in stranišč. Hostel, ki deluje od leta 2011, je čez poletje dobro zaseden, sicer pa gosti prihajajo večinoma za podaljšane vikende.

Sax pub & Sax Hostel, Eiprova 7

Junija lani so novi upravitelji Sax Pubu pridružili še Sax Hostel. Adaptirali so prostore v zaledju puba in pridobili 25 ležišč v petih sobah; od tega sta dve dvoposteljni, ena je štiriposteljna, ena osem- in ena devetposteljna. Kopalnice so skupne. Poleg prijetnega bivalnega kotička ob vhodu v prtiličju svojim gostom kot skupni prostor

ponudijo znameniti pub in poletno teraso. Recepcija je odprta do devetih zvečer, sicer pa po dogovoru, pranje je mogoče, izposojajo tudi lastna kolesa. Postopoma dograjujejo ponudbo, z opravljenim delom pa so lahko upravičeno zadovoljni. Vsi prostori so opremljeni premišljeno in očarljivo, bogatijo jih kosi opreme, ki niso povsem nujni in dajejo občutek domačnosti, barv je v izobilju, sobe, ki delujejo zračno, pa označujejo legende jazza, naslikane na vratih. Devetposteljna soba v mansardi je v kategoriji večposteljnih sob vzorna in komajda prekosljiva. Že po mesecu in pol delovanja so jih družbe TripAdvisor, Booking.com in Hostelworld uvrstile v špico med našimi hostli. Tudi obisk uspešno prenovi potrjuje. Ko so hostel odprli, so ga tudi takoj napolnili. V obdobju zunaj turistične sezone so postali priljubljena točka za fantovščine Angležev in Nizozemcev, sicer pa prihajajo predvsem gosti iz severne Evrope, iz Amerike in Avstralije. Posamezni se že vračajo, kar ne preseneča. Hostel deluje kot prijazna in prijetno urejena hiša – hiša s tradicijo. 21. junija je namreč Sax Pub praznoval petindvajseto obletnico. Lahko rečemo le: Še na mnoga leta – obema, pubu in hostlu.

Alphonse Charo Joel, Kenija, Mombasa, Prenočišča Vodmat, Hostelooms Ljubljana

V Sloveniji živim že tri leta. V Afriki sem se kot turistični vodič zaljubil v Slovenko. Po enem letu poznanstva sva se poročila in dve leti živela skupaj. A zdaj sva ločena in preselil sem se v ta hostel, kjer bivam že eno leto. Dobro je. Pogrešam Afriko, vendar je hostel

postal moj dom. Mirno je pri nas, ljudje so prijazni, moja soba je dobra, vsi prostori so čisti – prijazen dom je. Slovenijo pa imam zelo rad. Lepa je in zame je Ljubljana najlepše mesto v Evropi. Tudi ljudje so prijazni. Kot pomožni kuhar delam v gostilni Argentina in rad imam svoje delo. Moji sodelavci so večinoma tujci, tako kot jaz. Prišli so iz Bosne, iz Srbije in smo dober tim. Ljudje v Argentini so zdaj moja družina. Kadar je le mogoče, odpotujem v Afriko obiskat svojce, potem pa se rad vrnem v Ljubljano. Tu mi je dobro, ostal bom. Začel se bom učiti vašega jezika. Ker je angleščina moj drugi tako rekoč materni jezik in znam nekaj nemščine, bom poskusil najti delo, za katero sem se šolal – v turizmu. Delal sem predvsem s turisti iz severne Evrope, bil sem tudi v Nemčiji, Avstriji, Italiji in na Hrvaškem. A Ljubljana je zdaj moj dom. Rad jo imam.

Petra Strnadova, Banska Bistrica, Slovaška, Hostel Ava

Sem profesorica na Fakulteti za ekonomijo v Banski Bistrici. V Ljubljano sem prišla kot gostujoča predavateljica v okviru Erasmusovega programa, ki vključuje tudi izmenjavo profesorjev. V programu, ki traja pet dni, sem predavala na

vaši Fakulteti za ekonomijo. Zelo sem uživala – prvič sem v tej vlogi, pa tudi prvič v Ljubljani. S kolegico sva prispeli v nedeljo zvečer. Deževalo je, vendar sva dobili prečudovit razgled na Grad in na ulico spodaj – kar je precejšen bonus za najin hostel. Tudi sicer nama je hostel všeč. Nobenih problemov ni, prav srečni sva tu – kar je za obe prijetno presenečenje. Tudi lokacija je izvrstna; sva namreč v samem mestnem jedru, kar je zelo prikladno. Zelo mi je všeč stari del mesta. Bila sem na Gradu in občudovala sem vse, kar sem videla spotoma, kar sem videla na grajskem hribu. Res, zelo lepo mesto imate, občutek pa je prijeten, prijazen.

Viera Krešakova, Banska Bistrica, Slovaška, Hostel Ava

Tudi jaz prihajam z iste fakultete in iz iste regionalne prestolnice – tudi kot gostujoča profesorica. Vašim študentom ekonomije sem predavala nemščino. Glede vtisov o Ljubljani se s kolegico

popolnoma strinjam – čudovita izkušnja je za nama in zbrali sva obilo pozitivnih vtisov o mestu in o ljudeh. Morda je le najino bivanje pri vas prekratko, da bi Slovenijo bolje spoznali, četudi sva čas dobro izkoristili. Včeraj sva bili na prekrasnem izletu – ogledali sva si Bled in Bohinj. Želeli sva se povzpeti na rob Alp, a so razmere povsem zimске, medve pa nisva imeli primerne obutve. Vendar sva obhodili jezero in bilo je čudovito.

Reynoout Yuri, Belgija, Sax pub & Sax hostel

V tem hostlu sem bival že prejšnje poletje. Prišel sem s prijatelji, tokrat pa sem sam. Vrnil sem se, ker mi je všeč Ljubljana, ker so mi všeč Slovenci, ker mi je všeč ta hostel – predvsem zaradi bara, kjer vrtijo res dobro glasbo in je sproščujoče že samo posedanje znotraj ali pa zunaj, na poletnem vrtu. Nameraval sem ostati nekaj dni, a načrt se je spremenil – izgubil sem avtomobilске ključe. Na nove bom moral čakati sedem delovnih dni. Tako sem za deset dni obtičal v Sloveniji, kar se mi zdi sijajno. Mesto mi je všeč, ker zaradi množice študentov deluje mladostno in dinamično. Videti je, kot da mladi odločajo o tem, kaj se bo dogajalo in kje in kako. V mojih očeh to vzdušje spominja na Berlin. Poleg tega Ljubljana daje vtis rastočega mesta, ki se spodbudno spreminja, ob tem pa njegova arhitektura ohranja podobo domačnosti, prijetnosti. Kot pravljica je. Čeprav je mesto po vsebini prestolnica, po dimenzijah ostaja človeku prijazno. Hostel prekipava od barv, a prav to je prijetnostna plat tega hostla. Interier daje občutek svobode. Z oblikovanjem celote so ustvarili vtis bivanja v zelo ljubeznivi hiši.

Inovativne metode za premagovanje

Podjetje Larus Inventa, član Univerzitetnega

Mirjana Ribič

Foto: Robert Ribič

Levo: Nika Pušenjak desno: Tina Burger, terapevtka s konji.

Podjetje Larus Inventa, raziskave in razvoj d.o.o., izvaja projekte na področju uporabne psihofiziologije s pomočjo tehnologij biofeedback in neurofeedback in je član Univerzitetnega inkubatorja Ljubljana. Delo vključuje razvoj inovativnih naprav biofeedback za uravnavanje stresnih psihofizioloških odzivov različnih ciljnih uporabnikov. Imeni tehnologij zvenita znanstveno, vendar smo v pogovoru z dr. Niko Pušenjak, univerzitetno diplomirano psihologinjo, in Tino Burger, študentko biopsihologije, odkrili nove in alternativne načine terapij, ki pomagajo premagovati ne le vsakdanje stresse, temveč tudi psihofizične motnje otrok in odraslih. Na čudovitem posestvu družine Čad pod hribom Rožnik v Rožni dolini, kjer domujejo islandski konji in tudi znana restavracija Čad, smo pridobili zelo koristne informacije za vse generacije.

NIKA PUŠENJAK

Dr. Nika Pušenjak, vi ste neutrudna raziskovalka, predavateljica, terapevtka in inovatorica. Predstavite nam, prosimo, svoj študij in alternativne načine zdravljenja.

Sem univerzitetna diplomirana psihologinja, športna psihologinja in raziskovalka s specializacijo s področja uporabne psihofiziologije biofeedbacka in neurofeedbacka, ki sem jo opravila na univerzi SFU na Dunaju. Na Medicinski fakulteti v Ljubljani sem opravila tudi podiplomski študij biomedicine, kjer je bilo izobraževanje usmerjeno predvsem v nevrofiziologijo, nevrološke vede in celično biologijo, kar mi izredno koristi pri razumevanju motenj, ki so posledica drugačnega delovanja možganov. V tujini sem se udeležila veliko drugih strokovnih izobraževanj, saj se je potrebno nenehno izobraževati in slediti novim dognanjem ter tehnologijam, če želiš uspešno opravljati svoje delo. Potrebna so znanja s področja psihologije, medicine, uporabne psihofiziologije, biofeedbacka in neurofeedbacka ter dobra podlaga o delovanju biomedicinskih naprav. Moje podiplomsko izobraževanje sta omogočila Tehnološka agencija Slovenije (sedanji SPIRIT) in Evropski socialni sklad prek programa Mladi raziskovalci iz gospodarstva.

Kako bi na kratko predstavili dejavnost podjetja?

Naše podjetje Larus inventa d.o.o. je start-up podjetje, ki je svojo pot začelo v okviru Ljubljanskega univerzitetnega inkubatorja (LUI d.o.o.), in sicer z namenom razvoja

inovativnih biofeedback naprav in storitev za osebno rabo. Podjetje je tudi ekskluzivni zastopnik za visoko kvalitetne biofeedback ter neurofeedback naprave, ki imajo medicinski certifikat in se lahko uporabljajo tudi v bolnišnicah v zdravstvene namene, kakor tudi kot pripomoček za psihologe ter psihoterapevte za izvajanje različnih terapij s področja psihofiziologije. Izvajamo pa tudi certificirana izobraževanja za uspešno uporabo teh naprav. Dodaten del naše dejavnosti so terapije za športnike, glasbenike, menedžerje itd.

Posebna skupina pa so otroci in odrasli z motnjo hiperaktivnosti in pozornosti (ADHD, ADD) in avtisti. Pri slednjih pa uporabljamo predvsem terapijo neurofeedback in terapijo s HEG v kombinaciji s terapevtskim sabljanjem, kot posebno dopolnilno terapijo pa terapijo s pomočjo konja.

Izvedeli smo, da ste tudi inovatorica, kaj nam lahko poveste o vaši inovaciji?

Zasnovala sem napravo za nadzor stresnih odzivov voznikov v avtu in napravo, s pomočjo katere lahko svojci demenčnih oseb spremljajo stresne odzive in gibanje le-teh. Ta inovacija je leta 2009 dobila tudi zlato plaketo za inovativnost, ki jo podeljuje Inštitut za inovativnost in tehnologijo, in sicer v kategoriji inovacij za zdravstvene aplikacije.

Ste tudi licencirana mednarodna trenerka sabljanja. Je morda sabljanje le del širokega spektra terapij, ki jih izvajate?

Terapevtsko sabljanje izvajamo za otroke in odrasle z motnjo hiperaktivnosti in pozornosti ter za osebe z avtističnim spektrom. Sem tudi predsednica Sabljaškega kluba Nike. Zadnji dve

stresov in psihofizioloških motenj inkubatorja Ljubljana

leti se nisem aktivno ukvarjala s sabljanjem kot tekmovalka, saj mi je bilo to onemogočeno zaradi poškodbe in prometne nesreče. Sabljanje zelo dobro vpliva na razvoj in regulacijo možganov in telesa ter na izboljšanje koncentracije. Naše terapije neurofeedback pa kombiniramo tudi s terapijo s konji, ki jo izvaja naša sodelavka, strokovnjakinja s področja biopsihologije **Tina Burger**, ki je licencirana trenerka za treniranje jahačev in konjev in ima večletne izkušnje na tem področju. Ta terapija pa je izredno uspešna prav pri otrocih z motnjo hiperaktivnosti in pri avtistih.

Nam lahko zaupate, kateri je bil poglobljeni razlog za vaše terapevtsko delo? Ste imeli tudi sami težave s hiperaktivnostjo?

Ko sem se začela ukvarjati z biofeedbackom in neurofeedbackom za športnike, sem ugotavljala tudi vzorce delovanja in reakcij lastnega telesa. Vsak strokovnjak, ki želi to delo opravljati dobro, mora najprej opraviti veliko treningov in terapij, ki jih želi uporabiti pri svojih strankah, najprej na sebi. Tako se nauči, kako lahko pomaga drugim. Še posebno zanimivo je bilo izobraževanje s področja neurofeedbacka, kjer sem ugotovila, kakšni so vzorci produciranja možganskih valov mojih lastnih možganov in kako se to odraža v mojem vsakodnevnem funkcioniranju. Nekatere posebnosti mojega delovanja so bile tipične za milejšo, velikokrat prezrto obliko ADD in ADHD (sindrom pomanjkanja koncentracije, hiperaktivnost, nemir), ki pa ne vplivajo bistveno na posameznikovo kariero ali razvoj. Vseeno pa se posamezniki, ki tako funkcionirajo, razlikujejo od drugih ljudi, in sicer predvsem zaradi načina razporejanja lastne energije in pri opravljanju svojih obveznosti. Hiperaktivnost in motnja pozornosti se lahko pri različnih ljudeh odražata različno.

Kako je z jemanjem tablet za boljšo koncentracijo hiperaktivnih otrok v šoli?

Za motnjo hiperaktivnosti in koncentracije lahko zdravnik predpiše otroku zdravila, ki delujejo na možgane kot spodbujevalci, npr. Ritalin, Dexedrine in Adderall. Ta zdravila naj bi omogočala povečanje ravni dopamina v možganih. Dopamin je nevrottransmitter, ki naj bi bil povezan z motivacijo, pozornostjo, užitek in gibanjem. Ta zdravila naj bi pri ljudeh izboljšala koncentracijo in osredotočenost ter hkrati zmanjšala hiperaktivnost in impulzivno vedenje. Stranski učinki teh zdravil pa so občutki nemirnosti, težave s spanjem, glavoboli, depresija, tiki, zaspanost, izguba teka, vzdražljivost, bolečine v trebuhu ipd. Strokovna javnost je zaskrbljena, saj lahko ta zdravila predpisujejo že otrokom od 6. leta dalje. Nekateri strokovnjaki opozarjajo, da je potrebno razmisliti o varnosti teh zdravil in vplivu na zdravje in razvoj otrok. Možgani otroka se še razvijajo in doslej še niso bile narejene študije, kako te substance vplivajo na razvijajoče se možgane oz. ali ne motijo normalnega razvoja možganov. Stimulansi lahko povzročijo depresijo, paranoidne blodnje, bipolarno motnjo, še posebno pri ljudeh, pri katerih se te motnje pojavljajo v družini. Prav tako so poročali o primerih, ko so ta zdravila povzročila smrt pri otrocih in odraslih, ki so imeli težave s srcem. V ZDA pa je zloraba teh zdravil postala problem, saj v določeni obliki delujejo podobno kot droga kokain. Prav tako se zdravila zlorabljajo za hušanje. Prodaja in preprodaja teh stimulansov je postala dober posel tako za farmacevtske družbe kakor tudi za prodajalce na črnem trgu.

S temi stranskimi učinki ste nas kar prestrašili, kaj pa alternativa?

Alternativa tem zdravilom je trening z metodo neurofeedback. Otroci ali odrasla oseba se nauči producirati primerne možganske valove in samouravnati stanja koncentracije in aktivacije. To je možganski fitness. Ko se človek enkrat tega nauči in zna nadzorovati možgane, se izboljša njegovo delovanje na vseh področjih in stanje se stalno izboljšuje, kar pozitivno vpliva na zdravje, česar pa za spodbujevalce ne bi mogli trditi.

Ali se v hiperaktivnih otrocih - ki jih ponavadi spremlja tudi disleksija kot podedovana motnja in jo označuje oteženo branje, pisanje in črkovanje v svojem lastnem jeziku, pa še kakšna druga diagnoza - skrivajo kakšni prirojeni talenti, ki jih klasični način šolanja lahko prezre?

Otroci z motnjo hiperaktivnosti in pozornosti ter avtistični otroci imajo pogosto zelo visok inteligenčni kvocient in posebne talente, ki jih s pomočjo sposobnih strokovnjakov lahko še dodatno razvijejo. Te danosti so lahko povezane z levo polovico možganov in se nanašajo večinoma na tehnišne vede. Lahko pa so ti posamezniki tudi zelo nadarjeni za glasbo in podobno. Hiperaktivni otroci in odrasli so večkrat izredno dobri in uspešni športniki, saj se lahko nadpovprečno osredotočijo na nekatere tehnično zahtevne športne akcije. Prav tako imajo prednost, ker je njihov živčno-senzorni sistem zelo odziven, da se lahko zelo hitro odzovejo na dražljaje, saj so njihovi reakcijski časi zelo hitri. Poudarjena je tudi kreativnost in

inovativnost ter pogum za izpeljavo lastnih idej. Tudi med olimpijci najdemo športnike s to motnjo, pa tudi med igralci, vrhunskimi menedžerji, voditelji oddaj ipd. Motnja ADD/ADHD je lahko tudi dar, če jo znamo dobro obvladovati! Naj naštejem le nekatere slavne osebe, ki so se s to motnjo spopadle in uspele: Justin Timberlake, Jamie Oliver, Will Smith, Michael Phelps, Jim Carry, Sir Richard Branson, Paris Hilton, Albert Einstein, Oprah Winfrey, Steven Spielberg, Alfred Hitchcock, John Lennon, Elvis Presley, Cher, Bethoveen, Mozart, Bill Gates, Henry Ford, Pablo Picasso, John F. Kennedy, Nikola Tesla, Suzane Sommers, Joan Rivers ipd. Seznam je dolg...

TINA BURGER

Ker s konji prijateljujete že od svojega enajstega leta, nam povejte, česa so vas naučili?

Po dolgotnem nabiranju izkušenj in znanja jahanja sem približno deset let aktivno tekmovala v preskakovanju ovir. Zatem sem imela nekaj let status zasebne športne delavke in se v tem času poklicno ukvarjala s poučevanjem jahanja in treningom mladih konj. Pridobila sem še več izkušenj na področju pedagogike, konji pa so me naučili potrpežljivosti in spoštljivosti. Ko delaš z mladimi in neizkušenimi konji, namreč ni prostora za kakršnokoli agresivno ali nestrpno ravnanje, saj še nimajo priučenega vedenja in se odzivajo zelo nagnosko.

Kaj nam kot študentka lahko poveste o novi smeri študija biopsihologije?

Trenutno poleg sodelovanja z Niko Pušenjak, pri kateri sem tudi zaposlena, obiskujem tudi fakulteto za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije v Kopru, kjer študiram biopsihologijo. Biopsihologija je znanstveno področje raziskovanja biološkega ozadja psiholoških pojavov. Poznavanje možganskih struktur in njihovega delovanja je bistveno za razumevanje človekovega razmišljanja, čustvovanja in vedenja. Človeka torej preučuje kot biopsihosocialno bitje. Biopsihologija združuje naravoslovje in družboslovje in se torej ne omejuje z raziskavami svojih področij zgolj z družboslovnega ali naravoslovnega vidika.

Terapije s konji so vaša specializacija. Česa vsega ste se naučili od njih in kako delujejo na ljudi z motnjami ali pa tudi na vsakega posameznika, ki se želi sprostiti v naravi?

Poleg terapij, ki jih izvajajo z Niko s pomočjo neurofeedback in biofeedback naprav, si do boljših rezultatov najinih klientov pomagava tudi s pomočjo konj. Terapija s konji pomeni uporabo konja v terapevtske namene. Posamezniki si lahko s pomočjo konja kot terapevta izboljšajo svoje doživljanje in ravnanje na vedenjskem, čustvenem in kognitivnem področju. Konj, ki služi v terapevtske namene, mora biti mirnega in prijaznega značaja, obenem pa dobro izšolan, te lastnosti pa imajo prav islandski konji, ki jih ima družina Čad na posestvu pod Rožnikom na obrobju Rožne doline.

Terapija s konji je primerna tako za ljudi z motnjami v duševnem razvoju in čustveno-vedenjskimi motnjami, pa do gibalno, slušno, govorno ali vidno prizadetih in tudi za osebe z motnjami avtističnega spektra. S terapijo si izboljšujejo spomin, orientacijo, koordinacijo, poleg tega pa si zaradi tesnega odnosa s konjem krepijo zaupanje in se učijo sproščanja.

Ob skrbi za žival spoznajo red in pravila ter odgovornost, ki jih prinaša vsak odnos z drugim živim bitjem. Še posebej ljudje s posttravmatskim sindromom, psihotičnimi motnjami, različnimi fobijami in čustveno-vedenjskimi motnjami se ob stiku s konjem lahko naučijo spoznavati sami sebe.

S prepoznavanjem lastnosti konja in njegovih odzivov na njihovo ravnanje lahko premagujejo zavore, socialno nedostopnost, strah in si tako povečujejo občutek sprejetosti in varnosti. Konj namreč dobro zaznava in zrcali človekova razpoloženja, misli in počutja ter mu jih z govoricno telesa sporoča nazaj. Oseba tako lažje prepozna lastna stanja in razpoloženja in jih zato bolje izraža in obvladuje. Konji se dobro odzivajo na prijazen in samozavesten pristop, zahtevajo osredotočenje in mirno, vendar odločno postavljanje mej. Torej umirjeno, a odločno stanje duha, ki je prisotno tukaj in zdaj. Poleg tega ne obsojajo, ne zamerijo in dopuščajo napake. Konj ima tudi nekoliko višjo telesno temperaturo kot človek in je zato prijeten na dotik, zaradi svoje velikosti pa omogoča celosten stik s človekovim telesom. Programi, ki se izvajajo pri terapiji, so različni in so prilagojeni posamezniku in njegovim zahtevam. Lahko se izvajajo na tleh, ob konju ali na konju.

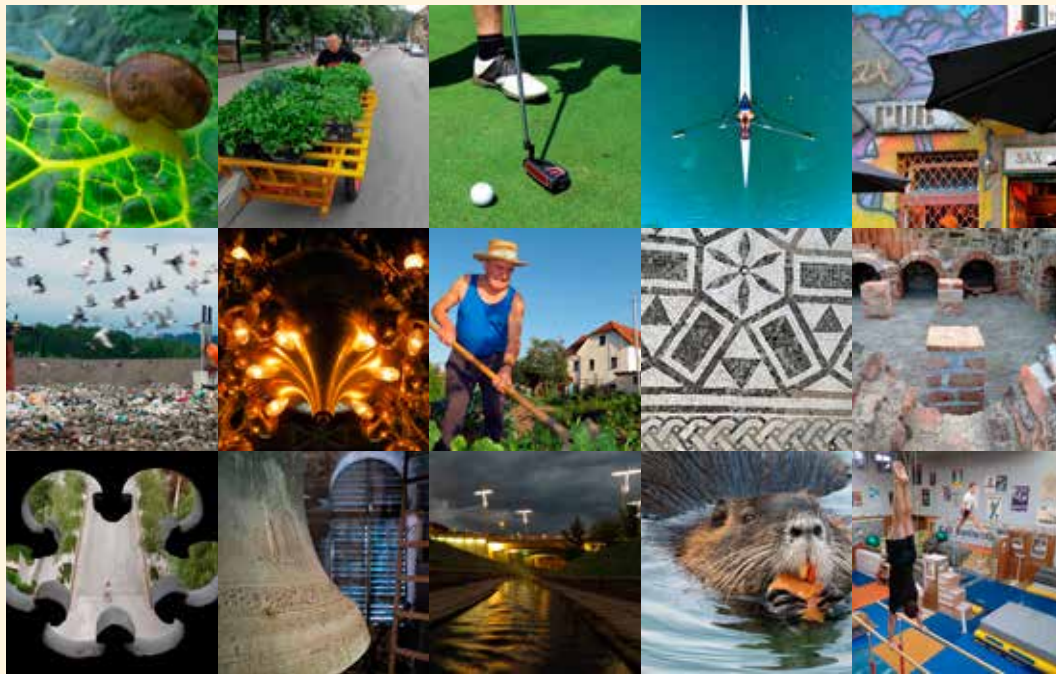

Foto: Borut Likar

Fotografije z razstave o Četrtni skupnosti Trnovo.

ČS Trnovo

Trnovo praznuje svoj dan

Breda Cajhen

Praznovanje v znamenju Jožeta Plečnika

V četrtni skupnosti Trnovo smo tudi letos pripravili vrsto prireditev in dogodkov ob dnevu naše četrtna skupnosti 9. oktobru. Naj spomnim. Ta dan je bil izbran za vsakoletno poglobljeno obujanje spomina na arhitekta Jožeta Plečnika, ki si je po dokončni vrnitvi v domovino 1920. leta izbral domovanje v Karunovi ulici v Trnovem.

Letošnje prireditve lahko razvrstimo v več vsebinskih sklopov: obujanje spomina oziroma predstavljanje ljudi, ki so se s svojimi deli zapisali v naš spomin, sodobni kulturni utrip, seznanjanje z zgodovinsko dediščino in naravne danosti za šport in rekreacijo.

Spomin na Plečnika je stalnica v našem programu. Njegovo domačijo bodo letos jeseni začeli prenavljati, zato se ga bomo spomnili z organiziranimi skupinskimi ogledi po njegovih sledih v Trnovem. Da. Teh sledi je veliko tudi tu, pa jih spričo monumentalnih stvaritev v drugih predelih Ljubljane včasih kar spregledamo. Letos jih ne bomo.

Spomin na akad. prof. dr. Bojana Accetta, organista Mateja Goršiča in trnovske gasilce

Spomnili se bomo tudi akademika prof. dr. Bojana Accetta, dr. med., utemeljitelja gerontologije na Slovenskem in med drugimi številnimi zadolžitvami in funkcijami prvega dolgoletnega predstojnika Trnovske interne bolnice, ki je danes sicer ni več. Je pa spričo staranja prebivalstva danes in v prihodnosti čedalje bolj aktualno geslo dr. Accetta: »Dodajmo življenje letom.« Njegov doprnski kip je pred leti naredil akademski kipar Mirsad Begić, poslej pa bo stal pred Centrom starejših Trnovo, na mestu nekdanje trnovske bolnišnice.

Še enega moža bomo predstavili sodobnikom – organista Mateja Goršiča iz Krakova. Bil je pevovodja v gledališču v sezoni 1848/49, orglavec in uspešen zborovski pevovodja v trnovski cerkvi. Kar pa ga dela najbolj znanega, je njegova večšina izdelovanja orgel.

In naposled se bomo spomnili tudi vseh nekdanjih trnovskih gasilcev in njihovih podpornikov. Pred gasilskim domom bo iz

dvometrskega debla hrasta, ki je odslužil svoj vek, nastala lesena skulptura gasilca, ki rešuje otroka. Naredil jo bo Vlado Cencelj. Gasilstvo ima v Trnovem dolgo in bogato tradicijo. Vedno znova vabijo v svoje vrste mlade prostovoljce in prostovoljke, zato bo pred osrednjo prireditvijo na OŠ Kolezija razstavljena gasilska oprema in predstavljena njihova dejavnost.

Zanimiv opis o zgodovini trnovskega gasilstva je v Vrhovčevi knjigi *Trnovska župnija v Ljubljani*. Tam izvemo tudi, da je bilo Trnovo rojstni kraj Franca Doberleta (1803–1874), očeta prostovoljnega organiziranja slovenskega gasilstva. Sploh je bil Franc Doberlet častljiv in vsestransko aktiven mož, saj je vpisan v knjigo med častne ljubljanske meščane, avstrijska vlada pa mu je naklonila dva zlata križca in naslov cesarskega svetnika.

Predstavitve kulturnega dogajanja

Drugi sklop prireditev bo prikazal sodobni kulturni utrip. Na več prireditvah se bodo predstavile skupine in posamezniki iz naših vrtcev, šol, domov, društev in drugih institucij z glasbenimi (instrumentalnimi in pevsкими), plesnimi, recitatorskimi in lutkarskimi nastopi. Posebej zanimivo bo predavanje mag. Olge Paulič, ki bo predstavila simboliko nagejlnov v umetnosti in kako se je le-ta spreminjala skozi umetnostnozgodovinska obdobja. S svojimi pesmimi nas bo razveselila tudi naša trnovska pesnica Nada Mihelčič. Osrednja prireditev bo letos na OŠ Kolezija. Že dve uri pred prireditvijo pa bodo društva iz naše ČS pred šolo ali v avli šole predstavila svojo dejavnost. Z razstavo ilustracij otroških knjig se bomo poklonili letošnji Prešernovi nagrajenci gospe Marlenki Stupica. V dvorani ČS pa bomo odprli stalno razstavo fotografij z motivi iz našega okolja avtorja dr. Boruta Likarja. Še na tri TV filme naj opozorim. To je občuten zapis o zgodovini Krakova in Trnovega avtorice Brede Kovič. Film *Poštar* je zgodba o trnovskem poštarju, ki ga je režiser Damjan Kozole spremljal na njegovi vsakodnevnih poti od vrat do vrat in ustvaril zanimiv prikaz življenja in razmišljanja »našega« poštarja in njegovo sporazumevanje z ljudmi, ki jih srečuje vsak dan. Tretji TV film bo prikazal Fabianijevo in Plečnikovo zapuščino.

Vodena ogleda kulturne dediščine in prikaz športnih dejavnosti

V tretji sklop sodi seznanjanje z našo kulturnozgodovinsko dediščino. Pripravili smo dva skupinsko vodena ogleda, ki bosta obiskovalce popeljala od Hradeckega mostu, prek Krakova,

Četrtni

mimo rojstne hiše Riharda Jakopiča in krakovske kapele, emonskih izkapanin do trnovske cerkve in nato po romantični Eipprovi ulici ob obrežju Gradaščice do Trnovskega pristani.

In končno sta tu še šport in rekreacija. Športno društvo Trnovo bo v treh večerih nastezaj odprlo svoja vrata in prikazalo številne športne dejavnosti. Srečali se bodo tudi ljubitelji balinanja, bolj korajžni pa bodo lahko celo jezdili na konjih. Vsem, ki še niso doživeli lepote vožnje po Ljubljani, pa toplo priporočamo, naj jo občudujejo s krova Barjanke.

Vse bralce glasila Ljubljana in tudi druge vabimo na naše prireditve, katerih obisk je brezplačen, predvsem pa tudi na ogled veliko lepega in zanimivega, kar premore naša četrtna skupnost.

Program prireditev ob 9. oktobru, Dnevu ČS Trnovo

Ponedeljek, 30. 9. ob 17. uri: Odkritje spomenika prof. dr. Bojana Accetta, dr. med., pred Centrom starejših Trnovo, Devinska ul. 1 b in odprtje **razstave fotografij dr. Boruta Likarja** v dvorani ČS Trnovo, Devinska ul. 1b

Torek, 1. 10. ob 16.30. uri: Filmski popoldan, TV film Poštar režiserja Damjana Kozoleta, in TV film *Moje Krakovo – MojeTrnovo* režiserke Brede Kovič, Urbanistični inštitut RS, Trnovski pristan 2, vhod iz prehoda

Sreda, 2. 10. ob 18. uri: Koncert učencev Glasbene šole Ljubljana Vič-Rudnik v dvorani Glasbene šole, Gradaška ul. 24; ● **ob 19.30. uri: Kulturni večer v spomin na organista Martina Goršiča** v Finžgarjevi galeriji v Trnovskem župnišču

Četrtek, 3. 10. ob 17. uri: Otvoritev razstave Ilustracije otroških knjig Marlenke Stupica v KUD-u France Prešeren Trnovo, Karunova ul. 4

Petek, 4. 10. ob 19. uri: Odkritje skulpture Pogumni gasilec pred Gasilskim domom na Cesti v Mestni log 31

Sobota, 5. 10. ob 9. in ob 14. uri: Vódeni ogled po Krakovem in Trnovem, zbirno mesto pred mostom Hradeckega na Krakovskem nasipu; ● **od 9. ure dalje: Srečanje ljubiteljev balinanja,** Veslaški klub Ljubljana, Velika čolnarska ul. 20, po naprejšnji najavi na tel. 041/ 544 060

Nedelja, 6. 10. ob 9,15. uri: Maša za arhitekta Jožeta Plečnika, Župnijska cerkev Trnovo; ● **od 11. do 16. ure: Ogled konjeniškega kluba,** Cesta dveh cesarjev 11

Ponedeljek, 7. 10. od 18. do 21. ure: Dan odprtih vrat Športnega društva Trnovo, predstavitev vadb, kot so pilates, joga, TNZ, ABC zdravja itd., Zihlerlova ul. 40

Torek, 8. 10. ob 16.30. uri: Filmski popoldan, TV film Fabiani: Plečnik režiserja Amirja Muratovića, Urbanistični inštitut RS, Trnovski pristan 2, vhod iz prehoda; ● **od 18. do 21. ure: Dan odprtih vrat Športnega društva Trnovo,** predstavitev vadb, kot so pilates, joga, TNZ, ABC zdravja itd., Zihlerlova ul. 40

Sreda, 9. 10. ob 11. in ob 15. uri: Vódeni skupinski ogled Po sledih Plečnikove ustvarjalnosti v Trnovem, zbirno mesto: most pred Trnovsko cerkvijo; ● **ob 16. uri: Kulturni popoldan,** predavanje mag. Olge Paulič: Simbolika nagejlnov v umetnosti, recitacije Nade Mihelčič ter nastop pevskih zborov Društva upokojevcev Trnovo in Mešanega pevskega zbora SCT, dvorana ČS Trnovo, Devinska ul. 1; **od 18.00 do 21.00 ure: Dan odprtih vrat Športnega društva Trnovo,** predstavitev vadb, kot so pilates, joga, TNZ, ABC zdravja itd., Zihlerlova ul. 40

razgledi

Meščanke in meščani ste prijazno povabljeni, da prispevate utrinke iz življenja v svojih četrtih skupnostih, sporočate o pridobitvah v vašem ožjem življenjskem okolju, pa tudi svoje predloge, pobude in vprašanja, na katera bodo odgovorili sodelavci Mestne uprave. Svoje prispevke pošljite na naslov: ➔

Mestna občina Ljubljana
Glasilo Ljubljana
Mestni trg 1
1000 Ljubljana

e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljana.si

Četrtek, 10. 10. ob 11. in ob 15. uri: Vodeni skupinski ogled **Po sledih Plečnikove ustvarjalnosti v Trnovem**, zbirno mesto: most pred Trnovsko cerkvijo; **ob 16. uri: Osrednja prireditev na OŠ Kolezija** s sodelovanjem vrtcev, osnovnih šol, glasbene šole iz ČS Trnovo, Doma Malči Belič in Pevskega društva upokojencev Trnovo, OŠ Kolezija, Cesta v Mestni log 46; **od 18. do 21. ure: Dan odprtih vrat Športnega društva Trnovo**, predstavitev vadb, kot so pilates, joga, TNZ, ABC zdravja itd., Zihlerova ul. 40

Sobota, 12. 10. od 10. ure dalje: Prevozi z ladjico Barjanka po predhodni najavi na tel. 041/544 060, zbirno mesto pod Prulskim mostom; **ob 14. uri: Vodeni ogled po Krakovem in Trnovem**, zbirno mesto: pred mostom Hradeckega, Krakovski nasip; **ob 15. uri: Družinski izlet Plečnik na kolesu**, zbirno mesto pred Plečnikovo hišo, Karunova ul. 4; **ob 17. uri: Lutkovna predstava za otroke**, KUD France Prešeren Trnovo, Karunova ul. 14

Nedelja, 13. 10. ob 19.30 uri: Orgelski koncert Goršičevih skladb, župnijska cerkev Trnovo

*V primeru objektivnih razlogov si pridržujemo pravico do sprememb.

ČS Posavje

3. Dan ČS Posavje

Tina Jeklic, predsednica ČS Posavje

Pa je bilo spet veselo! Dan ČS Posavje se je letos zgodil prav na 7. september, dan, ki je tudi praznik četrtne skupnosti. Praznovali smo na treh prizoriščih. Sončno soboto so z dopoldansko arhitekturno delavnico na Bratovševi ploščadi odprli arhitekti pobude **Skupaj na ploščadi**. Sledila ji je proslava v parku 7. september, v popoldansko-večernih urah pa smo se družili v športnem parku za Bratovševo ploščadjo.

Proslava ob spomeniku 7. september

Osrednji dogodek Dneva Četrtna skupnosti je bila letos proslava ob spomeniku 7. september, kjer je bila osrednja govornica

Foto: Rok Manfreda

Praznično vzdušje na dogodkih ob dnevu ČS Posavje.

predsednica Sveta ČS Posavje Tina Jeklic. Poudarila je, da je v času krize potrebno skupiti skupaj in si pomagati, predvsem pa spoštovati ustavno zagotovljene pravice, za katere so se borile generacije očetov in dedov. Zgodovina je učiteljica in za Slovenijo se trenutno zdi, da je površna učenka. Na proslavi so nastopili tudi Ženski pevski zbor Medenke, Moški pevski zbor Posavje in recitator Slavko Krušnik.

Z vsakoletno proslavo Spominsko društvo Novi cvet in KO ZB počastita spomin na 7. september leta 1941, ko so štirje mladeniči iz današnje ČS Posavje z revolverskimi strelji napadli tri obmejne miličnike in dva finančna stražnika. Pri napadu, s katerim so preprečili svojo aretacijo, so ranili dva miličnika. Ta dogodek je bil prvi oboroženi spopad v času 2. svetovne vojne na področju ljubljanskega Posavja. Mladeniči, stari 17 in 18 let, so bili Alojz Gogala, Jože Kališnik (oba sta padla v NOB), Miro Kos in danes še živeči in zelo čili Adrijan Kumar, ki se je proslave tudi udeležil.

Druženje in zabava s predstavitvijo ustvarjalnosti različnih generacij

Kot je že v navadi, smo športno igrišče za eno popoldne spremenili v pomanjšano posavsko četrt (Ljubljansko Posavje), kjer so se na enem prostoru predstavili mnogi, ki v naši skupnosti izvajajo svoje dejavnosti.

Že dopoldne so nogometno igrišče zasedli nogometaši. Zgodaj popoldne pa so jih nasledile igre in ustvarjalne delavnice za vse generacije. ● Gasilski društvi z Ježice in Stožic so na prizorišče pripeljali svoje gasilsko vozilo - cisterno, predstavili pa so se z delavnico, v kateri smo se tudi obiskovalci lahko preizkusili v gašenju z gasilnim aparatom. ● Knjižnica z Glinškove ploščadi se je za to popoldne preselila na hribček pod krošnjo dreves. ● Osnovna šola Danile Kumar je pripravila razstavo slik in spisov na temo gasilcev. ● Mladi zmaji so v šotoru pripravili ustvarjalnice za majhne in velike. ● Policija je predstavila svoji patroljni vozili, kombi in motorno kolo, veliko zanimanja pri otrocih pa je požela tudi druga zaščitna oprema. ● Karate klub Forum se je predstavil z malo šolo karateja, ● Teniški center Kleče s teniško delavnico, ● Fitness center Cube s sodobno vadbo na sobnih kolesih – spinning, ● ČS Posavje pa je pripravila hojo po vrvi in srečelov.

Foto: Blaž Jamšek

Arhitekturna delavnica na Bratovševi ploščadi.

Dogajanje spremljevalnega programa je bilo povezano v športno-kulturni poligon, v katerem so morali tekmovalci pri vsaki delavnici opraviti določeno nalogo in na koncu v knjižnici na hribčku zrecitirati tudi kitico ene od znanih slovenskih pesmi.

Program se je na osrednjem odru pričel ob 17. uri s prihodom Pihalnega orkestra Bežigrad, ki je povezal proslavo pred spomenikom 7. september z dogajanjem v športnem parku. Tu so na osrednjem odru za začetek zaplesali plesalci Folklorne skupine Kolovrat, Društvo vrtnica je predstavilo s skupinskim plesom, člani Karate kluba Forum so prikazali demonstracijo karate vaj, krajanka Lidija Deu je navzoče nasmejela z jogo smeha, duo Bit 2Box je pokazal, kako zvenijo bobni, tudi če bobnov ni, kakšne zvoke ustvarijo že sama usta. Učenci OŠ Danile Kumar so se predstavili z nagrajeno predstavo bruselskih plesov in recitalom, plesalci Špela dance centra so s svojo predstavo hip-hopa in breakdancem očarali mlajše generacije. Zadnji del zabave sta obarvali glasbeni skupini Pastichon in za konec še Gašperčki; slednji zaigrajo vse, od narodnozabavnih do lepih dalmatinskih pesmi. Večer sta zaključili orientalski plesalki, v rdečih oblekah sta nas v soju uličnih luči ponesli na Daljni vzhod ...

Nastopajočih je bilo čez 200. Zares neverjetno je, koliko je ljudi, ki so pripravljene sosedu polepsati dan. Bil je poseben dan za posebne ljudi, krajane ČS Posavje. Vsako leto se nas zbere več, vedno bolj živahno je in komaj čakamo, da se naslednje leto spet srečamo.

Ploščad – naše dvorišče, igrišče, srečišče....

Damjana Hudnik Zaviršek

Nostalgčni spomini na brezskrbne otroške igre na ploščadi, opazovanje njenega samevanja z balkona bloka danes ter predvideni načrti za njeno tehnično sanacijo – vse to je prispevalo k pobudi arhitektov (tistih, ki še vedno stanujemo v soseski Ruski car in drugih), da se želimo aktivno vključiti v proces njene prenove in nadgradnje.

Pobudniki projekta SKUPAJ NA PLOŠČADI (arhitekti Damjana Hudnik Zaviršek, Špela Nardoni Kovač, Anja Jutraž, Blaž Jamšek) menimo, da so odprte javne površine velik neizkoriščen potencial soseske, in želimo s svojim delovanjem spodbuditi prebivalce k razmisleku in vključevanju v proces revitalizacije in prenove, ki bo potekala v naslednjih letih večplastno, tako z vidika vsebinske in oblikovne prenove kot z vidika večje socialne povezanosti prebivalcev. Zavedamo se spremenjene vloge arhitekta v družbi, ki izzivov v prostoru ne rešuje iz pisarne, temveč prevzame vlogo aktivista, ki na konkreten način deluje v okolju, tudi s povezovanjem in izobraževanjem različnih uporabnikov prostora.

Ob 3. Dnevu Četrtna skupnosti Posavje smo svoja razmišljanja o tem, kaj bi lahko bilo na ploščadi in kako kvalitetno se na njej lahko preživlja prosti čas, skušali prikazati z izvedbo delavnice za otroke PLOŠČAD – NAŠE DVORIŠČE, IGRISČE, SREČIŠČE. Predzadnji dan počitnic smo lepo sončno popoldne z otroki preživeli na Bratovševi ploščadi. Med sprehodom smo iskali zamisli o tem, kaj vse bi lahko bilo na našem dvorišču, kaj nam je na njem všeč, kaj bi radi spremenili, kako zanj skrbimo. Nekaj otroških zamisli: plezalna stena na fasadi bloka,

hišice na drevesih, plesišče pod zvezdami, fitness na prostem, bazen ... Otroci so ideje predstavili z risbo na papirju, s kredo na ploščadi ...

Na dan praznika Četrtna skupnosti Posavje smo na osrednjem zelenico započeli palice, med njimi smo napenjali pisane vrvi in skupaj izdelali preprosta igrala, igralne koticke, preproste klopi za posedanje ter si skupaj ogledali razstavo otroških risb. Ploščad smo spremenili v galerijo na prostem, v igrišče, srečišče različnih generacij, saj so se nam z veseljem pridružili starši otrok, babice, dedki in sosedje.

PLOŠČAD – SREČIŠČE!

Iz povezanih lesenih palet smo izdelali široke stopnice za dostop na zelenico. Namen izdelave stopnic je bil, prebivalce povabiti na zelenico, ki smo jo spremenili v igrišče, prostor za posedanje in koticke za igranje. Iz odpadnih lupin stolov smo izdelali preprosta sedišča. Na ploščadi namreč potrebujemo več urbane opreme za posedanje in druženje pred bloki.

PLOŠČAD – GALERIJA NA PROSTEM!

Plošče iz umetne mase smo povezali v preproste razstavne panoje ter jih namestili ob drogove javne razsvetljave. Ploščad je lahko galerija na prostem. Razstavljene otroške risbe so razkrile mnoge drzne pa tudi čisto realne zamisli o tem, kaj vse bi lahko bilo na ploščadi. Na zelenico smo postavili drevesa v loncih. Posedanje v senci drevesa ali pergole, več zelenja na ploščadi ugodno vpliva na mikroklimatske razmere na dvorišču, te pa na dobro počutje in željo po zadrževanju na njem. Prostor ni več prepuščen vetru in sončni pripeki, ljudje pa so ob posedanju pod krošnjami zaščiteni pred pogledi.

PLOŠČAD – IGRIŠČE!

Lesene palice smo započeli v zemljo in med njih napletli polprosojni zastor iz pisanih vrvi ter tako ustvarili koticke za otroško igro. Namen izdelave zastorov je bil ustvarjanje intimnejših prostorov za igro na veliki odprti površini. Otroci so si uredili koticke po svoje – v njih so namestili pisana sedišča. Lesene količke smo zabili v zemljo, med njimi so otroci razpredli pisane vrvi v »pajkovo mrežo«. Preprosto igralo je otroke navdušilo – med vrvmi so se plazili, jih prestopali in preskakovali. Zelenica je postala prostor za igro. Namen delavnice je bil, povabiti prebivalce soseske k razmisleku o veliki odprti površini med bloki, o dejavnostih, ki bi jim bila lahko namenjena. S preprostimi igralnimi instalacijami smo skušali prikazati nekaj načinov preživljanja prostega časa na našem dvorišču in prebivalce povabiti, da poiščejo in predlagajo svoje zamisli. S pletenjem pisanih vrvi med palicami in količki smo poleg igrišča pletli medsosese in medgeneracijske vezi.

Vodenje delavnice SKUPAJ NA PLOŠČADI: Damjana Hudnik Završček, Špela Nardoni Kovač, Anja Jutraž, Blaž Jamšek

Avtor fotografij: Blaž Jamšek

Izvedba delavnice: Damjana Hudnik Završček, Špela Nardoni Kovač, Anja Jutraž, Blaž Jamšek, Nina Vidrih, Anja Benedičič, Saša Buncič, Eva Fišer Berlot, Alenka Kreč Bricelj, Katja Nograšek, Andrej HZ ...

Info: skupajnaploščadi@gmail.com

Foto: Dunja Wedam

Asfaltiranje je Ulica bratov Kunovarjev.

Asfaltirana je Ulica bratov Kunovarjev

Bratov Kunovarjev ulica leži v osrednjem delu naše ČS. Zelo prevozno makadamsko cesto je bilo potrebno večkrat letno nasuti, ob deževju so jo krasile velike luže. Kako je bilo šele pozimi ... Obljubili so, da bo cesta v letošnjem letu asfaltirana, pa smo rekli, da ne verjamemo, dokler se ne zgodi. In se je res. Avgusta so prihrumeli stroji, nekaj tednov so potrebovali in dobili smo novo asfaltirano ulico s pločnikom in uličnimi svetilkami. Na veselje tamkajšnjih stanovalcev in številnih okoliških, ki jim cesta predstavlja del dnevnice poti.

Povabilo na nedeljski Tek ob Savi!

Karel Lazar

Športno društvo Ljubljana Ježica vas vabi v nedeljo, 13. oktobra, na stoženski hipodrom, kjer bo start in cilj 21. TEKA OB SAVI. Prijavite se lahko po 8.30 uri pa vse do starta, ki bo ob 10. uri. Proge so ravninske, ob Savi, zunaj prometa, zavarovane in označene. 1.5- in 4-kilometrski so primerne za otroke in manj pripravljene, saj 4 kilometre lahko tudi hitro hodite. Na 12- in 21-kilometrski nedeljski tek pa se lahko tekači podajo za pripravo na Ljubljanski maraton. Na progi bo poskrbljeno za napitke, na cilju pa za topel čaj in zdrav prigrizek. Seveda bodo prvi trije v vsaki kategoriji dobili medaljo. Ljubljančani, vabljeni ste tudi kot gledalci in spodbujevalci tekačev ob progi in na cilju pred tribuno na hipodromu. Lahko pa ogled teka združite z izletom južno od hipodroma ob Savi, kjer je Mestna občina Ljubljana uredila lepe sprehajalne poti, in zaključite s kosilom v eni od okoliških gostiln.

Garažna razprodaja v parku

Alenka Kreč Bricelj

V nedeljo, 29. septembra (v primeru slabega vremena pa 6. 10. 2013), v parku med Glinškovo ploščadijo in Mucherjevo ulico lokalna iniciativa Akcija v parku in ČS Posavje pripravljata že drugo jesensko Garažno razprodajo. Na programu je peka palačink, nastop mladih brakedancerjev, namestitev gugalnic in visečih mrež na drevesih v parku, izbor knjig v knjižnici iz kufra, merjenje moči na atletskem poligonu ... Poleg zakladov iz kleti in podstrešij so sosedom ali prodajo ponujena tudi domača ročna dela, vložene in pečene dobrote ter pridelki z domačega vrta.

Foto: Alenka Kreč Bricelj

Garažna razprodaja

ČS Center

Po sledah antične Emone

Marijana Kobe

Na željo starejših občanov in občank je Četrtna skupnost Center v okviru programa komisije za kulturo konec maja pripravila sprehod po arheoloških parkih Ljubljane. Strokovno je ogled organiziral Mestni muzej Ljubljana. Vsa arheološka mesta so dostopna tudi gibalno oviranim obiskovalcem.

Zbrali smo se pred Mestnim muzejem in se razvrstili v tri skupine. Našo skupino je vodila Sandra Tolič, zgodovinarica in sociologinja, ki končuje študij. Povedala je, da je danes Emona že dobro raziskana in nekateri ostanki so na ogled v središču Ljubljane. Tudi po zaslugi Mestnega muzeja, ki že več kot 50 let dejavno sodeluje pri arheoloških raziskavah. Podali smo se na pot po 2000 let stari dediščini Ljubljane po krožni poti, po najdbah iz rimske Emone, ki jo povezuje deset točk: ● kletni prostori Mestnega muzeja, ● arheološki park Emonska hiša, ● rimski zid s Plečnikovo piramido, ● rimska kloaka, ● arheološki park Zgodnjekrščansko središče, ● zahodno obzidje Emone, ● severno obzidje Emone, ● Emonec, ● severna vrata v Emono in ● Chopinov prehod (med Maximarketom in Kongresnim trgom). Krožna pot je dolga 2 kilometra, ogled traja nekaj manj kot uro. Najbolj znana sta kip Emonca v parku Zvezda in ostanki južnega mestnega obzidja na Mirju. Emona je najbolj ohranjena v dveh arheoloških parkih. Bila je prvo pravo mesto v širšem ljubljanskem prostoru. Imela je pravokoten tloris z osrednjim trgom (forumom) ter mrežo pravokotno križajočih se cest, med katerimi so bile stavbne površine.

Po uvodnih besedah smo se najprej spustili po stopnicah v kletne prostore Mestnega muzeja, kjer smo si lahko ogledali dele emonskega predmestja, del rimske ceste proti Dolenjski, pločnik iz zbite gline in ob njem ostanke rimske hiše, v kateri so našli tudi peč za peko kruha. V globini so še danes vidni kanalizacijski kanali, ki so odvajali odpadno vodo v Ljubljano. Mesto je obdajalo obzidje s stolpi in eden ali dva jarka, napolnjena z vodo. Ko smo stopili iz Mestnega muzeja, se nam je pogled ustavil na Križevniški cerkvi. Vanjo je vgrajen nagrobnik družine Kancijev, ki je izviral iz Akvileje, današnjega Ogleja. Pot po Emoni nas je vodila naprej mimo spomenika francoske revolucije, ki označuje prostor, kjer so pred 2000 leti stala vzhodna mestna vrata. Na tem mestu so arheologi našli fragment napisu, ki je stal nad vrati in iz katerega izvemo, da je bila Emona ustanovljena leta 14 našega štetja. Ustanovitelj mesta je bil cesar Avgust skupaj s svojim posinovljencem Tiberijem. Spustili smo se proti Mirju v arheološki park Emonska hiša, prej Jakopičev vrt. Na tem mestu so odkrili rimsko stanovanjsko zgradbo s konca 4. in začetka 5. stoletja. Predvidevajo, glede na kakovostno stavbo – s tlaki, ogrevanjem, dvobarvnimi geometričnimi mozaiki –, da je tu prebivala premožna rimska družina. Tudi sistem talnega ogrevanja prostorov so že imeli.

Teja Kranjc

Udeleženci ogleda Arheoloških parkov pri ogledu stare rimske hiše.

Pri križišču Mirja z Barjansko cesto je viden ohranjeni del južnega emonskega obzidja na Mirju. Obzidje je bilo široko 2,40 m, tu je bilo ohranjeno v višini 4,25 m, njegova prvotna višina pa je bila od 6 do 8 m. V tridesetih letih 20. stoletja je obzidje in mestne utrdbe preoblikoval arhitekt Jože Plečnik in dogradil kamnito piramido nad glavnimi južnimi vrati, postavil lapidarij ter obokano kapelo. Meja originalnega zidu je danes označena z belimi prodniki, kar lahko takoj opazimo. Bili smo presenečeni, kako lepa zelenica s starimi drevesi se razteza vzdolž obzidja za piramido. Sem se bomo še vrnili.

Naslednja točka je bila ploščad med bloki na Ferantovem vrtu. Tu je bilo srce Emone, forum, na vzhodnem robu pa bazilika. Forum je bil odprt prostor, kjer so meščani trgovali in se zbirali. Na tem prostoru so uprizarjali tudi gladiatorske igre, različne gledališke predstave in atletska tekmovanja. Tukaj so bili postavljeni kipi znanih meščanov in kip vladajočega cesarja. Mesto Emona je zidano v pravilnem pravokotniku; temu se je prilagajal tudi forum.

Nasproti Cankarjevega doma, za Osnovno šolo Majde Vrhovnik, smo si ogledali še drugi arheološki park iz časa rimske Emone. To je zgodnjekrščansko središče. Tu je bila nekoč rimska stanovanjska zgradba, zgrajena v začetku 1. stoletja. Bila je večkrat prezidana, dozidali so tri bazenčke, kar kaže na to, da je bilo tu zasebno kopalnice. V začetku 5. stoletja pa so zgradili še krstilnico z bazenčkom za krščevanje. V parku Zvezda smo si ogledali še kip Emonca, moškega, oblečenega v togo. Nešteto krat hodimo mimo bronastega kipa s pozlato, ki je nekoč stal na grobu premožnega Emonca. Na tem ogledu pa je marsikdo prvič slišal, da je bil najden leta 1836 pri kopanju temeljev za današnje Kazino in da je na njem upodobljeni mož živel v 2. stoletju, v času cesarja Trajana. Pod Emoncem stoji sarkofag iz severnega emonskega grobišča, razstavljen ob Plečnikovem podhodu. Ob koncu naše arheološke poti smo si ogledali še Chopinov prehod, kjer je podrobna maketa mesta Emone. V ozadju se prikazuje video o življenju v stari Emoni.

Ne glede na vreme smo pozorno sledili besedam naše vodičke, saj so bile njene pripovedi izredno zanimive in poučne. S sabo je imela fotografije velikega formata, iz katerih je bilo razvidno, kako so bili videti objekti, predmeti, posodje in drugi rekviziti pred 2000 leti. Tako je pomagala naši domišljiji, da smo si ob pogledu na razvaline in druge arheološke ostanke lažje predstavljali življenje v antični Emoni. Zares zanimiv in didaktičen je bil ta dopoldan za naše upokojece. Razšli smo se zelo zadovoljni in tudi deževalo ni več.

ČS Šiška

Festival Morš bit kul

Aleš Susman

Četrtni mladinski center Šiška Javnega zavoda Mladi zmaji se je svojo peto obletnico odločil obeležiti z večjo prireditvijo, pravzaprav kar manjšim festivalom. Ime festivala *Morš bit kul* izhaja iz pogovora z mladimi, v katerem so poudarili imperativ današnje družbe, ki mlade sili v konformizem, v katerem »morš bit kul«, v katerem se moraš podrežati splošnim smernicam, da ne izstopaš, »da si ne delaš bruk«. ČMC Šiška je pri razbijanju tega mita združil moči z najpomembnejšimi akterji šišenske urbane kulture z namenom, da mladim ponudi možnost kreativnosti in lastnega izražanja znotraj lokalnega okolja, tako rekoč na domačem pragu. Na dvorišču in v preddverju stavbe Kino Šiška se je zvrstila vrsta zanimivih delavnic.

Najbolj obiskano je bilo gotovo grafitiranje v izvedbi Klana 1107. Mladi udeleženci so bolj ali manj spretno prenašali lastne skice s papirja na zidove vhoda v podhod pod Celovško cesto in pod vodstvom Azrama spoznavali, kako sprejeti brez ali s čim manj kapljanja in curljanja. »Barvito« je bilo tudi neposredno

Foto: Andrej Lamut

Na delavnici grafitiranja so se lahko preizkusili popolni začetniki, svoje znanje pa so pokazali tudi bolj zverzirani, nadobudni mladi pa so bili navdušeni nad DJ Yanooshem. Pred Kinom Šiška so mladostniki predstavili urbane športe in treninge brakedancea.

pred vhodom, kjer so pod taktirko mojstrov iz Urbanroofa mladi izvajali trike z rolerji in rolkami in plesali breakdance ter poželi nemalo glasnega odobravanja gledalcev in mimoidočih. Divji ritmi so se nadaljevali ob vstopu v preddverje, kjer je DJ Yanoosh v organizaciji Kina Šiška mlade učil umetnosti didžejanja. Glasba je bila ravno prave glasnosti, da so mladi brez pretiranega napora lahko kakšno rekli z dekleti iz Info stojnice ŠKUCA in se tako seznanili z dogajanjem na mladinski sceni. Pogled pa je potem odtaval k lično pripravljene razstavi društva Smetumet, kjer so fotografije v okvirih in na fotlampijončkih prikazovale motive iz Šiške, ki so se dopolnjevali z abstraktno motiviko. Tiste, ki jih je dogajanje užejalo, je Kino Šiška razveselil s posebnim Morš bit kul cenikom, ki je določene, sicer dražje pijače, nudil po ceni 1,5 evra.

In mladi, ki jim je bilo dogajanje namenjeno in so ga navsezadnje soustvarjali? Seveda se jih je kar trlo. Največ domačih, iz Šiške, prišli pa so tudi iz drugih četrtnih mladinskih centrov, iz MC Jedro iz Medvod in iz Škrlovca iz Kranja. Zadovoljni obrazi, od barve umazane roke, smeh, aplavzi ob zvoku pristankov z rolerji in rolkami ali izvedbi breakdance trika, ki so odmevali od okoliškega betona, so nedvomno vnesli iskro življenja v siv dan. In za slovo še besede udeleženca DJ delavnice Sandija, ki so morda odmevale celo bolj od ritmov, ki jih je vrtel: »Morš bit kul, morš bit drugačen, ne smeš slediti čredi!«

ČS Bežigrad

Poulični festival Biti mlad je zakon

Katarina Žugman

Pa je za nami že peti poulični festival *Biti mlad je zakon*, ki ga vsako leto konec avgusta prireja Javni zavod Mladi zmaji, Četrtni mladinski center Bežigrad Mladinc, med bloki v soseski BS3.

Četrtek, 29. avgusta, je bil obarvan s športom. Obiskovalci so se preizkušali na nordijskih rolkah, v poligonu, na turnirju iz namiznega tenisa, v metu trojk, v švedski igri qubes, učili so se cirkuških veščin, na voljo je bilo tudi veliko drugih športnih rekvizitov in družabnih iger. V senčki med drevesi je med

tem veselim rajanjem potekal sproščen pogovor prostovoljk iz društva Drogart z našimi starejšimi mladostniki, kjer je bila beseda o drogah, alkoholu, varni vožnji in podobnih, za mlade pomembnih temah.

Petek, 30. avgusta, je minil v znamenju umetniškega ustvarjanja. Obiskovalci so izdelovali nakit, slikali na platna, krasili lončke in sadili netresk, se preizkušali v poligonu in iskanju skritega zaklada, mladostniki pa so ustvarjali tudi grafito. Posebej nas je razveselil obisk trinajstletnega beatboxerja Tilna, ki smo mu z navdušenjem prisluhli, prav tako pa smo bili veseli Klemna, ki je s svojim glasom in kitaro obudil stare rokarske čase. Tudi letos je ves čas festivala potekal dobrodelni bazar.

Letošnji festival ne bi bil tako uspešen, če nam na pomoč ne bi priskočile prostovoljke Valentina, Teja in Lara, ki so s svojo energijo dogajanju dodale prav poseben pečat. Hvala! Zahvala pa gre tudi našemu EVS prostovoljcu iz Francije Jordanu in študentoma Simoni in Gašperju. Prepričana sem, da nam je uspelo otrokom in mladim popestriti zadnja dva dni počitnic in jih tako v duhu sproščenosti in veselja pospremiti prveemu šolskemu dnevu naproti.

Ob tej priložnosti pa želimo omeniti tudi, da Četrtni mladinski center Bežigrad 25. oktobra praznuje svoj 6. rojstni dan. Lepo vabljeni vsi, ki ste v vseh teh letih pomagali pri uresničevanju našega poslanstva, in vsi, ki vas zanima, kaj vse smo v teh letih ustvarili.

ČS Črnuče

ČMC Črnuče je upihnil tretjo svečko

Nina Mlakar

Četrtni mladinski center Črnuče (ČMC), ki deluje pod okriljem Javnega zavoda Mladi zmaji, je v petek, 13. septembra, praznoval svoj tretji rojstni dan.

Kot vsako leto smo tudi letos za vas pripravili pester program. Vseskozi ste se lahko sladkali s palačinkami, ki jih je s pomočjo mladostnikov pripravljala prostovoljka Neja. Društvo GUMB je dnevu primerno poskrbelo za prav posebno ustvarjalno

Foto: Katarina Žugman

Dobrodelni bolšjak.

Foto: Katarina Žugman

Pestro dogajanje med bloki soseske BS3.

Foto: Lara Jerkovič

Ustvarjanje grafitov.

delavnico, na kateri so se obiskovalci s poslikavo obraza in izdelavo različnih pripomočkov lahko za en dan spremenili v zombije. Za tiste malo manj drznejše Astronomsko društvo Labod omogočilo opazovanje Sonca in Lune skozi teleskop, adrenalinski navdušenci pa so lahko spuščali vodne rakete. Bonbon ste si lahko prislužili z uspešnim hokejskim strelom na gol, ki ga je branil francoski prostovoljec Jordane. Anja iz Inštituta za afriške študije pa je skupaj z našimi mladostniki in prostovoljcem Jožetom poskrbela, da je bilo celotno dogajanje fotografirano in dokumentirano.

Vrhunec dogajanja so bile plesno-glasbene točke Šole za nastopanje BAST in nastop raperja Kurto AJ-a ter beatboxerja Tadeja. Praznovanje smo zaključili s prav posebno torto, ki jo je skupaj z mladostniki pripravila praktikantka iz Litve Egle.

Hvala vsem obiskovalcem, izvajalcem, prostovoljcem in mladostnikom, da so skupaj z nami pričarali nepozabno praznovanje. Se vidimo v ČMC-ju!

ČS Polje

Mladi zmaji iz Zaloga z nogometom proti diskriminaciji

Marko Taljan

Četrtni mladinski center Zalog, ki deluje v okviru Javnega zavoda Mladi zmaji, je v sodelovanju z Društvom DIH - Enakopravni pod mavrico, Zavodom enostavno prijatelji in številnimi prostovoljci na Plati, športnem igrišču OŠ Zalog, pripravil 12. izvedbo družabno rekreativne prireditve *Plata 2013 – Z nogometom proti diskriminaciji*. Ob tej priložnosti je ČaMaC, kot mladostniki imenujejo svoj center v Zalogu, zaznamoval tudi šesto obletnico svojega delovanja. Z druženjem, ki je minilo na zadnji poletni dan, smo na Plati še enkrat več utrjevali prijateljske vezi, krepili občutek za ferplej in razbijali predsodke do drugačnosti.

Foto: Jože Jeraj

Hokejska delavnica.

Foto: Jože Jeraj

Nastop skupine BAST.

Foto: Jože Jeraj

Opazovanje sonca.

Mladi so svojo energijo usmerili v športne boje v malem nogometu in v metanju trojk, se preizkusili v hokeju na asfaltu, na otroškem poligonu in v različnih šaljivih športnih tekmovanjih. Svojo ustvarjalnost so sproščali na številnih ustvarjalnih in modelarskih delavnicah, kot so velikanska slikarska delavnica, izdelava navijaških pripomočkov, izdelava namiznega nogometa iz lesa, žog iz kartona, poslikava obraza in druge. V okviru kotička *Sadnica* in priprave sadnih nabodal smo poudarili pomen zdrave prehrane za kakovostnejše življenje.

Na nogometnem turnirju je tokrat sodelovalo 10 moštev iz Zaloga in okolice, skupno 70 nogometašev. Pokala za končno zmago na nogometnem turnirju se je ob koncu veselilo moštvo Polje. Za najboljšega igralca turnirja je bil izbran Miran Ivanovski. Na tekmovanju v metanju trojk je bil najnatančnejši Sefer Zahić. Na posebno povabilo organizatorjev so bili na nogometnem igrišču tokrat z nami nogometaši iz Azilnega doma v Ljubljani z ekipo AD Tigri in ekipa nogometašev s statusom begunca Tigers Slovenia.

V popoldanskih urah smo s predstavniki različnih generacij Založanov, pa mestnih in četrtne oblasti, Kulturno umetniškega društva KUD C3 ter Četrtnega mladinskega centra Zalog na javni debati *Gradimo svoj prostor Zaloga! Javno mnenje šteje!* iskali odgovore na vprašanje: *Kako razvijati prostorske potrebe v Zalogu?* Predstavljene so bile tudi številne pretekle pozitivne prakse medgeneracijskega sodelovanja in vključevanja v zaloški lokalni skupnosti.

Za prigrizek so ob zvokih glasbe, ki so jo izbrali in vrteli mladostniki, odlično poskrbeli prostovoljci, ki so za nogometaše in druge sodelujoče ter obiskovalce pripravili kopico sendvičev in osvežilnih napitkov. V dogajanju na Plati so uživale vse generacije Založanov, med katerimi so močno prevladovali mladostniki in otroci, ki jim je prireditev namenjena.

Dogodek so poleg ustanoviteljice JZ Mladi zmaji - Centra za kakovostno preživljanje prostega časa otrok in mladostnikov, Mestne občine Ljubljana in Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport – Urada RS za mladino s svojim sodelovanjem omogočili tudi: OŠ Zalog, ČS Polje, Prostovoljno gasilsko društvo Zalog in Župnija Ljubljana Kašelj-Zalog ter podjetja iz lokalnega okolja: Panem d.o.o., Gigola d.o.o. PE Vevška pekarna in Perutnina Ptuj d.d. V imenu mladih se zahvaljujemo za njihov prispevek.

(Marko Taljan je koordinator v Četrtnem mladinskem centru Zalog.)

ČS Moste

TunY: Mi smo generacija Y – velik izziv za učitelje

Barbara Čampa

OŠ Nove Fužine se že od leta 2006 uspešno vključuje

v mednarodne projekte v okviru programa Evropske skupnosti Vseživljenjsko učenje, podprograma Comenius - Večstranska šolska partnerstva. Z začetkom novega šolskega leta smo vstopili v drugo leto izvajanja zanimivega dvehletnega projekta TunY, v okviru katerega sodelujemo s šestimi šolami iz Španije, Nemčije, Turčije, Poljske, Portugalske in Grčije.

O vsebini in namenu projekta

Akronim TunY je pomenljiv in izhaja iz angleške različice naslova *We are Yers - a tuning challenge for teachers* (tuny = melodičen). TunY je namenjen učencem in učiteljem. Poudarek je na pomenu medgeneracijskega in mednarodnega sožitja. V šolah imamo dandanes učence in dijake, ki jih imenujejo generacija Y (imenovana tudi digitalna generacija). Ta se pomembno razlikuje od preostalih generacij, zato je prav, da se med seboj dodobra spoznamo in s tem ustvarimo pogoje za bolj prilagojeno in učinkovito sobivanje, poučevanje in učenje. Dejstvo je, da generacija Y odrašča obkrožena z digitalno tehnologijo, da živi in se uči drugače. Navade, vedenje, komunikacija, vrednote, življenjska filozofija in stil, interesi, motivacija ter načini preživljanja prostega časa se pomembno razlikujejo od preostalih generacij (generacija X, Baby-Boom ...). Učitelji ugotavljamo, da obstoječe učne metode in pristopi pri delu z generacijo Y prepogosto niso tako učinkoviti, kot so bili z generacijami v preteklosti, da bi z njimi ustrezno dosegali zastavljene učne cilje.

Foto: Barbara Čampa

TunY tim učencev in učiteljev z ravnateljico ob otvoritvi projektne razstave v Knjižnici Jožeta Mazovca.

Kaj ponuja TunY?

Učencem daje številne možnosti, da preizkušajo svojo kreativnost na različnih področjih in tako izrazijo sebe, da doživijo pozitivne izkušnje in ozavešajo svoje močne lastnosti (radovednost, produktivnost, kreativnost, iznajdljivost, odprtost, urnost, fleksibilnost, drznost ...) ter razvijajo svoje, domnevno šibkeje lastnosti (vztrajnost, potrpežljivost, empatijo, spoštljivost, odgovornost, strpnost). Mentorstvo pa učiteljem prinaša koristne uvide v zvezi z generacijo Y. Projekt je priložnost za učenje razumevanja njihovega sveta, namesto da jih skušamo ukrojiti po svoji podobi in pričakovanjih.

Medsebojno spoznavanje oziroma »uglaševanje« omogoča izvajanje različnih kulturnih dejavnosti na teme, kot so: umetnost, film, digitalni mediji, poezija, narava ... v matični šoli in na mednarodnih srečanjih. Od začetka projekta (septembra 2012) so se zvrstila že štiri: v Grčiji, španski Kataloniji, na Poljskem in v Nemčiji, udeležilo pa se jih je 13 učencev in 7 učiteljev naše šole. Oktobra letos bodo gostili srečanje Portugalci, februarja 2014 pa Slovenija, torej OŠ Nove Fužine.

Učencem je prepuščena vsa kreativnost in vsebina kulturnih tem, učitelji pa jim zagotavljamo pogoje dela in usmeritve. Učitelji jih ob njihovem delu opazujemo z namenom, da ugotovimo, katere metode in pristopi bi lahko izboljšali rezultate poučevanja in učenja generacije Y. Svoje ugotovitve bomo ob koncu projekta strnili v obliki priložnice za učitelje.

Vsebine TunY-ja smo smiselno vključili v učne načrte posameznih šolskih predmetov in v različne obšolske dejavnosti. Sodeluje približno 25 učencev od 7. do 9. razreda in 15 učiteljev.

V času od začetka projekta pa vse do danes smo lahko pričali številnim zanimivim rezultatom oziroma izdelkom, ki so plod zavzetega dela učencev in učiteljev vseh sedmih šol, sodelujočih v partnerstvu. Videoinstalacije, umetniške razstave, TV oddaje, članki, brošure, filmski festivali, javne predstavitve in seveda štiri uspešno izpeljana mednarodna srečanja, ki so za nami. Posebej smo na šoli ponosni na to, da smo prek projekta vzpostavili medvrstniško pomoč, ustanovili umetniški klub ter za naše najmlajše učence porisali šolske asfaltne površine s shemami za skakalne igre. Več o TunY dogajanju pa lahko v sliki in besedi najdete na spletnem naslovu <http://193.2.12.11/comenius/>

Foto: arhiv MC Zalog

Javna debata *Gradimo svoj prostor Zaloga! Javno mnenje šteje!*

Namesto zaključka oziroma beseda o TunY stranskih učinkih ...

Lepo je spremljati in čutiti, kako šola diha s projektom. Mladež in šolniki v istem čolnu živimo zanimivo skupno zgodbo, vzporedno in prepleteno s tisto, ki se dnevno dogaja na relaciji kateder - šolska klopa. Velja spomniti, da se vključenost v projektno delo tako pri učencih kot učiteljih dogaja na povsem prostovoljni osnovi. Da delo na projektih vsebinah pomeni šolarjem in njihovim mentorjem pravzaprav dodatno obveznost. Za opravljeno delo učenci ne prejmejo dodatnih petic in učitelji ne dodatnega plačila. Nagrade prevzamejo pač drugačno, trajnejšo obliko ... Projektne način dela namreč nudi brezplačen trening sodelovalne naravnosti, potrpežljivosti, vztrajnosti, samostojnosti, samozavesti, sočutja, strpnosti, optimizma ter neskončne priložnosti razvijanja kreativnosti na vseh mogočih področjih. Neprecenljivo in še kako šteje.

(Zapis Barbare Čampa je nastal v imenu učencev, kolektiva in projektne skupine TunY – Comenius OŠ Nove Fužine.)

ČS Rudnik

Nov Dnevni center aktivnosti za starejše Rudnik

Dr. Tanja Pihlar

3. septembra je na prijetni lokaciji na Rudniku zraven igrišča in balinišča v prostorih Društva upokojencev Krim Rudnik (Pot k ribniku 3A – tja lahko pridete z LPP št. 3, postajališče Rakovnik) odprl vrata nov Dnevni center aktivnosti za starejše (DCA), ki je namenjen aktivnemu preživljanju prostega časa. To je že šesti tovrstni center po vrsti v Ljubljani, ki deluje pod okriljem Mestne zveze upokojencev Ljubljana (MZU) – poleg dnevnih centrov na Povšetovi 20, Puhovi 6, Gosposvetski 4, Tržaški 37 in Kunaverjevi 6-8, in osmi tovrstni center v Ljubljani. Slovesno ga je odprl župan Zoran Jankovič, privedite so se udeležili Marjan Sedmak, idejni oče centrov in predsednik MZU, predstavnik ZDUS-a, člani DCA in Društva upokojencev Krim Rudnik. V kulturnem programu, ki je bil medgeneracijsko obarvan, so sodelovali otroci iz vrta Galjevica – Enota Pot k ribniku in pevski zbor Društva upokojencev Krim Rudnik, poprestrile pa so ga trebušne plesalke v živobarvnih oblačilih iz dnevnih centrov.

Dejavnostim članov je namenjen osrednji prostor, ki je lepo urejen in meri 120 m². Prostori so brez arhitektonskih ovir in dostopni tudi gibalno oviranim osebam. Obiskovalci se lahko družijo tudi ob kavi ali čaju, prelistajo dnevne časopise in se zabavajo z igranjem družabnih iger. Program dejavnosti je raznolik in se trenutno odvija po naslednjem urniku: ob ponedeljkih je mogoče obiskati zdravilne tibetanske vaje, ob torkih sta telovadba in začetni tečaj španskega jezika, ob sredah so na programu družabni plesi in ljudsko petje, ob četrtek lahko urite spomin in logiko, ob petkih je mogoče sodelovati

Foto: Nik Rovar

Otvoritev Dnevnega centra aktivnosti za starejše Rudnik.

v pogovorni skupini za osebno rast. Program v centrih se oblikuje in dopolnjuje glede na potrebe in želje članov. Vsi centri aktivnosti imajo zelo pestro izbiro dejavnosti, tečajev in delavnic, med posameznimi centri pa so seveda tudi razlike in člani lahko izbirajo med njihovimi ponudbami in se udeležujejo dejavnosti, ki jih veselijo. V centre pa ne zahaja samo starejša generacija, ampak se v njih družijo različne generacije. Vse dejavnosti so brezplačne, vodijo jih prostovoljci različnih starosti. Mesečni simbolični prispevek znaša 7 evrov. Izvedbo programa financira Mestna občina Ljubljana. Center aktivnosti Rudnik je odprt od ponedeljka do petka od 8. do 15. ure. Center vodi strokovna sodelavka Andreja Troppan. Ker so se v centru dejavnosti šele začele odvijati, prihajajo šele prvi obiskovalci, njihovo število se počasi povečuje. Pristrčno vabljeni ste pripadniki različnih generacij, ki želite kakovostno preživeti svoj prosti čas.

Popravek Sveta ČS Vič

Iskreno se opravičujemo Svetovni kavarni Sputnik, ker je v članku Viški dan sosedov in festival Metalwitch 2013, objavljenem v prejšnji številki glasila Ljubljana, prišlo do neljube napake pri zahvali sponzorjem. Torej, zahvaljujemo se Svetovni kavarni Sputnik, gospe Maji Drašler, ki je priskrbel animatorki, ki sta poskrbeli za zabavo najmlajših. Organizirali so otroške delavnice, kjer jih je zabavala Pika Nogavička. Z njo so slikali, risali, barvali, peli in plesali, na koncu pa so si izdelali še gusarsko kapo. - Iskrena hvala za sodelovanje.

Opravičilo Vanje Rotar s. p.

V septembrski številki glasila Ljubljana je bilo med objavami Športne zveze Ljubljana zapisano, da se lahko vadbi s smovey obroči pridružite v ZD Šiška. Vadbe s smovey obroči ne bo v Zdravstvenem domu Šiška, ampak se skupinam lahko pridružite v ČS Bežigrad in ČS Rudnik. Zdravstvenemu domu Šiška se za napačno objavljen podatek opravičujem.

Foto: Marko Taljan

Slikarska delavnica.

Foto: Urša Krapež

Zmagovalci jesenske Plate 2013.

Staro letališče Ljubljana

Mag. Blaž Vurnik

Fotografije: arhiv MGML

Letalo Aero Aoputa pred civilnim hangarjem, ki so ga poimenovali po Edvardu Rusjanu. 2. polovica tridesetih let 20. stoletja.

Letalo Daimler Klemm L20 z imenom "Ljubljana" nad Šiško. 1928-1931.

»Program Aerokluba je trajno prikazovati triumf moderne tehnike v praksi in nazorno s predavanji in čtivom. Aeroplan je sila, ki danes že prevrača kondicije in politična ležišča človeštva ter odkriva nedogledne perspektive. Distance na zemeljski obli se relativno manjšajo in vidno krčijo, zračna črta in brzina dominira in veže prometna središča, zblizuje narode in jih organizira v znamenju kulture, civilizacije itd. ... Ugledni tehniki in strokovnjaki so mnenja, da bo letalo izpodrinilo v bodočnosti železnico, vsaj kolikor se tiče poštnega in osebnega prometa. Radi tega si je 'Aeroklub' stavil nalogo, da si ustvari lastno letalsko industrijo. Lastna aviatika pomeni lastno civilizacijo, pomeni našo bodočnost.«

Ustanovitev ljubljanskega aerokluba

Tako futuristično je bila obarvana ustanovitev ljubljanskega aerokluba v Mestnem domu 21. decembra 1923. Naloga, ki si jih je zadal aeroklub, so bile na eni strani konkretne in izvedljive, saj so si njegovi ustanovitelji želeli predvsem promovirati »aviatiko«, na drugi pa so bili cilji tudi abstraktni in preveč ambiciozni. Aeroklub je združeval predvsem tiste, ki so v letalstvu slutili močan potencial na svojih področjih. Med pobudniki so bili ljubljanski gospodarstveniki, predstavniki vojske in tisti, ki so letalstvo občudovali s tehnične plati – med slednjimi je bil najvidnejši inženir in letalski konstruktor Stanko Bloudek, ki je aeroklub tudi pomagal ustanoviti. Morda ni bilo dovolj zanimanja, morda pa čas za ljubljanski aeroklub še ni bil pravi, saj je kmalu po ustanovitvi tega sodobnega društva to tudi prenehalo s svojimi dejavnostmi. Šele dobri dve leti pozneje, decembra 1926, so klub ponovno oživili.

Prvo motorno letalo Ljubljana

V Kazini so se znova zbrali ljubitelji letalstva ter močna zasedba funkcionarjev in častnikov in ustanovili slovensko podružnico aerokluba Naša krila, ki je po drugih delih kraljevine že deloval pod predsedstvom princa Pavla Karadordevića. Aeroklub Naša krila v Ljubljani je nato bolj uspešno deloval ter poleti 1927 organiziral prvi letalski miting v Ljubljani. Ljubljancane so navduševali letalci, ki so na miting prileteli iz Zagreba in Novega Sada in so nad mestom letali v sedmih letalih. Srečneži, katerih številke vstopnic so bile izžrebane, so lahko z letali poleteli med oblake. Že oktobra 1927 je ljubljanski aeroklub dobil tudi svoje prvo motorno letalo z imenom Ljubljana.

Konec dvajsetih let prejšnjega stoletja je bilo civilno letalstvo v vzponu. Tudi v srednji in jugovzhodni Evropi so nastajala letališča, mesta pa so se povezovala z rednimi letalskimi linijami. V Kraljevini SHS so že obstajale nekatere povezave,

med drugimi tudi med Beogradom in Zagrebom ter med Zagrebom in Suškom. Leta 1930 se je glavno mesto države na severu prek Zagreba povežalo z Gradcem, na jugu pa s Solunom, s čimer se je odprl tudi mednarodni zračni promet z Jugoslavijo. Ljubljana je pri vsem tem v resnici močno zaostajala, saj ni imela letališča, ki bi ga bilo mogoče vključiti v prometno mrežo notranjega in zunanega letalskega prometa. Resne razprave o tem, da je v Ljubljani potrebno zgraditi letališče, so se začele 2. oktobra 1928 na pogovoru, ki ga je organiziral aeroklub v prostorih Kazine. Obisk je nakazoval, da je problematika aktualna, saj so bili v precejšnjem številu navzoči gospodarstveniki, predstavniki ljubljanske Zbornice za trgovino, obrt in industrijo ter ljubljanske velesejma. Vojsko je zastopal kar divizijski general Milan Nedić. Rezultat tega pogovora je bila dokončna potrditev potrebe po izgradnji letališča ter vrsta neformalnih zavez ljubljanskih gospodarskih organizacij, vladajočih oblasti ter vojske, da si bodo ne le prizadevale, ampak tudi konkretno iskale možnosti za to, da Ljubljana dobi letališče. Vsi navzoči so se strinjali, da je najprimernejša lokacija bodočega letališča v Polju, dokončno je bila tudi zavržena možnost, da bi letališče uredili na starem vojaškem letališču v Šiški, kjer preprosto ni bilo dovolj prostora. Začelo se je iskanje denarja, saj je bilo potrebno odkupiti več parcel, zgraditi objekte za letala in potnike, urediti pristajalno in vzletno stezo ter zgraditi skoraj kilometer dolgo cesto med mestom in novim letališčem.

Začetek gradnje letališča leta 1933

Vse težave, ki so značilne ob takšnih primerih, so bile odpravljene do sredine prve polovice leta 1933, ko se je gradnja lahko začela. Čeprav so nekateri ljubljanski gospodarstveniki prisegli na zasebno iniciativo, je na koncu glavno finančno breme pri izgradnji letališča nosila država, glavno organizacijsko moč pri tem pa je izkazala vojska. Ta je zgradila dva hangarja, enega za svoje potrebe in drugega za civilno

letalstvo. Z urejanjem letališča so pohiteli in čeprav večina predvidenih objektov in cesta iz Ljubljane še niso bili zgrajeni, so letališče odprli 20. avgusta istega leta. Otvoritev letališča je pospremil veličasten letalski miting s prikazi formacijskega letenja, zračnega bojevanja, akrobacijami, skakanjem s padali, priložnost za letenje so dobili tudi obiskovalci otvoritve letališča.

Prva tragedija civilnega letalstva pri nas

Naslednji dan je že stekel redni letalski promet proti Zagrebu. Ker letališče razen hangarjev in travnate letališke steze (prvotna steza je bila dolga 800 metrov, široka pa 60) ni imel drugih objektov, so potniki letalske vozovnice kupovali v Ljubljani, na letališče pa jih je pripeljal poseben avtobus. 1. septembra je bila odprta še redna zračna linija proti Suški. Prav s to linijo je povezana prva tragedija civilnega letalstva pri nas. Letalo, ki je 12. septembra poletelo proti morju, se je po dobri minuti leta zrušilo v bližini bolnišnice za duševne bolne in celo porušilo del obzidja te ustanove. Umrlo je šest potnikov, pilot in mehanik. Med žrtvami je bil tudi Ivan Kozler, znani prebivalec tivolskega Cekinovega gradu in že takrat nekdanji solastnik šišenske pivovarne. Nesreča je močno pretresla javnost. Časopisi so več dni poročali o nesreči, ponesrečencih, njihovih pogrebi in drugem. Nova »najhujša nesreča« se je pripetila slaba tri leta kasneje, 15. julija 1936, ko je kmalu po vzletu strmoglavilo letalo, namenjeno proti Suški. Umrlo je pet potnikov, pilot in mehanik.

Izgradnja hangarja leta 1954 in kontrolnega stolpa leta 1960

Svojo dokončno podobo je ljubljansko staro letališče dobilo takrat, ko so mu bili že šteti dnevi (oziroma leta). Po drugi svetovni vojni je postalo jasno, da je za vedno večja letala in vedno večji obseg zračnega prometa ljubljansko letališče premajhno. Začelo se je iskanje ustrežnejše lokacije, ki so jo ob

Eden od letalskih posnetkov Ljubljane, ki so bili objavljeni v prvi številki Kronike slovenskih mest leta 1934 ob članku Franceta Steleta Ljubljana iz Aeroplana. Avtor posnetkov je bil Ivan Noč.

koncu štiridesetih let našli na Brniku. Začela se je priprava načrtov in že leta 1952 je slovenska vlada imenovala komisijo za izgradnjo novega letališča. Nato so skoraj desetletje priprave za gradnjo letališča skoraj mirovale, dokler se v gradnjo niso vključile ljubljanske mestne oblasti. Letališče v Mostah pa se je sočasno razvijalo naprej. Leta 1954 je Aeroklub Ljubljana poskrbel za izgradnjo hangarja. V naslednjem desetletju se je proti letališču začela širiti industrijska cona, ki je takrat 1200 metrov dolgo stezo skrajšala na približno 1000 metrov. Tudi letališko stavbo, v kateri so bile čakalnice, pisarne in prostori za različne službe, potrebne na letališču, je JAT zgradil šele leta 1950. V petdesetih letih se je z letališča umaknilo vojaško letalstvo (razen trenazne eskadrilje). Zadnja zgradba, ki je zrasla na letališču, je bil kontrolni stolp, ki je bil predan v uporabo leta 1960.

Ukinititev starega letališča leta 1979

Tri leta pozneje je bil ves potniški promet preusmerjen na novozgrajeno brniško letališče, tako da je moščansko letališče ostalo v uporabi le za vojaško trenazno eskadriljo ter Aeroklub Ljubljana. Letala slednjega so na tem letališču vzletala in pristajala do leta 1979, ko je bilo zaradi širjenja drugih dejavnosti na tem območju letališče ukinjeno.

Staro letališče danes

Danes je v hangarju prodajalna avtomobilov, letališka zgradba in kontrolni stolp pa v žalostnem stanju pričata o nekdanjem dogajanju na tem prostoru. Marca 2011 je Mestna občina Ljubljana sprejela odlok o razglasitvi starega letališča v Ljubljani za kulturni spomenik lokalnega pomena. Že pred tem je bilo zamisli o tem, kako obnoviti in oživiti ta prostor, veliko. Z nekaterimi razlikami v podrobnostih vse te ideje vključujejo postavitev

Letalo Društva za vazdušni saobračaj na ljubljanskem letališču, 1933–1941.

razstave o slovenski letalski preteklosti in letališču, zagotovitev možnosti za nekatere aktivnosti, povezane z letalstvom in modelarstvom, ter vzpostavitev trgovske in gostinske dejavnosti, ki bi bili letalsko tematsko zaokroženi. Prav tako naj bi bil s tematiko letalstva povezan parkovni del območja spomenika. Obnova objektov ter ureditev zavarovanega območja naj bi izvedli v obliki javno-zasebnega partnerstva, o čemer je razpravljaj ljubljanski mestni svet na seji 8. julija letos.

Zrcalo preteklega napredka današnjemu času

Staro ljubljansko letališče v Mostah je zaživelo leta 1933 v času najhujše gospodaske krize. Istega leta je bila v središču Ljubljane zgrajena tedaj daleč naokoli najvišja zgradba – Nebotičnik arhitekta Vladimira Šubica. Obe pridobitvi sta za mesto pomenili ogromen napredek. Letališče je Ljubljano povežalo s svetom, podobno kot se je to zgodilo leta 1849 in 1857 z Južno železnico, Nebotičnik pa je nemudoma postal eden od ljubljanskih prepoznavnih simbolov napredka. Danes v prav tako neugodnih razmerah upamo, da bo staro letališče postalo primer uspešnega povezovanja javne in zasebne pobude ob upoštevanju dosežkov in uspehov preteklosti.

SPOMINI NA LJUBLJANO, KOT JE BILA NEKOČ

Foto: Marjan Ciglič, fotografijo hrani Muzej za novejšo zgodovino Slovenije.

Širitev Šelemburgove ulice, 1961.

Moje ulice so projekt zavoda Divja misel, ki v sodelovanju z Muzejem in galerijami mesta Ljubljane išče, beleži in objavlja spomine na življenje v Ljubljani v preteklosti. Leta 2010 je bil gost Mojih ulic tudi dramski igralec in pisatelj Polde Bibič, ki se je takole spominjal:

Takrat so bile prvomajske parade vsakega prvega maja. In jaz sem enkrat pred Nebotičnikom stal in gledal parado, ki je šla dol po takratni Titovi. Ko so športniki primarširali mimo, fuzbalisti in seveda tudi sabljači, je spredaj korakal ostroumno, kot ne vem kaj, Rudolf Cvetko. Med ljudmi je stala njegova žena in ko je primarširal mimo, mu je vrgla rožo na sredo ulice. Ustavil je ves tisti bataljon, se obrnil k njej, se ji globoko priklonil in potem so korakali naprej. Takrat so bile še manire.

Moram reči, da sem se v Ljubljano zaljubil na prvi pogled. Mislim, da to še ni bilo leta 1945, ampak 1946, ko so šli iz tovarne, kjer je delala moja mama, s sindikati v Ljubljano na prvomajsko parado. Mama me je vzela s sabo. Takrat sem prvič videl Ljubljano in me je seveda popolnoma očarala. To je bila še Ljubljana, kjer je obstajal ta stari Figovec in Šelemburgova ulica je bila čisto ozka, na žalost smo potem vse podrli in porušili.

Nebotičnik, to je bila seveda velikanska atrakcija zame, da sem šel na lift in se peljal gor do terase pa s terase gledal dol. Takrat je bila Ljubljana bolj domača, bila je sicer glavno mesto Slovenije, ampak si povsod čutil neko domačnost, vzdušje je bilo veliko prijetnejše kot v Mariboru. V Mariboru je bilo, bi rekel, bolj trdo.

Polde Bibič

Foto: Edi Šelhaus, fotografijo hrani Muzej za novejšo zgodovino Slovenije.

Pogled z Nebotičnika, 1971.

Ljubljanske Benetke

Nagrajena fotografija Mitja Kralja

Stane Jagodič, akad. slikar in publicist

Foto: Mitja Kralj

Nagrajena fotografija.

Nagrajena fotografija avtorja Mitja Kralja nas spravi v zadrego, ker motiv spominja na karnevalske Benetke. Končno pa Ljubljana s številnimi mostovi močno spominja na beneške kanale. Motiv je posnet v Ljubljani na rečnem nabrežju, in to skozi izložbeno okno, ki ga v ospredju krasi zapeljiva lepota z zlato masko in s slikovito pahljačo v beli barvi; v ozadju figure so vidne tipično strnjene stavbe na Gallusovem nabrežju. Vendar, če motiv natančneje prepoznamo, obstaja tudi možnost, da je avtor naredil prefinjeno fotomontažo. Sledi naslednja uganka: Je na posnetku živa figura ali zgolj imenitno aranžirana lutka, ki daje motivu metafizični značaj? Kakor koli že, erotični motiv vsebuje detalj Ljubljane, imenitno kompozicijo, osvetlitev, harmonično barvitost in specifično izraznost, ki se vtisne v spomin.

Oktobrskega natečaja se je udeležilo veliko število snemalcev, nagrajencu pa so se najbolj približali naslednje avtorice in avtorji: Marina Klemenčič z odličnimi letalskimi posnetki Grajskega hriba z bližnjo okolico, Barbara Lavrič Ravbar s slikovitim odsevom pruske šole na gladini Ljubljance; Ruth Franetič s komaj razvidnim detajlom stene, odkritim

na Čopovi ulici, ki spominja na abstraktni ekspresionizem, Jasmin Delagič s pivsko utrujeno osebo pod Prešernovim spomenikom v dveh sekvencah, Branko Milošev z razgibano kompozicijo železniške postaje Ljubljana, Senad Begić s črno-belo podobo elektrificirane proge, Jadran Tomšič z rečno veduto v dokaj dramatični svetlobi, Mateja Babnik z detajli Plečnikovih zapornic, Borut Likar z imenitno ožarjeno raco na valovih vode, na motivu pa ni zaznati ljubljanskega okolja. Podobno je pri motivih avtorice Majde Kovačič z račkami, ki drsijo po vodi in jih prekriva obrečna trava. Avtorica je sicer pisno pojasnila, da je posnetke naredila na Ljubljani v Fužinah, vendar bi lahko podoben motiv fotografirala tudi zunaj Ljubljane.

Tudi naslednji avtorji so poslali zanimive motive: Janu Križaju je najbolj uspel črno-beli posnetek steklene stolpnice iz žabje perspektive, Vendi Jukič plastika Primičeve Julije kiparja Toneta Demšarja, Ireni Mihelčič razgibana stavba Univerze, Viktoriji Tonin večerni pogled od Masarykove proti železniški postaji in Mileni Orlač zimski obrečni motivi. Katjo Grm je pritegnilo vrtničasto stopnišče v Nebotičniku, Petra Pogorelca reklamno zaznamovane parkovne klopi,

Martino Djokič romantični pogled na Cankarjevo nabrežje in grajski hrib, Ano Mandič slikovite zgradbe na Gornjem trgu, Slavka Zupana urbane vedute v dramatični svetlobi, Nino Kotnik bujna rast v vrtu ob Karlovski cesti, Primoža Dovča nočni pogled proti Tromostovju, Miran Klobasa pa je ujel vrabčka, ki se hladi na pouličnem hidrantu.

Nagradni fotonatečaj Moja Ljubljana

Avtor vsakokratnega izbranega posnetka motiva Ljubljane prejme 125 evrov. Fotografije za objavo v naslednji številki pošljite najpozneje do 22. oktobra 2013 na naslov: Mestna občina Ljubljana, glasilo Ljubljana, Mestni trg 1, 1000 Ljubljana na CD-ju ali v fizični obliki ali na e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljana.si. Za vse prejete natečajne fotografije si Mestna občina Ljubljana pridržuje pravico, da jih objavi v tiskani in/ali spletni obliki glasila Ljubljana.

Ljubljanski vestnik

JAVNI
STANOVANJSKI
SKLAD
MESTNE
OBČINE
LJUBLJANA

Zlato priznanje soseski Polje II JSS MOL za energetske varčne objekte

V prvi polovici tega leta je časnik Dnevnik v sodelovanju z Eko skladom, Slovenskim okoljskim skladom in Celjskim sejmom razpisal natečaj za energetske učinkovite objekte v Sloveniji v letu 2013. Razpisa se je udeležil JSS MOL s prijavo soseske POLJE II in ob tem pridobil zlato priznanje, ki mu je bilo izročeno 13. septembra 2013 v okviru dogodka na jesenskem Celjskem sejmu.

Sosesko Polje II sestavlja 6 večstanovanjskih stavb (Zadobrovska cesta 10 – 10 e), poslovni prostori, vrtec in enoetažna parkirna garaža, locirana v kleti, pod delom zemljišča. Stanovanjske stavbe imajo etažnost K + P + 3. V stavbah je pridobljeno 183 neprofitnih najemnih stanovanj, od katerih je 18 stanovanj prilagojenih za gibalno ovirane. V pritličju stavbe Zadobrovska 10 A je javni poslovni program (180 m²), ki ga sestavljajo 3 poslovni prostori. Vrtec je svoja samostojna stavba. V vsaki stavbi je po 31 stanovanj, razen na Zadobrovski 10 a, kjer jih je 28 zaradi poslovnega programa v pritličju stavbe.

V enoetažni garaži, locirani v kleti pod stavbami Zadobrovska 10, 10 a in 10 e, je zgrajenih 185 parkirnih mest (od tega 18 za osebe z gibalnimi ovirami), še dodatnih 92 parkirnih mest je zagotovljenih na nivoju terena. Skupna uporabna površina vseh 6 stanovanjskih stavb je 13.846 m² ter dodatnih 5.062,18 m² površine garaže. Stanovanjska soseska Polje II je bila projektirana in zgrajena (december 2011) kot nizkoenergijska soseska z vgrajeno tehnologijo za obnovljive vire energije. Na strehi stavbe Zadobrovska 10 a so vgrajeni sprejemniki sončne energije površine 52 m² (za pripravo sanitarne vode) ter majhna sončna elektrarna MFE Polje moči 42 kWp. Vse stavbe imajo higrosenzibilno prezračevalni sistem.

Sašo Rink, direktor

Nov promocijski film Ljubljana Ljubljana

Ljubljana ima nov promocijski film *Ljubljana Ljubljana* (Beloved Ljubljana), ki se je v krajši verziji vrtel tudi pred prenosi tekem EuroBasketa, odigranih v Ljubljani. Ljubljano predstavlja kot mesto z mladostno dušo, mesto pa spoznamo skozi dogodivščine simpatičnega mladega para, ki se odloči raziskati Ljubljano na nekoliko nevsakdanji način. Ob promocijskem filmu Pisma iz Ljubljane iz leta 2011 in ob koncu lanskega leta predstavljenem regijskem filmu ima zdaj Ljubljana reprezentativno paletu kratkih promocijsko-predstavitvenih filmov.

Pitnik Mirka Bratuše pred Lutkovnim gledališčem Ljubljana

Foto: Nik Rovar

18. septembra 2013 so na Krekovem trgu pred Lutkovnim gledališčem Ljubljana odprli pitnik v podobi kenguruja z naslovom Vodnjak za Alfreda N. (bron, 2003), delo akademskega kiparja Mirka Bratuše. Pitnik so predali namenu podžupan prof. Janez Koželj, Kristof Mlakar, direktor VO-KA, Uroš Korenčan, direktor Lutkovnega gledališča Ljubljana, mag. Mateja Demšič, vodinja Oddelka za kulturo MU MOL, in kipar Mirko Bratuš. To je prva umetniškova javna plastika v Ljubljani.

Javni zavod Cene Štupar - Center za izobraževanje Ljubljana

vabi k vpisu v srednješolske programe za odrasle

Srednje poklicno izobraževanje (3-letni programi):

- administrator, ● bolničar-negovalc, ● trgovec, ● gastronom-hotelir.

Srednje strokovno izobraževanje (4-letni programi): ● ekonomski tehnik, ● gastronomija in turizem, ● kozmetični tehnik, ● logistični tehnik.

Predšolska vzgoja: možnost vpisa tudi v poklicni tečaj.

Poklicno tehniško izobraževanje (program 3 + 2):

- gastronomija, ● ekonomski tehnik.
- Jezikovna izobraževanja.** S Spar plus kartico do 40 % popusta (velja za jezikovne tečaje).

Več informacij na www.cene-stupar.si ali na brezplačno telefonsko številko 080 10 09.

Mag. Bojan Hajdinjak, direktor

44. sejem Narava-zdravje (17. 10.–20. 10. 2013)

Gospodarsko razstavišče, Ljubljana

44. sejem Narava-zdravje svojo ponudbo zaokroža v šest vsebinskih sklopih: Prehrana, Zdravje, Naravna kozmetika, Gibanje, Wellness in Zeleno sobivanje. Sejem je zanimiv, poučen in privlačen in ponuja pestro dogajanje za vse generacije.

Na sejem z vrečko tekstila: Z Ekologi brez meja vabimo, da obiščete sejem z nakupovalno vrečko tekstila, ki naj tehta vsaj kilogram. S tem

podpiramo projekt *Tekstilnica*, ki poskrbi, da je rabljen tekstil ponovno uporabljen. Lepa in še uporabna oblačila najdejo novega lastnika, druga pa spretno roke šivilj spremenijo v nov, uporaben predmet. Projekt odpira nova delovna mesta za teže zaposljive ljudi in išče nove možnosti za ponovno uporabo tekstila.

DA za samooskrbo – Kupujmo slovensko! Obiskovalce izobražujemo o pomenu uživanja sezonske, lokalno pridelane zelenjave glede svežosti, prehranske vrednosti, ekologije ter trajnostnega razvoja družbe. Na razstavnih prostorih lahko pripravljate in okušate različne jedi, izdelke oziroma hrano, od raznih vrst jabolk, medu, pečene zelenjave in polnozrnatih palačink iz različnih vrst moke do sodobnih inovativnih ekoloških izdelkov. GIZ Slovenska zelenjava na sejmu predstavlja lokalno zelenjavno verigo. Gobarško mikološko društvo že tradicionalno sodeluje z razstavo gob, predstavljajo pa tudi zelišča in čaje. Na praktičnih prikazih se lahko tudi poučite, kako saditi sadno dreve in kako vrtariti tudi v urbanih okoljih.

Kako do urbanega vrta?: Če ste iz Ljubljane in si želite vrtariti, a nimate lastnega vrta, ali imate v lasti zemljišče, pa bi ga želeli dati v najem, se oglasite na razstavnem prostoru Mestne občine Ljubljana. Ker povpraševanje po vrtilkih znatno presega ponudbo, je MOL začela sodelovati tudi z zasebniki, ki imajo v lasti zemljišča in so zainteresirani, da bi jih oddali v najem za vrtilkarstvo. Na Oddelku za varstvo okolja posredujejo med ponudbo lastnikov neobdelanih kmetijskih zemljišč in povpraševanjem ljudi za najem vrtilčkov, da bi tudi urejanje zasebnih vrtilčkov potekalo v javnem interesu skladno s predpisi. Oddelek na sejmu predstavlja tudi štiri projekte odstranjevanja tujerodnih invazivnih rastlinskih vrst v MOL.

Voda in gozd – naravna vira: Sklop *Zeleno sobivanje*, ki je urejen kot park, vsebuje predstavitev trajnostnega upravljanja in gospodarjenja z naravnimi viri, kot sta voda

Obvestilo o postopku dodeljevanja stanovanj na podlagi 15. javnega razpisa za dodelitev neprofitnih stanovanj v najem

7. 9. 2013 je JSS MOL objavil rezultate 15. javnega razpisa za dodelitev neprofitnih stanovanj v najem – prednostno listo za dodelitev neprofitnih stanovanj v najem. Prednostna lista še ni dokončna, saj je zoper odločbe JSS MOL mogoča še pritožba. JSS MOL pričakuje, da bodo pritožbe rešene v okvirno 3 mesecih, čemur bo sledila objava dokončnega seznama upravičencev.

Stanovanja, ki so predmet 15. javnega razpisa, bodo postala vseljiva v daljšem obdobju 2014–2015. Razlogi za neveljivost so različni, od potrebe po adaptaciji do dokončanja gradnje. Edina predvidljiva lokacija stanovanj, ki so predmet razpisa, so novogradnje. Med stanovanji, ki so predmet 15. javnega razpisa, je edina lokacija novogradenj soseska Polje III, katere gradnja pa se v tem trenutku še ni začela, predvideni termin prevzema soseske pa je sredi leta 2015. Preostala stanovanja so stanovanja, ki jih JSS MOL vrnejo dosedanjim najemnikom in so razpršena na celotnem območju MOL in na Vrhnikih.

Stanovanja se dodeljuje v skladu s prednostnim redom, ki ga določa lista, enakomerno med vsemi podlistami. JSS MOL je pri dodelitvi stanovanja vezan na površinske standarde, ki jih določa Pravilnik o dodeljevanju neprofitnih stanovanj v najem. Ker se mora JSS MOL pri dodeljevanju neprofitnih stanovanj držati prednostnega reda, je težko upoštevati želje, ki so jih glede lokacije dodeljenega stanovanja izrazili posamezni prosilci, vendar Sklad želje prosilcev vseeno vloži v spis in jih upošteva, kolikor je to mogoče.

Ko pride posamezen prosilec na vrsto za dodelitev neprofitnega stanovanja, je o tem pisno obveščen in povabljen na podpis najemne pogodbe oziroma pogodbe o lastni udeležbi, ki mu sledi predaja stanovanja na terenu. Preskoki med listami upravičencev niso mogoči, tako da se prosilec, ki so uvrščeni med samske osebe, lahko dodeli le stanovanje, ki je primerno za samsko osebo. Pri družinah se upošteva število oseb, za katere obstaja zakonska dolžnost preživljanja, pri čemer je mogoče upoštevati tudi kasnejše rojstvo otrok.

Sašo Rink, direktor

Energetska izkaznica stavbe

Matjaž Valenčič, energetski svetovalec,
www.zenergija.si

Stavbe so energijsko potratne. Z razumno in učinkovito rabo je mogoče privarčevati veliko energije in denarja. Pred odločitvijo za sanacijo moramo svojo stavbo najprej spoznati. Veliko podatkov o energijskih lastnostih stavbe nudi nova energetska izkaznica stavbe. To je javna listina s podatki o energetski učinkovitosti stavbe s priporočili za izboljšanje. Energetska izkaznica stavbe (EI) navaja vrednosti, ki omogočajo primerjavo in oceno energetske učinkovitosti ter priporoča stroškovno učinkovito obnovo. Izdela jo neodvisni strokovnjak na zahtevo naročnika.

Zakaj potrebujete energetsko izkaznico stavbe?

Da veste, kako učinkovita je vaša stavba in kako najprimerneje povečati učinkovitost. Zakonodaja predpisuje energetsko izkaznico vseh stanovanjskih in poslovnih stavb in določa roke, do katerih jih morajo lastniki pridobiti: ● vsaka novozgrajena stavba pred pridobitvijo uporabnega dovoljenja; ● vsaka stavba ali stanovanje pred prodajo ali pred oddajo v najem; ● vsaka starejša večstanovanjska stavba najpozneje do leta 2015; ● država mora biti vzor državljanom, zato mora do 31. decembra 2013 pridobiti energetske izkaznice za vse javne stavbe, večje kot 500 m².

Lastniki stanovanj v večstanovanjski stavbi, pozor: ne naročate energetskih izkaznic za posamezna stanovanja, naročite jih za celotno stavbo. Ko prvi lastnik naroči izdelavo izkaznice v večstanovanjski stavbi, postane ta obvezna za celo stavbo. Strošek za izdelavo energetske izkaznice bremeni vse etažne lastnike po solastniških deležih. Lastnik stavbe naroči energetsko izkaznico pri pooblaščenem izdajatelju, izdela pa jo neodvisni strokovnjak z veljavno licenco za izdelavo energetske izkaznice. Seznam pooblaščenih izdajateljev in neodvisnih strokovnjakov je objavljen na spletni strani Ministrstva za infrastrukturo in prostor. Glede na predpisane kratke roke za pridobitev energetskih izkaznic je pričakovati, da imajo izdelovalci energetskih izkaznic ogromno dela. Če želite prodati ali oddati stanovanje, pravočasno poiščite neodvisnega strokovnjaka za izdelavo izkaznice.

Cena energetske izkaznice je sestavljena iz stroška izdajatelja in prispevka, ki ga določi vlada. Če boste hitro naročili izdelavo izkaznice, bo za vas cena nižja. Prihranili boste strošek za prispevek, saj še ni določen. Skladno z 21. členom Zakona o spremembah in dopolnitvah Energetskega zakona /EZ-E/ (Ur. l. RS, št. 10/12), prispevka za izdajo energetske izkaznice ni potrebno plačevati, dokler ni vzpostavljen glavni elektronski register in nadzorni sistem, ker zaradi tega še ne nastajajo stroški. **Prehitite upravne postopke, privarčujte.** Čeprav je bila zakonodaja že v fazi sprejemanja medpodročno usklajena, pričakujemo manjše popravke in dopolnila, zlasti prilagajanje novi evropski zakonodaji, kar lahko vpliva tudi na ceno energetske izkaznice.

Več o energetski izkaznici, ceni in rokih izdelave boste našli na www.eizkaznica.si. Za osebne nasvete obiščite strokovno, celovito in brezplačno energetsko svetovanje za občane, ki je vsak četrtek od 17:00 do 19:00 v Centru energetskih rešitev v BTC. Zagotovite si svoj termin, prijavite se na info@cer-slo.si ali pogledjte na <http://www.cer-slo.si>.

Poročila

in gozd. Slovenija se v njem predstavlja po krajinskih tipih: Alpe, Dinaridi, Sredozemlje in Panonija. Na skupnem razstavnem prostoru skrb za okolje predstavljajo tudi mestna **javna podjetja in Oddelek za varstvo okolja MOL**, JP Žale in JP Parkirišča in tržnice. Na predstavitvi v okviru **Javnega Holdinga Ljubljana** sodelujejo podjetja JP Energetika Ljubljana, JP Vodovod-Kanalizacija, JP Ljubljanski potniški promet, Termo-toplarna Ljubljana in Snaga. Javna podjetja skozi zgodbe sodelavk in sodelavcev, ki opravljajo številne storitve za miren vsakdan občanov, slikovito predstavljajo osnovne dejavnosti, s katerimi vsakodnevno skrbijo za urbano bivanje v prijetnem okolju.

Ohranimo zdravje: Izkoristite priložnost in opravite preventivne preglede ter se posvetujte s priznanimi strokovnjaki. Ministrstvo za zdravje je pripravilo zajeten in vseobsežen program. V sodelovanju z drugimi resorji, javnozdravstveno mrežo in nevladnimi organizacijami si prizadeva za ozaveščanje na področju krepitve zdravja in preprečevanja kroničnih in nalezljivih bolezni.

Rekreacija za vsakogar: Skupaj s **Športno zvezo Ljubljana** predstavljamo različne športne aktivnosti. **Mini olimpijado**, pri kateri sodeluje OKS, posebej priporočamo obisk vrtcem. Da bi imeli priložnost spoznati čim več športnih panog, s katerimi se ukvarjajo športniki invalidi, smo medse povabili **Zvezo za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite**. Na sejmu pa se lahko predvsem najmlajši obiskovalci preizkusijo v orientaciji: na njem je organizirana mini orientacijska pot. - Vabljeni, da obiščete še sejem **Kamping & Karavaning**, ki ponuja opremo za preživljanje prostega časa v naravi, kot so počitniška vozila, dodatna oprema za ta vozila, šotori in šotorske prikolice ter oprema za kempiranje in aktiven prosti čas.

Odpiralni čas: od 9.00 do 19.00 ure, v nedeljo do 17.00 ure.

Vabljeni, da podrobnejšim vsebinam, še zlasti bogatemu obsejemskemu programu sledite na: www.narava-zdravje.si

V spomin trpečih fašističnih taborišč

Jože Čurin

11. septembra je minilo 70 let od kapitulacije Italije, razpustitve zloglasnih fašističnih taborišč in s tem osvoboditve na tisoče trpečih. Mnogi od njih se niso nikoli več vrnili v svoje domače kraje. Eno najhujših fašističnih koncentracijskih taborišč, t. i. »polje smrti«, je bilo v Kamporju na Rabu. Tam je v obdobju od 1. 1942 do kapitulacije Italije 9. septembra 1943 pod šotori trpelo okoli 15.000 taboriščnikov, med njimi dobra tretjina Slovencev. V nasprotju z drugimi nacističnimi koncentracijskimi taborišči je bila v fašističnih, predvsem na Rabu, vsiljena drugačna oblika nasilja: taboriščniki so umirali zaradi lakote, žeje, vročine, ledene burje, nehygienskih razmer in številnih bolezni.

Do 28. oktobra bo v Muzeju novejšje zgodovine v Ljubljani na ogled fotografsko-dokumentarna razstava **Zadnji pričevalci – spomini internancev italijanskih fašističnih**

taborišč. Avtorice dobro zamišljenega projekta novinarka Saša Petejan, fotografinja Manca Juvan in zgodovinarica dr. Urška Strle skupaj s partnerskimi ustanovami Muzejem novejšje zgodovine Slovenije, Znanstvenoraziskovalnim centrom Slovenske akademije znanosti in umetnosti in Zavodom APIS, poudarjajo »...da razstava ni namenjena pojasnjevanju zla ali merjenju statistik, pač pa ovrednotenju spomina, ki je bil izpostavljen pozabi in dolgo tabuiziran. Jeseni bo tako Muzej novejšje zgodovine Slovenije skoraj do konca oktobra tudi mesto spomina in poklona žrtvam fašističnih taborišč. Razstava je v več pogledih izjemen dogodek: tovrstnega obeleževanja internacije v fašističnih taboriščih v obdobju po drugi svetovni vojni v Sloveniji še ni bilo, sama razstava pa je osredotočena na spomine civilnega prebivalstva, uporabljene so bile metode ustne zgodovine in avtorska dokumentarna fotografija.« Gre za projekt, ki ima izjemno znanstveno-dokumentarno vrednost. Z njim so avtorice sledile trendom zgodovinskih raziskav v Evropi in v svetu, kjer smo priča novemu valu zgodovinskih študij od dogodkih med drugo svetovno vojno in po njej ter novemu valu študij o internaciji v nacističnih taboriščih. V evropskem in mednarodnem merilu je potrebno zapolniti vrzel o poznavanju in priznanju italijanskih fašističnih taborišč in žrtev, med njimi tudi civilnega prebivalstva tedanje Ljubljanske pokrajine in Primorske. Razstava slik in še nekaj ohranjenih predmetov je hkrati tudi poskus zgodovinske in družbene umestitve internacije civilnega prebivalstva v fašistična koncentracijska taborišča.

Viteška dvorana v Muzeju novejšje zgodovine je bila premahna za vse, ki so želeli prisluhniti mladim avtoricam razstave. Med številnimi obiskovalci smo videli tudi nekatere preživele iz nekdanjega taborišča na Rabu, med njimi **Staneta Kotnika, Hermana Janeža, akad. Antona Vratuša** in druge. Med uglednimi gosti je bil tudi prejšnji predsednik RS **dr. Danilo Türk** s soprogo.

Drevesa so prijatelji

Jože Čurin

Vsako leto 21. septembra svet praznuje mednarodni dan miru. Na ta dan tradicionalno po vsem svetu sadijo drevesa, ki simbolizirajo upanje. Dan miru je bil prvič zapisan v resoluciji ZN leta 1981, leta 2002 pa je generalna skupščina za ta dan določila tudi stalni datum 21. september. S tem se je OZN zavezala, da bo stremela k svetovnemu miru in pozivanju vseh ljudi k skupnemu sodelovanju pri zasledovanju tega cilja. Dan miru je hkrati tudi dan premirja - tako osebnega kot političnega, zato OZN poziva vse ljudi, naj rešijo morebitne spore, voditelje pa, naj tlakujejo pot k miru. Na ta dan vsako leto generalni sekretar OZN pred sedežem organizacije v New Yorku pozvoni na zvon miru, ki ga je organizaciji poklonila Japonska. Na njem je vgraviran napis »Dolgo živi, popolni svetovni mir.«

Na mednarodni dan miru po svetu sadijo drevesa, ki simbolizirajo nadaljevanje življenja. Tudi letos se je tej akciji pridružila Slovenija, in sicer v okviru globalne virtualne šole ENO. To tradicijo že desetič zapored z gledno goji **OŠ Jože Moškrič** v Mostah. Tam je drevo na dan miru in navzočnosti otrok in učiteljev, številnih gostov in predsednice Društva Zeleni prstan **Nuše Kerševan**, veteranskih organizacij in župana

Zorana Jankovića posadil prvi predsednik Republike Slovenije **Milan Kučan**.

»...V šoli imamo to srečo, da lahko sanjamo vsak dan. Sanjamo o marsičem: o pravih prijateljih, o prijaznih ljudeh, o pravih prijateljih, o prijaznih ljudeh, pa tudi o pravičnem svetu in miru med ljudmi. Za ta mir danes sadimo drevo,« je v svojem pozdravnem nagovoru med drugim dejala ravnateljica Sole **Simona Kralj**. Tudi »vrtnar« Milan Kučan je, rahlo ganjen nad vabilom, učencem, učiteljem in vsem navzočim namenil naslednje misli: »Vesel sem, da je to drevo namenjeno miru, mir pa je nekaj, kar je vredno slehernega truda. Z mislijo na mir sem se pogajal že takrat, ko je bila v Sloveniji vojna, ko se z vojno želelo preprečiti uresničitev želje Slovencev, da bi živeli v svoji državi, da bi si sami krojili svojo usodo. Tudi takrat me je vodila misel, da j slab mir boljši kot vojna. Zavzemal sem se pa za drugačen mir, za boljši mir, tudi z mislijo na prihodnost naših otrok, ker kadar je mir, takrat se lahko poje, se seje smeh v svetu med ljudmi, se nosi v eni roki sonce, v drugi smeh, kot je pel Kekec in kot ste peli vi. Želim, da bi lahko mladi rodovi, tudi vaš, živeli v domovini, v kateri bi z veseljem prepevali pesem Lepo je v naši domovini biti mlad.«

Cikel predavanj Plemiške rodbine na Slovenskem

Ljubljanski grad med svoje programe uvršča tudi zanimiva predavanja, katerih vsebina je v povezavi z zgodovino Ljubljanskega gradu in mesta pod njim. V sklopu oktobrskega cikla predavanj nam bodo predavatelj: akad. dr. Peter Štih, dr. Miha Kosi in dr. Miha Preinfalk predstavili rodbine, ki so v svojem času pomembno zaznamovale zgodovino in razvoj ozemlja današnje Slovenije. Spanheime, s katerimi sta povezana začetek in vzpon srednjeveške Ljubljane, celjske grofe, ki so se povzpeli v sam vrh tedanje evropske plemiške elite, goriške grofe, ki po pomenu in dediščini niso prav nič zaostajali za celjskimi, in Auersperge, ki sicer niso imeli enakega statusa kot na primer celjski ali goriški grofje, a so v slovenski zgodovini vseeno odigrali pomembno vlogo. Predavanja bodo ob četrtek ob 18.30 v Virtualnem gradu pod Razglednim stolpom. Vabljeni, da se nam pridružite 3., 10., 17. in 24. oktobra.

Jesenske počitniške delavnice na Ljubljanskem gradu

bodo namenjene raziskovanju grajske preteklosti. Spoznali bomo čas, v katerem so na gradu prebivali plemiči, in čas, ko se je po grajskem dvorišču slišal žvenket viteških oklepov. Prvi dan – 28. oktobra, se bomo z virtualnim zmajčkom odpravili na potep po Ljubljanskem gradu. Še posebej se bomo posvetili Kapeli sv. Jurija, v kateri je na stropu naslikanih več kot 60 plemiških grbov. Ko bomo izvedeli, zakaj so plemiči uporabljali grbe, si bomo izdelali svoj grb na štitu. Drugi dan – 29. oktobra, bomo spoznavali, kako je v srednjem veku potekal plemiški vsakdan, kakšna so bila njihova opravila, kaj so počeli v prostem času, kaj so takrat jedli ... in si iz barvnega papirja izdelali cesarsko krono. Zadnji dan – 30. oktobra, pa se bomo posvetili obrambi gradu. Postavili se bomo

v vlogo napadalcev in braniteljev gradu ter pri tem spoznavali, kakšne možnosti so imeli tisti, ki so grad oblegali, ter tisti, ki so grad branili. Na koncu si bomo iz kartona izdelali nepogrešljiv del opreme vsakega srednjeveškega bojevnika – viteški meč. Pridite, zabavno bo! Počitniške delavnice so namenjene starejšim predšolskim otrokom in učencem prve triade osnovnih šol.

Več informacij o vseh drugih dogodkih na Ljubljanskem gradu najdete na: www.ljubljanskigrad.si ali v Info centru: 01/306 42 93.

Fotoorientacija 2013 – Stara, stara Ljubljana

Kot vsako leto vas *Mestna zveza tabornikov* Ljubljana tudi letos vabi, da sobotno dopoldne **19. oktobra** preživite v naši družbi in se preizkusite v prepoznavanju ljubljanskih ulic in skritih koticov. Podajte se po progi in s pomočjo fotografij poiščite različne lokacije v centru mesta, kjer vas čaka tudi zabavna naloga. Izbirate lahko med štirimi težavnostnimi kategorijami, na pot pa se lahko odpravite tudi s kolesom, rolerji, skirojem ali katerim koli drugim prevoznim sredstvom na nožni pogon. Na štartnem mestu na Prešernovem trgu vas pričakujemo *med 9.00 in 12.00*, kjer ob štartu poravnate tudi štartnino v vrednosti 5 evrov. Za vse tiste, ki ste se na odkrivanje Ljubljane odpravili že v prejšnjih letih, pa organizacijska ekipa na poti pripravlja zanimive novosti!

Vabljeni otroci, mladi in mladi po srcu, da se nam pridružite pri raziskovanju naše prestolnice! Taborniški pozdrav!

Mestna zveza tabornikov Ljubljana

Od Nikaragve prek Andov do Patagonije

3. oktober ob 20.00, Kavarna Grand hotela Union Ljubljana

Idejni vodja popotniškega društva Shappa Rok Kofol bo predstavil kontinent, na katerem se počuti kot doma. Od vulkanov Nikaragve, ziplajnjanja med kostariškimi krošnjami, panamskih plaž, prek lova na venezuelske anakonde in kolumbijsko idealno plažo do trekingov v pogorju Andov v Peruju in Patagoniji. Ne bo manjkala niti klasika z jugom Peruja, Bolivijo in zunajzemskimi peripetijami na Velikonočnem otoku. - Vabljeni, vstop je prost! Več na www.shappa.si/predavanja/

10. oktobra nova sezona večerov Beremo z Manco Košir

V četrtek, 10. oktobra, ob 19. uri se v osrednji kulturniški kavarni Union začena nova sezona večerov BEREMO Z MANCO KOŠIR. Odprli jo bosta knjigi Zorana Predina *Druga žena v haremu* in sveža knjiga kolumn prof. Mance Košir *Čas za mladost*. Gre za tradicionalne večere vsak drugi četrtek v mesecu od oktobra do maja v kavarni Union, katere imenitni kulturni program večinoma sponzorira hotel.

Duhovna univerza

Šola za osebno rast in razvoj zavesti - vpisuje v prvi letnik 2013/14. Vabljeni na brezplačno predstavitevno predavanje z vpisom *Frekvence ljubezni*, ki bo 9. 10. ob 18. uri v Knjižnici Bežigrad. Več informacij na www.duhovna-univerza.org ali na tel.: 01/ 433 9303, 031/ 594 347.

Vrata. Prostorski in simbolni prehodi življenja

Slovenski etnografski muzej, 10. oktober 2013–november 2014

Razstava poteka ob 90-letnici Slovenskega etnografskega muzeja. Na razstavi vodi pot od najstarejših znanih vrat, ključev in ključavnic, ohranjenih v muzejskih in zasebnih zbirkah, do najodobnejših primerkov. Vrata popeljejo obiskovalce v različne predele Slovenije k družinam različnih poklicev in družbenega izvora. Predstavljajo jim številne zgodbe o ljudeh, ki so jih izdelali, o tistih, ki so z njimi živeli, o vzponih in padcih družin, o razvoju domov, o poimenovanju zasebnosti, o odprtosti in zaprtosti... Zgodbe o vratih kot praznikih in vsakdanjkih.

Oblikovno raznolika vhodna vrata, leseni, kamniti portal, notranja hišna vrata, vrata gospodarskih poslopj, zaporniška vrata spregovorijo o svoji varovalni in komunikacijski vlogi. Vrata so na razstavi predstavljena tudi kot simbolni prehodi med prostoroma, svetovoma, stanjema, med življenjem in smrtjo, med znanim in neznanim, svetlobo in temo, bogastvom in revščino, med vsakdanjim in skrivnostnim in (ali) svetim, med nami in drugimi, med našim in tujim. V povezavi s pomembnejšimi življenjskimi mejniki in prehodi letnih časov. Morda vas vrata na razstavi in njihove pripovedi pripeljejo do spoznanja o vratih vašega življenja.

Dokumentarni film o Brunu Gröningu

Krog prijateljev Bruna Gröninga, ki je letos prejel mednarodno nagrado za mir Organizacije združenih narodov, vabi na projekcijo dokumentarnega filma *Fenomen Bruno Gröning*. Film prikazuje delovanje znamenitega zdravlilca po drugi svetovni vojni, ki je v življenju posameznikov

pustila globoke duševne rane, telesne poškodbe in bolezni. Odgovor na stiske ljudi v tistem in današnjem času je Gröningov sistem duhovne prenove človeka in planeta. Film bo na ogled 20. oktobra 2013 od 14. do 19.30 ure z dvema odmoroma v M hotelu, v dvorani H ali J. Vstopnice lahko rezervirate na številki 041/ 777 128. Vstop prost. Več na www.bruno-groening-film.org.

Vabilo na oktobrske krvodajalske akcije

Spoštovane krvodajalke in krvodajalci mesta Ljubljane! Območno združenje Rdečega križa Ljubljane vas prijazno vabi na oktobrske krvodajalske akcije, ki bodo potekale: ● 8. oktobra od 7.00 do 15.00 ure, ● 9. oktobra od 7.00 do 17.00 ure in ● 18. oktobra 2013 od 7.00 do 15.00 ure na Zavodu za transfuzijsko medicino RS, Šlajmerjeva 6, Ljubljana.

Hvala, ker darujete kri za življenje. - Za dodatne informacije pokličite OZRK Ljubljana, Tržaška 132 Ljubljana, tel.: 01/ 42 53 419 in 040 871 589 ali nam pišite na: kaplja@rdcekrizljubljana.si

Pridružite se korporativnemu prostovoljstvu

Klara Kržišnik, Stičiče NVO osrednje Slovenije

Podjetja oz. delodajalci svoje zaposlene vedno bolj spodbujajo, da izvajajo prostovoljsko neplačano delo za dobrobit širše skupnosti. Zanje v večini primerov organiziramo enkratne prostovoljske akcije, kot so npr. urejanje parka, razdeljevanje oblek in hrane brezdomcem, pleskanje prostorov humanitarnega društva, pobiranje jabolk, druženje s starejšimi, pomoč invalidom... Na spletni strani www.mojdruzba.si je vpisnik ponudb korporativnih prostovoljskih akcij, ki jih lahko predlagajo nevladne organizacije in z njimi povabijo zaposlene v podjetjih, da s prostovoljnimi delom opravijo neko neplačano delo v njihovi organizaciji za dobrobit širše skupnosti. S tem so podjetjem na enem mestu na voljo ponudbe

korporativnih akcij, tako da lahko podjetja enostavno najdejo nevladne organizacije, ki jim lahko s svojimi zaposlenimi priskočijo na pomoč. Koordinator korporativnih akcij za Osrednjeslovensko regijo je Stičiče NVO osrednje Slovenije: klara@srce-me-povezuje.si, 040/365 850.

Dobrodelna prireditvev Nasmeh

13. oktobra 2013 ob 18. uri bo v Špas teatru 4. dobrodelna prireditvev/dražba Nasmeh. Prireditvev je namenjena otrokom, ki se zdravijo v Rehabilitacijskem centru Soča, za nakup pripomočkov za nov program senzori-motorna integracija, ki otrokom zelo pomaga pri rehabilitaciji. Dražili bodo predmete športnikov, kot so Roger Federer, Ivica Kostelić, Tina Maze, Marie Hofl Reisch, Damir Dugonjič, Jakov Fak, Miran Stanovnik, košarkaška reprezentanca in drugi. Dražbo bo vodil poslanec DZ in mestni svetnik Mitja Meršol. Projekt je podprla tudi predsednica vlade RS Alenka Bratušek. V okviru projekta potekajo SMS-donacije s ključno besedo NASMEHOSCA s prispevkom 1 evro. Gre za četrti v nizu projektov Nasmeh za bolne, socialno ogrožene otroke. Zadnji v marcu je bil namenjen otrokom, obolelim z rakom, ki se zdravijo na Pediatrični kliniki v Ljubljani.

Nastopajo: Zoran Predin, Mitja Okorn, Gal Gjurin, Omar Naber, Nana Milčinski, Alex Volasko, skupina Muff, Momento, Boris Cavazza, Blaž Jamnikar Pukl, otroci URI Soča, voditelj bo Klemen Bučan.

Izvirna vadba Kardio BOOM

V ŠD PELION, partnerskem športnem društvu, v oktobrom začenejo novo vadbo Kardio BOOM. Če si želite aerobni trening in sprostitvev na malo drugačen način: koreografijo ob glasbi z elementi borilnih veščin in udarci na fokuse, ste vabljeni na Kardio BOOM. Več informacij na: <http://www.kickboxing-pelion.si/aerobika/>

Volkswagen 18. Ljubljanski maraton

VOLKSWAGEN LJUBLJANA MARATHON
26th 27th Oct 2013 | LJUBLJANA | SLOVENIA

VOLKSWAGEN LJUBLJANSKI MARATON
26. in 27. 10. 2013 | LJUBLJANA | SLOVENIJA

SEJEM »TEČEM« - EXPO

Četrtek, 24. - nedelja, 27. oktober 2013
Gospodarsko razstavišče Ljubljana

Izdaja štartnih števil
Intersportov tekaški center
Bogata ponudba razstavljavcev

Spremljevalni program:
Tehnična navodila tekačem
Show program
Nagradne igre
Testeninka »DIVITA SPORT«

Center za medicino in šport na ZVD
Zavod za varstvo pri delu d.d.
Pregledi in brezplačno svetovanje

Okrogle mize:
»KAJ STORITI? - pred tekom«
»KAJ STORITI? - med tekom«
»KAJ STORITI? - po teku«

VOLKSWAGEN 18. LJUBLJANSKI MARATON

Sobota, 26. oktober 2013

Lumpi tek za predšolske otroke
Promocijski šolski maraton za OPP
Promocijski šolski maraton za 1. in 2. razred OŠ
Promocijski šolski maraton za 3. - 5. razred OŠ
Šolski maraton za 6. - 9. razred OŠ
Šolski maraton za dijake in dijakinje SŠ

Nedelja, 27. oktober 2013

Nastop tolkaške skupine STROJMACHINE
TEK 10.000 m ob 8.30 uri
MARATON 42.195 m (wheelchair, handbike) ob 10.20 uri
MARATON 42.195 m ob 10.30 uri
POLMARATON 21.098 m ob 10.30 uri

Organizator: Mestna občina Ljubljana

Izvajalec: **TIMING LJUBLJANA**

Generalni pokrovitelj: Volkswagen

Diamantni pokrovitelji: Mercator

Srebrna pokrovitelja: STILIA

Medijski pokrovitelji: RADIO TELEVIZIJA SLOVENIJA

Dobavitelj: VITA

Partnerji: Medicinsko društvo, ZAVOD ZA ŠPORTNO PLANINARSTVO, ENERGETIKA LJUBLJANA

Podporniki: GEN-I, Supradyn

Twitter: twitter.com/ljmaraton

Facebook: facebook.com/ljmaraton

www.vw-ljubljanskimaraton.si

Sibirska tigr Vita in Vito v ZOO Ljubljana imata sodobno ogrado

Sodobno ogrado, v kateri bosta domovala tigr, sestavljata dva večja zunanja prostora v naravnem gozdu, ki lahko funkcionirala ločeno ali pa kot celota, ter dva notranja prostora. Ko bosta tigr pripravljena na izpust v ogrado, si ju bodo obiskovalci lahko ogledali skozi velike steklene površine z večjega centralnega opazovališča ter treh manjših. V ogradi bo še drugo »pohišstvo«, ki ga tigri potrebujejo za dobro počutje, kot sta dva bajerja, mokrišče, potok, plezala in podesti ter brlogi za počitek. Tigr si bodo lahko obiskovalci približe ogledali tudi na predstavitev, hranjenjih in ob treningu v »dnevem prostoru«. Dveletna samica sibirskega tigra, ki so jo oskrbniki v Nemčiji imenovali Danuta, zdaj pa ji je ime Vita, je v Ljubljano prispela iz ZOO Magdeburg, pol leta mlajši samec Amur, zdaj Vito, pa je prej živel v Šošto ZOO na Madžarskem. Prenovo sta omogočili lastnica Živalskega vrta Ljubljana Mestna občina Ljubljana, in pokroviteljica Živiljenjska zavarovalnica NLB Vita. V Živalskem vrtu so ob odprtju nove ograde 31. avgusta 2013 pripravili pester celodnevni program, ki se ga je udeležilo več kot 5.500 obiskovalcev.

Svetovno mladinsko prvenstvo v judu

Stožice 23.-27. oktober 2013

Svetovna judo zveza je Judo zvezi Slovenije zaupala organizacijo Svetovnega mladinskega prvenstva v judu, ki bo potekalo od 23. do 27. oktobra 2013 v ljubljanski dvorani Stožice.

Predtekmovalja se bodo začela vsak dan ob 10.00 uri, finalne borbe pa ob 17.00 uri.

Otvoritev prvenstva bo 24. oktobra ob 16.30 uri. Med glavnimi cilji organizacije Svetovnega mladinskega prvenstva v judu v Ljubljani je dodatna uveljavitev tega olimpijskega športa v Sloveniji, ki bo hkrati izvrstna gospodarska, turistična in športna promocija Slovenije. Prvenstvo bo ena največjih športnih prireditev v Sloveniji po številu držav udeleženk, saj organizatorji pričakujejo okoli 1200 športnikov in spremljevalcev iz več kot 90 držav.

Več na spletni strani : www.wcjudo2013.si.

Tehnološki park Ljubljana vabi nove člane v skupnost najboljših

Tehnološki park Ljubljana vabi vsa inovativno tehnološka, na znanju temelječa podjetja, z velikim razvojnim potencialom in globalnimi ambicijami, ki želijo poslovati v stimulativnem podpornem podjetniškem okolju, da se priključijo skupnosti najboljših in postanejo njegovi člani.

Tehnološki park Ljubljana združuje in povezuje podjetja v čvrsto in stabilno skupnost ter nudi najnovejša znanja in veščine, kako zgraditi uspešno podjetje po metodologiji *The Lean Start up*. Podjetjem poleg ugleda, prestiža in kredibilnosti zagotavlja celovito podjetniško podporo; od

snovanja podjetniške ideje (Start:up Geek House), zorenja ideje (Start-up center) do globalnega preboja podjetja (Go:Global Slovenia). Članstvo v Tehnološkem parku Ljubljana ni pogojeno s fizično navzočnostjo in uporabo infrastrukture. Start-up center lahko obiščete v času svetovalnih ur, kjer bodo ocenili perspektivnost vaše poslovne ideje, vam svetovali in vas vključili v sodobno skupnost. V okviru Start-up Centra izvaja Tehnološki park Ljubljana brezplačna osebna svetovanja VSEM podjetnikom in podjetniškim skupinam pred zagonom podjetja. Namen osebnih svetovanj je pomoč podjetnikom pri oblikovanju poslovne ideje, aktivno svetovanje podjetnikom pri pripravi poslovnega načrta, finančnega načrta in predstavitvi projekta.

Področja svetovanja: ● Ocena perspektivnosti poslovne ideje ● Pomoč pri razvoju ponudbe vrednosti in poslovnega modela ● Svetovanje pri izdelavi poslovnega načrta ● Pregled in svetovanje pri pripravi finančnega načrta in načrta trženja ● Svetovanje pri formalnem odpiranju podjetja in dostopu do virov financiranja ● Mentoriranje pri pripravi predstavitve za investitorje ● Priprava podjetja za vstop v članstvo Tehnološkega parka Ljubljana

Brezplačna osebna svetovanja potekajo vsako sredo med 15. in 17. uro ter četrtek med 14. in 16. uro. Prijave so potrebne na startupcenter@tp-lj.si.

Tehnološki park Ljubljana je sodoben znanstveno-tehnološki park tretje generacije, podporno in stimulativno poslovno okolje najvišje kakovosti za razvoj vrhunškega tehnološkega podjetništva. Z bogatimi izkušnjami na področju razvoja podjetništva je ključen člen v nacionalnem podjetniškem ekosistemu. Trenutno povezuje več kot 280 podjetij. Druge programske vsebine, v katere Tehnološki park Ljubljana skupaj s partnerji vključuje svoje člane: ● Iniciativa Start:up Slovenija, ● Center poslovnega načrtovanja, ● - Imagine cup, ● - iTIME+ - pospeševalnik idej, ● Start:up Geek house, ● Start:Up Slovenija, ● Go:Global Slovenia.

Županovi dnevi odprtih vrat

Župan Zoran Janković ima vsak prvi torek v mesecu dan odprtih vrat, ko je v pritličju Mestne hiše, Mestni trg 1, med 14. in 20. uro osebno na voljo za pogovor z meščankami in meščani. Za pogovor se lahko prijavite po telefonu na Odssek za pobude meščanov, na telefonskih številkah 01/306 12 82 ali 01/306 10 65.

Najem poslovnih prostorov

Mestna občina Ljubljana oddaja več poslovnih prostorov v najem. Vse informacije so objavljene na spletni strani <http://www.ljubljana.si/>, dodatne informacije so vam na voljo na tel. št. 01/306-11-37.

● **Zdravstvo in socialno varstvo: Ambulanta za ljudi brez zdravstvenega zavarovanja:** tel.: (01) 437 20 10; **Socialna delavka v Ambulanti za ljudi brez zdravstvenega zavarovanja:** tel.: (01) 437 91 82; **Klinični center:** tel.: 01/ 522 50 50; **TOM - telefon otrok in mladostnikov:** tel.: 116 111; **telefonski klic v duševni stiski** (od 19. do 7. ure): tel: (01) 520 99 00; **telefon za starše pri Mladinskem domu Jarše** (tor. in čet. od 16. do 18. ure): tel.: (01) 543 43 23 ali e-naslov: stan-skupina.hisa@guest.arnes.si; **SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja:** 080 11 55 ● **Območno združenje Rdečega križa Ljubljana, Tržaška cesta 132, 1000 Ljubljana. Humanitarni center:** telefon: 01/ 25 626 35. Izdajanje humanitarne pomoči vsak pon. in tor. od 14. do 18. ure, ob sre. od 10.00 do 18.00 ure. Sprejem donacij (rabljenih oblačil, obutve, posteljnine, brisač, posode, kuhinjskih pripomočkov, otroške opreme ...) vsak pon., tor. in sre. od 10.00 do 18. ure, čet. od 10.00 do 14.00 ure in pet. od 10.00 do 12.00 ure. Preskrba brezdomcev: sre. od 10.00 do 18.00 ure, čet. od 10.00 do 14.00 ure, pet. od 10.00 do 12.00 ure. Brezplačna tel. št.: 080 88 84. ● **SOS telefon** je namenjen ženskam in otrokom, ki so doživljali ali še vedno doživljajo nasilje v družini in drugih medosebnih odnosih ter potrebujejo pogovor. SOS telefon je namenjen tudi ženskam in njihovim otrokom, ki potrebujejo umik pred nasiljem v družini v Zatočišče za ženske in otroke – žrtve nasilja v Ljubljani. Prek SOS telefona se ženske lahko vključijo tudi v skupino za samopomoč za ženske, ki so doživljale ali še vedno doživljajo nasilje. Na SOS telefon lahko pokličete ob delavnikih od 12. do 22., ob sobotah, nedeljah in praznikih pa od 18. do 22. Telefonska številka 01 / 524 19 93 pa je telefaks, namenjen gluhim – žrtvam nasilja. ● **Društvo SOS telefon, Svetovalni telefon za osebe z izkušnjo nasilja na delovnem mestu:** 031/ 722 333, vsak torek: od 17.00 do 20.00. ● **ROZA ALARM!** Prijavite homofobno diskriminacijo in nasilje prek spletne prijave na naslovu www.ljudmila.org/lesboalarm. Namenjena je prijavam, obveščanju in poročanju o nasilju, zlorabah in diskriminacijah, katerih žrtve so geji, lezbijke, biseksualci in transspolne ter transseksualne osebe. Omogoča hitro in preprosto poročanje o kršitvah ter takojšen dostop do pomoči in podpore. ● **Skupina SAA Ženske Slovenija** predstavlja anonimno skupino deklet in žena, ki okrevajo od zasvojenjskega seksualnega vedenja. Za dodatne informacije se obrnite na: saa.zenske@gmail.com ali 030/ 254 592 ● **OA, Overeaters Anonymous** je skupina za samopomoč osebam, ki okrevajo od odvisnosti s hrano (kompulzivnega prenejanja, bulimije, anoreksije). Za dodatne informacije se obrnite na <http://oa-slovenija.com> ali 051 755 291. ● **Krizni center Ženske svetovalnice** lahko pokličete 24 ur na dan na telefonski številki: 040/ 260 656 in 031/ 233 211. ● **Svetovalnica Fuzine: Svetovanje in informiranje posameznikom, parom, družinam, ki so se znašli v psihosocialnih stiskah in težavah;** Preglavor trg 15, tel.: 5206-442, vsak dan od 9. do 17. ure. svetovalnica.fuzine@siol.net, www.csd.ljmostepolje.si ● **Program Korak: svetovanje, informiranje in pomoč uporabnikom nelegalnih drog in njihovim svojcem;** Preglavor trg 15, tel.: 5206-442, vsak dan od 9. do 17. ure svetovalnica.fuzine@siol.net; www.csd.ljmostepolje.si ● **Center za psihološko svetovanje POSVET,** Mestni trg 8, 1000 Ljubljana, uradne ure: vsak delovni dan od 12. do 19. ure, tel.: 031/704 707, e-naslov: posvet@posvet.org in info@posvet.org, spletna stran: www.posvet.org ● **Pomoč družini na domu: Zavod za oskrbo na domu (ZOD),** tel.: 01/ 23 96 502, Zavod Pristan: 01/ 54 79 579, 031/ 702 698. ● **Društvo Al-anon** za družine, v katerih je problem alkohol. Naslov: Lepi pot 6, Mirje, e-naslov: alanon@email.si; dežurni telefon: 041/ 590 789. ● **Anonimni alkoholiki** Vas zanimajo naše izkušnje? Pišite, telefonirajte, pridite! Naslov: P. p. 3512, 1001 Ljubljana, tel.: 01/ 433 82 25, e-naslov: aa.slo@amis.net, spletni naslov: <http://www.aa-drustvo.si> ● **Društvo socialni forum za zasvojenosti in omame,** Resljeva 11, Ljubljana: najava po tel.: 01/ 438 68 00, 01/ 438 68 05 ali na e-naslovu tomazic.katja@siol.net; odprto od ponedeljka do petka med 9. in 15. uro, v ponedeljek in četrtek tudi od 17. do 19. ure ● **Združenje DrogArt** za zmanjševanje škodljivih posledic drog in alkohola med mladimi nudi individualno, telefonsko ali spletno svetovanje. Pokličite na: 01/ 439 72 70 ali 041/ 730 800. Lahko nam tudi pišete na: info@drogart.org. ● **Zavod MISSS – Mladinsko informativno svetovalno središče Slovenije • Telefon MLADI MLADIM:** usposobljen mladinski svetovalac odgovarja na vprašanja vrstnikov po telefonu (01/510 16 76, 051/ 300 380), e-pošti, Facebooku in Msn-ju. Delovni čas: pon.–čet. 15.30 – 17.30. ● **POMP – psihosocialna pomoč družinam priseljencev:** celostna obravnava družin in aktivno socialno-kulturno in ekonomsko vključevanje priseljencev v skupnost: učenje slov. jezika, računalniško opismenjevanje, informiranje, medkulturno učenje in delavnice za otroke. ● **Svetovalnica Dravljice:** Individualno in skupinsko svetovanje mladostnikom, staršem in strokovnim delavcem. Pomoč pri reševanju težav v obdobju odraščanja in vključevanja v socialno okolje, vsak delovnik od 8. do 17. ure. Vse storitve so brezplačne. Več na www.miss.si ali 01/510 16 70. ● **Združenje proti spolnemu zlorabljanju,** Masarykovi 23, Ljubljana nudi zagovorništvo, svetovanje ter podporo in pomoč v skupini za mladoletne in odrasle žrtve spolne zlorabe. Tel. 01/ 43 13 341 in na brezpla. št. 080 28 80 vsak dan od 9. do 17. ure, sre. od 9. do 19. ure, pet. od 9. do 15. ure, e-naslov: spolna.zloraba@siol.net, spletna stran: www.spolna-zloraba.si. ● **Skupina SIA** Ljubljana predstavlja anonimno skupino za samopomoč osebam, ki so preživele spolno zlorabo in ki okrevajo od njenih posledic. Za dodatne informacije se obrnite na: sia.ljubljana@gmail.com. ● **Zaupni telefon Samaritanec za pogovor v stiski – 24 ur na dan na brezplačni številki 116 123. ● Promet: Oddelek za gospodarske javne službe in promet:** tel.: (01) 306 17 14; številka za zapuščena vozila: tel.: (01) 306 16 25; Redarstvo: tel.: (01) 306 16 32; AMZS, pomoč, vlečna služba, informacije: tel.: 19 87 ● **Služba za pobude meščanov:** tel.: (01) 306 12 82 ● **Okolje: JP Snaga, reklamacije, informacije in naročila:** tel.: (01) 477 96 40 ali (01) 477 96 67; JP Energetika, Center za pomoč uporabnikom: tel.: 080 28 82; dežurna številka Inšpektorata MU MOL, informacije o divjih odlagalističih, prevrnjenih smetnjakih in drugih dejavnih onesnaževanja okolja: tel.: (01) 306 16 04 ● **Varuh človekovih pravic,** brezplačni klic in informacije: tel.: 080 15 30 ● **Policija:** tel: 113 ● **Center za obveščanje, gasilci, reševalna postaja:** tel.: 112 ● **Dnevni center za starejše:** Povšetova, tel.: 01/430 51 520 ● **Zavetišče za živali Gmajnice** 30, tel.: 01/256 02 79. Uradne ure za obiskovalce - delavniki: od 11. do 12. ure in od 14. do 17. ure, sobote, nedelje in prazniki - od 12. do 15. ure. Za oddajo najdenih živali lahko pokličete kadarkoli 24 ur na dan in najdenčka oddaste. ● **JP ENERGETIKA,** Center za pomoč uporabnikom, T 080 28 82 ● **JP VO-KA,** dežurna služba Vodovod T 01 58 08 112, dežurna služba Kanalizacija T 01 58 08 212, brezplačna številka 080 86 52 ● **JP LPP,** Prevoz na klic in informacije za osebe z oviranostjo v mestnem potniškem prometu T 01 58 22 425, M 051 44 99 92 (24 ur/vse dni v letu) ● **JP SNAGA,** Center za podporo in pomoč uporabnikom T 01 477 96 00

Kakovost vode in zraka v Ljubljani

Pitna voda v avgusta 2013 Ljubljani

Centralni vodovodni sistem mesta Ljubljane in okolice se oskrbuje iz dveh vodnih virov, Ljubljanskega polja in Ljubljanskega barja, kjer se podzemna voda izkorišča v petih vodarnah: Kleče, Hrastje, Jarški prod, Šentvid in Brest.

Notranji nadzor nad skladnostjo pitne vode JP Vodovod-Kanalizacija izvaja na vseh oskrbovalnih območjih skladno z določili Pravilnika o pitni vodi (Ur. l. RS 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09) v okviru mikrobioloških in fizikalno-kemijskih preiskav, katerih obseg je odvisen od ocene tveganja za določeno vzorčno mesto oz. nadzorno točko sistema. Notranji nadzor izvajajo akreditirani laboratoriji.

Druge javno dostopne informacije uporabniki prejmejo:

- po elektronski pošti na naslovu voka@vo-ka.si,
- na spletni strani JP Vodovod-Kanalizacija www.vo-ka.si.

Dodatne informacije o rezultatih notranjega nadzora pitne vode najdete v podmenijih na spletni strani www.jh-lj.si/vo-ka/informacije/kaksno-vodo-pijemo

Kakovost podzemne vode avgusta 2013

( ) meja zaznavanja merilne metode (LOD)

MV predpisane mejne vrednosti za podzemno vodo po Uredbi o stanju podzemnih voda (Ur. l. RS, št. 25/09)

Predpisane mejne vrednosti za podzemne vode je v avgustu 2013 rahlo presegal desetilatrazin (razgradni produkt pesticida atrazin) na merilnem mestu Brest I a.

Vodnjak ni vključen v sistem za oskrbo s pitno vodo.

Kakovost zraka v Ljubljani julija 2013

V tabeli so predstavljeni podatki meritev onesnaženosti zraka na merilnem mestu ob križišču Tivolske ceste in Vošnjakove ulice. Na tem merilnem mestu smo marca 2013 zabeležili 1 dan s preseženo dnevno dovoljeno vrednostjo onesnaženosti z delci PM_{10} v zraku. Na letni ravni (od začetka januarja do konca junija) je bila mejna 24-urna vrednost delcev PM_{10} , ki znaša $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$, presežena 42-krat.

V skladu z Uredbo o kakovosti zunanjega zraka (Ur. l. RS, št. 9/2011) veljajo naslednji normativi:

SO_2 (žveplov dioksid): Mejna urna vrednost je $350 \mu\text{g}/\text{m}^3$ in ne sme biti presežena več kot 24-krat v koledarskem letu. Mejna dnevna vrednost je $125 \mu\text{g}/\text{m}^3$ in ne sme biti presežena več kot 3-krat v koledarskem letu.

NO_2 (dušikov dioksid): Mejna letna vrednost je $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Mejna urna vrednost je $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$ in ne sme biti presežena več kot 18-krat v koledarskem letu.

NO_x (dušikovi oksidi): Mejne vrednosti za skupne dušikove okside niso določene.

PM_{10} (delci): Mejna letna vrednost v koledarskem letu je $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Mejna dnevna vrednost delcev PM_{10} je $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ in ne sme biti presežena več kot 35-krat v koledarskem letu.

Benzen: Mejna letna vrednost za benzen je $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Rezultati notranjega nadzora avgusta 2013

PARAMETER	enota	mejna vrednost	OSKRBOVALNO OBMOČJE	
			ŠENTVID	KLEČE, HRASTJE, JARŠKI PROD
			1. 8. 2013	1. 8. 2013
pH		6,5-9,5	7,2	7,2
Elektroprevodnost (pri 20°C)	$\mu\text{S}/\text{cm}$	2500	489	436
Nitrat	$\text{mg}/\text{l NO}_3$	50	19,3	13,9
Nitrit	$\text{mg}/\text{l NO}_2$	0,5	<0,008	<0,008
Sulfat	$\text{mg}/\text{l SO}_4$	250	14,4	12,5
Klorid	$\text{mg}/\text{l Cl}$	250	20,1	11,2
Fluorid	$\text{mg}/\text{l F}$	1,5	<0,04	<0,04
Bor	$\text{mg}/\text{l B}$	1	0,024	0,014
Krom	$\mu\text{g}/\text{l Cr}$	50	0,63	0,58
Svinec	$\mu\text{g}/\text{l Pb}$	25	0,34	0,13
Atrazin	$\mu\text{g}/\text{l}$	0,1	0,016	0,011
Desetilatrazin	$\mu\text{g}/\text{l}$	0,1	0,025	0,021
2,6-diklorobenzamid	$\mu\text{g}/\text{l}$	0,1	<0,006	<0,006
Pesticidi - vsota	$\mu\text{g}/\text{l}$	0,5	0,046	0,034
Trikloroeten in tetrakloroeten - vsota	$\mu\text{g}/\text{l}$	10	0,05	0,07
Trihalometani - vsota	$\mu\text{g}/\text{l}$	100	<0,5	<0,5
<i>Escherichia coli</i>	v 100 ml	0	0	0
Koliformne bakterije	v 100 ml	0	0	0
OCENA			SKLADEN	SKLADEN

Vir: JP Vodovod-Kanalizacija d.o.o., september 2013

Podatki o kakovosti podzemne vode v vodnjakih vodarn na Lj. polju in Lj. barju

August 2013

merilno mesto	datum	atrazin	desetilatrazin	lahkohlapni halogenirani ogljikovodiki	nitrat	krom (skupno)
enota		$\mu\text{g}/\text{l}$	$\mu\text{g}/\text{l}$	$\mu\text{g}/\text{l}$	mg/l	$\mu\text{g}/\text{l}$
MV		0,1	0,1	10	50	30
Kleče VIIIa	5. 8. 2013	(0,002)	0,022	0,1	12	1,8
Hrastje Ia	5. 8. 2013	0,079	0,068	0,9	22	16
Šentvid IIa	5. 8. 2013	0,008	0,027	0,1	21	1,6
Jarški prod III	5. 8. 2013	(0,002)	0,017	0,1	9,3	2,5
Brest IIa	5. 8. 2013	0,012	0,126	0,4	9,3	1,6

Vir: Monitoring kakovosti podzemne vode in površinskih vodotokov za leto 2013, MOL, MU, Oddelek za varstvo okolja

Zrak v Ljubljani julija 2013

Merilno mesto križišče Vošnjakove ul. in Tivolske c.	SO_2	NO_2	NO_x	Benzen	PM_{10}
Veljavnih podatkov *	86 %	90 %	86 %	**	84 %
Maksimalna urna koncentracija	17	88	135	-	73
Maksimalna dnevna koncentracija	5	50	65	-	45
Minimalna dnevna koncentracija	1	17	20	-	25
Srednja (mesečna) koncentracija	3	36	49	-	36
Število preseganj dovoljenih vrednosti	0	0	-	-	0

Vse vrednosti koncentracij so navedene v $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

* stopnja pokritosti z meritvami v merilnem obdobju.

** merilnik je zaradi nestabilnega delovanja v popravilu

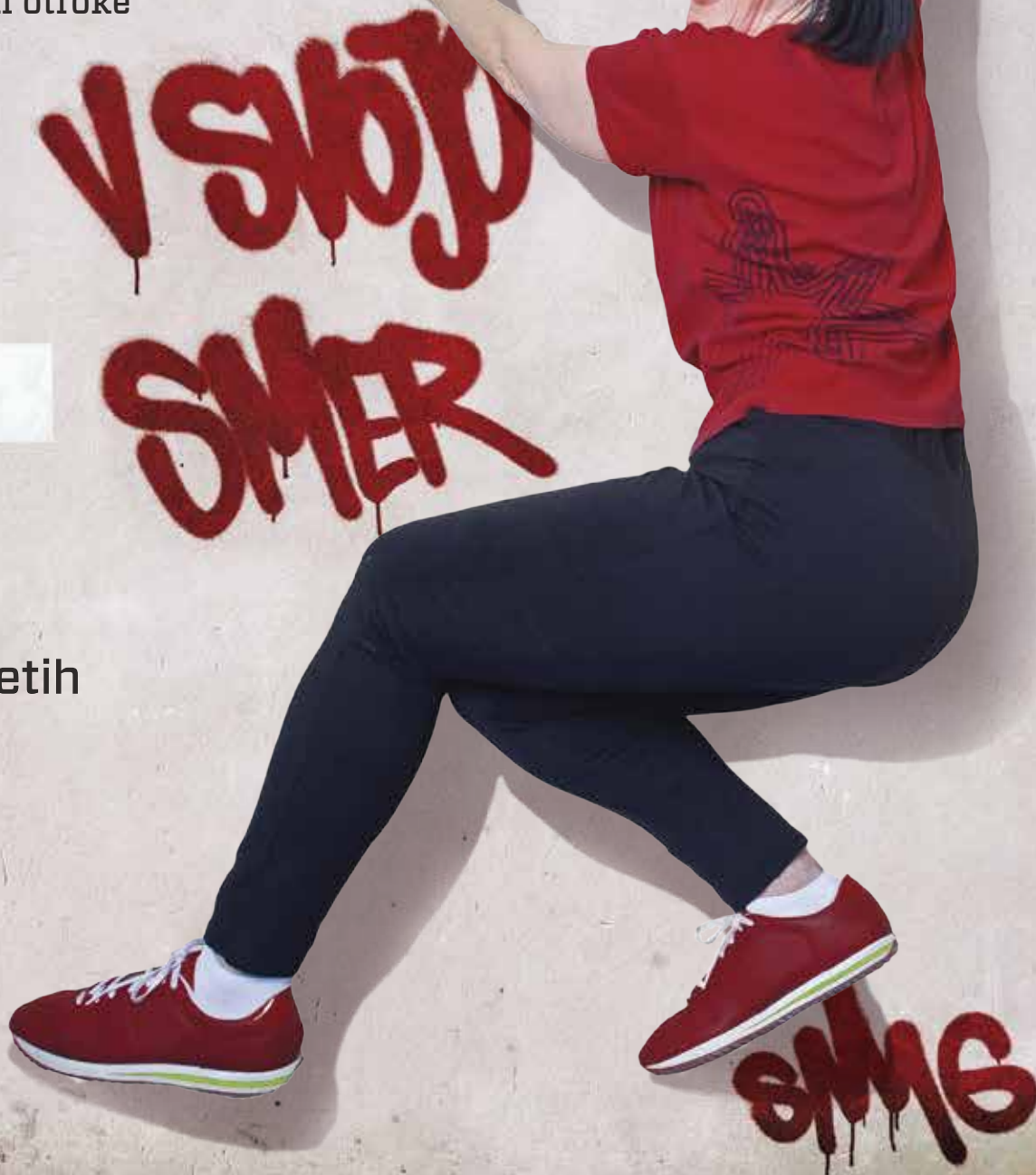
MLADINSKO

VPIS ABONMAJEV

Slovenskega mladinskega gledališča
za odrasle, mladino in otroke

- Svoboda
- Enakost
- Bratstvo
- Drznost
- Prihodnost
- Erasmus
- Abonma ob petih
- Dijaški
- Klub SMG

Do 30. oktobra v Prodajni galeriji SMG
na Trgu francoske revolucije 5

01 425 33 12

www.mladinsko.com

Mestna občina
Ljubljana

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO